

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. se-
ptembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija«
pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.000 lir - Leto XLIV. št. 196 (13.134)

Trst, sreda, 7. septembra 1988

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723

CEDAD
Stretta De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190

primorski dnevnik

Napetost v vesolju Odložitev pristanka sovjetskih kozmonavtov

Okvara na računalniku in dvakrat neuspeh
ročnega pristanka - Ponoči nov poskus

MOSKVA — Velika napetost v vsemirju, kjer se dva kozmonavta v sovjetski vesoljski ladji Sojuz TM5 že ves dan zama z trudom, da bi zaradi okvare računalnika na krovu pristala z ročnim upravljanjem ladjice. Nov poskus je napovedan za nočne ure. V trenutku, ko poročamo, še ni znano, ali je ta poskus uspel ali ne.

Okvaro na Sojuzu so ugotovili včeraj zjutraj, potem ko se je ladjica, katere posadko sestavljata Vladimir Ljahov in Afganistanec Abdul Ahad Mohmand, odcepila od vesoljske postaje Mir, v kateri so ostali trije kozmonavti. Ladjica bi morala pristati včeraj zjutraj okoli 6. ure, vendar so pristane odložili. Sprva vzrokov odložitve niso pojasnili, kasneje pa so izvestja objavila vest, da se je ladjica odcepila od vesoljske postaje točno ob določenem času; štirideset minut kasneje sta kozmonavta ugotovila, da računalnik na ladji-

ci ne deluje in da se ladjica ne usmerja v pravo smer. Po dveh neuspelih poskusih so pristane odložili za 24 ur. Kot poročajo Izvestja, so se zaviralne rakete pri obeh poskusih vžgale z zamudo, tako da so morali pristane odložiti. V vesoljski ladji, kot tudi pri vodstvu poleta, vlada izredna napetost, tudi zato, ker ladjica ne razpolaga z zalogo hrane in kisika za več kot dva dni in so torej kakršnekoli reševalne akcije z Zemlje praktično nemogoče. Vsekakor sovjetski strokovnjaki upajo v uspeh pristanka. Tudi agencija TASS in moskovski radio potrjujejo to upanje.

Pri sovjetskih vesoljskih podvigih so bile že nekajkrat težave s pristanki in pri pristajanju so že štirje kozmonavti izgubili življenje. Do teh nesreč je prišlo pred šestnajstimi leti, vse od tlej pa resnejših nesreč ni bilo.

Zaradi procesa Tortora in zadeve Cirillo Vassalli sprožil postopek proti neapeljskim sodnikom

S prijavo višjemu sodnemu svetu naj bi minister za pravosodje
kril svojega kolega Gavo v zvezi z izpustitvijo Cira Cirilla

RIM — Minister za pravosodje Vassalli je formalno prijavil višjemu sodnemu svetu skupino preiskovalcev neapeljskega sodišča zaradi domnevnih nepravilnosti v postopku proti Enzu Tortori in v preiskavi v zvezi z ugrabitvijo demokristjanskega deželnega svetovaleca Cirilla. Višji sodni svet bo moral tako razpravljati o morebitnih odgovornostih dveh državnih tožilcev, Feliceja Di Persie (ki je sedaj sam član višjega sodnega sveta) in Lucia Di Pietra, ki sta odredila aretacijo Enza Tortore, preiskovalnega sodnika Lucia Fontano, ki je formalno obtožil Tortoro in Carla Di Lucio, ki je tedaj vodil preiskovalni urad neapeljskega sodišča. Skupno z njimi se bo moral pred višjim sodnim svetom zagovarjati še preiskovalni sodnik primera Cirillo Carlo Alemi. Vest o zahtevi po disciplinskem postopku je včeraj potrdilo ministrstvo za pravosodje; isti viri so tudi pojasnili, da so domnevne odgovornosti Carla Di Lucie znatno manjše od odgovornosti drugih sodnikov.

V krogih ministrstva za pravosodje so tudi objavili utemeljitve te odločitve ministra Vassallija. Tako naj bi Carlo Alemi v preiskovalnem postopku govoril o osebnem prepričanju o odgovornosti nekaterih oseb, ki jih je zaslišal samo kot priče in proti katerim ni sprožil pravičnega sodnega postopka. Ostali sodniki pa so obtoženi, da so večkrat zaslišali številne priče brez prisotnosti zagovornikov obtoženca, kar je zelo hud prekršek.

Gre torej za dva dogodka, ki sta v zadnjih letih v središču pozornosti sodne kronike v Italiji. Če je primer Tortora v glavnem pojasnjen, saj je bil televizijski napovedovalec ob koncu postopka popolnoma oproščen, pa še vedno obstajajo številne zagonetke v zvezi s preiskavo o ugrabitvi Cira Cirilla. Zelo verjetno je, da je prav tu bistvo sedanjega disciplinskega postopka. Sodnik Alemi je v svoji obtožnici

zapisal, da močno sumi, da je prišlo tudi do odgovornosti drugih oseb (vidnih demokristjanov?). S sedanjim postopkom naj bi višji sodni svet pojasnil to okoliščino. Na vprašanje, zakaj ta odločitev ministra Vassallija, sta možna dva odgovora: prvič kaznovati je treba Alemija zaradi nepravilne žalitve vidnih politikov in predvsem braniti demokristjanskega ministra Gavo; drugič na ta način bo Alemi prisiljen pojasniti okoliščino, ki so ga privedle do tega sklepanja, razkrinkano bo sodelovanje demokristjanov s kamoro in socialistični minister bo tako dosegel pomemben uspeh. Formalno je resnična prva hipoteza, zlobni jeziki pa se ogrevajo za drugo.

Sicer pa bo višji sodni svet že v ponedeljek začel razpravljati o ministrovi zahtevi po disciplinskem postopku. Razprava ne bo ne kratka ne lahka, še zlasti ne zato, ker je na osnovi te prijave že izbruhnil val izredno vročih polemik. Predvsem so se temu postopku uprli sodniki in osumljeni Giorgio Fontana je včeraj že napovedal odstop in izrazil »grenkobo in presenečenje«
zaradi disciplinskega postopka, ki ga je ocenil kot izrazito politično dejanje. Po njegovem mnenju ni bilo mogoče od socialističnega ministra pričakovati kaj drugega, saj je ta stranka s svojo kampanjo za referendum o civilni odgovornosti sodnikov vodila politični boj prav v tej smeri. Fontana je še dodal, da si pridruže pravico, da prijavi ministra, čeprav se zaveda, da bi s tem tvegali drugi disciplinski postopek.

V samih političnih krogih pa so mnenja precej deljena. Ministri pobudi ostro nasprotujejo komunisti, ki v svojem glasilu danes poudarjajo, da se postavlja na zatožno klopo priden in pošten sodnik, medtem ko se bo Gava še vedno smehljajal na svojem ministrskem stolčku.

Danes bo vlada skušala rešiti zaplet Iz Le Havra je Karin B izplula proti Italiji

DUŠAN KALC

RIM — Zahodnonemška ladja Karin B je včeraj izplula iz Le Havra, potem ko so jo oskrbeli z vodo, življenjem in nafto. Skoraj gotovo je, da je Karin B morala ubrati proti jugu in spustiti sidra v italijanskih ozemelskih vodah in tu se bo začela nova odisejada. V katero pristanišče bo zaplula? Kot niso hoteli imeti z njo opravka v tujini, tako se je sedaj otepajo tudi italijanska pristanišča.

Vsa zadeva je sicer javnosti že predobro znana in polemik, kot vemo, ni manjkalo. Tudi v prihodnjih dneh jih bo na pretek. Vendar pri tem ne gre samo za rešitev kočljivega problema Karin B in njenega strupenega tovora, temveč za rešitev širšega problema odlaganja in uničevanja škodljivih industrijskih odpadkov.

Glede afere Karin B so se včeraj spravili na delo izvedenci kar šestih ministrstev: za civilno zaščito (ki naj bi bilo koordinator pobude), za okolje, zdravstvo, za trgovsko morinarico, za obrambo in za zunanje zadeve. Kaj so med večrajšnjim posvetovanjem skuhali, ni znano. Pozanimali smo se pri posameznih ministrstvih, a brez večjega uspeha. Iz izjav posameznih predstavnikov teh ministrstev je razbrati precejšnjo zmedo in zagore. Na ministrstvu za zunanje zadeve, ki naj bi vodilo naprej diplomatske stike z drugimi evropskimi državami v upanju, da se bo katera usmiliła zdelane posadke nemške ladje, pravijo, da je vso zadevo vzelo v roke ministrstvo za civilno zaščito. Tu pa trdijo, da

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Glavno vlogo naj bi pri tem imeli odredi zvezne milice Obe srbski predsedstvi zahtevata radikalne spremembe v SAP Kosovu

BEOGRAD — Po seji, ki je trajala do zgodnjih jutranjih ur (maratonske seje so postale v Jugoslaviji nasploh modne), in po obsežni sklepni besedi srbskega vodje Slobodana Miloševića sta državno in partijsko predsedstvo sprejeli stališča o položaju na Kosovu. Proti besedilu dokumenta so glasovali samo delegati iz Vojvodine in s Kosova, sicer pa je njihove ugovore in razprave Milošević v glavnem ovrgel. Predstavniki avtonomnih pokrajin se namreč niso strinjali z ostrino stališča in so menili, da so preveč polemična, pri čemer ni razvidno, s kom pravzaprav polemizirajo.

V Prištini je včeraj zjutraj prišlo do drobne- ga škandala. Ko je namreč televizija posredovala sklepno besedo predsednika Miloševića, je v delu mesta zmanjkalo električnega toka. To so beograjski komentatorji brž povezali z znanimi primeri iz Novega Sada in Titograda, kjer so lokalne oblasti prav tako izklopile elektriko, tako da srbski demonstranti niso mogli uporabiti ozvočenja.

V izredno spretne in z demagoškimi parolami nabitem govoru je Milošević ostro zavrnil vse, ki Srbom očitajo njihova zborovanja. Zlasti so po njegovem mnenju neokusne vse primerjave sedanjega srbskega solidarnostnega gibanja s hrvaškim »maspokom«
iz

leta 1971, saj se doslej še nikomur ni zgodilo nič, zlasti pa ne zato, ker je drugačne narodnosti. Ni res, je poudaril Milošević, da so zborovanja enonacionalna, saj na njih ne sodelujejo samo Srbi, ampak vsi ljudje, ki jih vzemirja krivica na Kosovu. Enonacionalna je predvsem protirevolucija, ki jo zganjajo samo Albanci - proti nealbanskim narodom.

»Albanski narod je imel težko usodo,«
je med drugim dejal Milošević. »Dolgo je živel v siromaštvu, mnogi še danes živijo težko in večinoma je hudo, ker njihovi sonarodnjaki trpinčijo prebivalstvo, otroke drugega naroda. Stokrat moramo poudariti, da ne bomo dovolili nikakršne krivice do albanskega naroda in da lahko na Kosovu dobimo boj zoper protirevolucijo le v skupni bitki z Albanci. Nacionalističnega naroda ni, toda sleherni narod ima v svojih vrstah nacionaliste, šoviniste, primitivne in napadalne ljudi, ki gojijo in širijo sovraštvo do drugih narodov. In sleherni narod je dolžan, da s to pošastjo obračuna sam, ne da bi čakal na opozorila in prošnje tistih, ki trpijo zaradi tega sovraštva,«
je končal Milošević, ki je ostro obsojal tudi nekatere parole, ki se pojavljajo tu in tam na zborovanjih. Med drugim, recimo, »Smrt Šiptarjem«
in podobne.

Predsedstvi sta predlagali centralnemu ko-

miteju ZKJ, naj korigira stališča glede mitingov, saj so sklepi 16. seje CK ZKJ nastali neposredno po zborovanju v Novem Sadu in je nesprijemljivo posploševanje na vse ostale spontane izraze ljudske solidarnosti ter gneva, ki jih ne bo ukinil noben dekret. Mitinge lahko odpravi le odločna sprememba stanja na Kosovu, pri čemer sta srbski predsedstvi podelili glavno vlogo zveznim odredom milice, ki bi jim poslali pomoč tudi iz Srbije.

Zanimivo ob tem pa je stališče predsedstev, da je treba spopovedati ocene ZK Bosne in Hercegovine ter Slovenije, češ da bi imela zborovanja na enonacionalni podlagi v teh republikah lahko resne posledice.

Nekaj ur po seji obeh predsedstev je odbor za prirejanje shodov solidarnosti z brzjavko obvestil CK ZK Bosne in Hercegovine ter občinski komite ZK v Jajcu, da je odložil shod, ki je bil napovedan za nedeljo. Za to so se prireditelji odločili ob zagotovitvi, da se bo BiH zavzela na vseh pristojnih mestih v federaciji za rešitev problema Kosova in za spremembe ustave SR Srbije. »Pričakujemo,«
piše v telegramu, »da bo predsedstvo ZK ZKJ sprejelo vse potrebne ukrepe, da zlomi albansko separatistično gibanje. Če do tega ne bo prišlo, bomo pa prisiljeni sklicevati mitinge v vsej državi, in tudi v Jajcu.«
(zš)

Rekordna vrednost nemške marke

RIM — Italijanska lira je včeraj izgubila na vrednosti v odnosu do glavnih valut v EDS. Tako je nemška marka ob včerajšnjem »fixingu«
z vrednostjo 745,975 lire dosegla nov rekord (dan prej 744,515 lire).

Na splošno se je vrednost italijanske lire včeraj zmanjšala za 0,2 odstotka, nespremenjeno vrednost pa je lira ohranila le v odnosu do francoskega franka. Ošibitev lire finančni strokovnjaki pripisujejo okrepitevi nemške marke, ki je po nekaj mesecih relativne stabilnosti spet začela pridobivati v odnosu do dolarja in vseh valut v okviru EDS.

Poziv iz Benetk: Zaščititi Jadran

MARKO WALTRITSCH

BENETKE — »Letos smo se prvič zavedeli, da so vprašanja zaščite okolja življenjske važnosti, in prvič smo se reševanja teh problemov lotili na način, ki bo pomemben za naše življenje in upravljanje javnih zadev.«
To je bila osnovna misel skoraj vseh diskutantov na včerajšnjem italijansko-jugoslovanskem posvetu o onesnaženju Jadranskega morja z naslovom »Morje, ki ga je treba rešiti«, ki je bil v Ustanovi Giorgio Cini na otoku San Giorgio v Benetkah. Pobudnik posveta je bila občinska

uprava v Benetkah. Njenemu vabilu se je odzvalo približno sto županov in njihovih namestnikov iz vseh italijanskih občin, od dežele Molise pa tja do Milja, ter jugoslovanskih iz Istre in Kvarnera, od Kopra do Reke. Včerajšnji posvet je drugi takega značaja. Na prvem, ki je bil v Bologni ob prisotnosti nekaterih ministrov, so se zbrali samo italijanski krajevni upravitelji, na včerajšnjem posvetu pa so bili prisotni le župani (z italijanske strani tudi nekateri zastopniki pokrajinskih uprav), medtem ko se ga deželni upravitelji Veneta in F-JK niso udeležili, čeprav so bili povabljeni.

Jugoslovanske upravitelje so zastopali le zastopniki občin na slovenski in hrvaški obali.

»Leta in leta se ljudje niso zanimali za vprašanja okolja. Dandanes nam morja predstavljajo zelo slan račun.«
Tako beremo v naslovu včerajšnjega beneškega dnevnika Il Gazzettino. Tak je bil tudi ton vseh poročevalcev in diskutantov na včerajšnjem srečanju. Letošnje izredno cvetenje alg sredi turistične sezone - zaradi tega so mnogi turisti zapustili letovišča tako na italijanski kot na jugoslovanski obali - je zadevo spravilo z mrtve

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Nogomet: evropski pokali

Za Italijane in Jugoslovane ugodno kolo

□ □ □

Tenis: prvenstvo ZDA

Še Edberg izločen

NA 10. STRANI

KMETIJSKI DNEVI 1988

v BOLJUNCU

od 9. do 12. septembra

● Poziv iz Benetk

NADALJEVANJE S 1. STRANI

točke. Ljudje so na ta izredni pojav postali zelo pozorni. Res je sicer, da so alge cvetele že v začetku tega stoletja, vendar ne v tolikšnem obsegu kot letos poleti. Cvetenje alg je sicer naravni pojav. Nenaravno pa je onesnaženje rečnih voda, ki se stekajo v Jadransko morje. Problem torej ne zanima le krajev ob morju, marveč tudi tiste v širšem zaledju. Zaradi tega ne zadeva le Italije in Jugoslavije, marveč tudi vse dežele Evrope, torej Evropsko gospodarsko skupnost, ki bo morala finančno pomagati, da se ta vprašanja rešijo.

Tako italijanski kot jugoslovanski diskutanti so bili mnenja, da je treba od obeh vlad zahtevati skupno akcijo. Le na ta način bo mogoče rešiti Jadransko morje, pa čeprav bo za vse to treba več let. V Italiji je ta problem tako občuten, da so nekateri predlagali celo, da bi prišlo do ustanovitve visokega vladnega komisariata, ki naj bi stvar vzel v svoje roke, da jo reši.

Po uvodnih besedah beneškega župana Antonia Casellatija sta govorila dva jugoslovanska zastopnika: župan Pulja Ivica Percan in predsednik izvršnega sveta obalne skupnosti slovenskih istrskih občin Leopold Gorjup. K besedi so se oglašili številni italijanski župani, nekateri tudi iz naše dežele. Govorili so tudi nekateri strokovnjaki, ki so problem osvetlil znanstvenega vidika. Omenimo le Guida Bressana z Inštituta za morsko biologijo pod Nabrežino, ki je govoril tudi o sodelovanju z jugoslovanskimi strokovnjaki v Istri. Iz naše dežele so bili prisotni župani in zastopniki pokrajinskih uprav od Milj do Lignana, med temi tudi nabrežinski župan Brezigar.

Popoldne so občinski zastopniki sprejeli skupno resolucijo. Od rimske ter beograjske vlade bodo zahtevali, da gresta v skupno akcijo. Dobro se zavedajo, kakšno škodo lahko nadaljnje onesnaženje prinese celotnemu gospodarstvu krajev ob Jadranu, krajev, kjer živi 25 milijonov ljudi. Prizadeto bo vse gospodarstvo, ne samo turistično. Letos so se turisti iz severnoevropskih držav že umaknili z Jadrana in izbrali druge kraje v Sredozemlju. Po letošnjem cvetenju alg se utegne zgoditi, da se bo drugačna izbira turistov v prihodnje spremenila v pravi beg.

Nadaljujejo se polemike med socialisti in KD PSI očita demokristijanom da pripravljajo zaroto s KPI

RIM — Kljub polemikam med KD in PSI se dialog ni prekinil, temveč se nadaljuje in tako bo tudi v bodoče. To trdi krščanskodemokratski podtajnik Enzo Scotti, ki je včeraj za nekaj ur zapustil Praznik prijateljstva v Veroni in odpotoval v Rim. Uradni razlog za to nenadno pot v Rim je bilo delovno kosilo s predsednikom ministrskega sveta in tajnikom KD De Mito, vendar pa se ne izključuje možnost, da se je Scotti v Rimu srečal tudi z nekaterimi drugimi političnimi predstavniki. Na vsak način velja omeniti, da je po razgovoru z De Mito skušal zmanjšati pomen zadnjih polemik, poudaril pa je konkretne probleme, kot so priprave na finančni zakon, zmanjšanje javnega primanjkljaja, reforme in krajevne uprave. Vsa ta vprašanja je po njegovem mnenju mogoče rešiti z diskusijo, v kateri morajo sodelovati vse zainteresirane strani.

Ob tem pa se nadaljuje polemika o primeru Palermo. V nasprotju z jezuitom Sorigejem načelnik socialistične skupine v poslanski zbornici Capria razlaga pridigo kardinala Pappalardu v Palermo kot neposreden opomin odgovornemu v centru za politično vzgojo. Capria tudi trdi, da je palermški kardinal popolnoma jasno postavil ločnico v odnosih med Cerkvijo in Državo. Tudi

vodja gibanja Comunione e Liberazione Formigoni smatra, da je kardinal v bistvu pozval palermške jezuite k spoštovanju reda. Formigoni je tudi kritiziral očeta Sorigeja, ki je v intervjuju za Panoram govoril o demokratičnosti KPI.

V zvezi z občinskim odborom v Palermu pa se je oglašil zvesti De Mitov glasnik Clemente Mastella. Ta je dejal, da KD v Palermu ni nikoli odklanjala socialistov, temveč je bila PSI tista, ki ni hotela v odbor. Po njegovem mnenju drugačni občinski odbori ne predstavljajo spremembe politične linije.

Da bi nekoliko ohladil vročo kri pri socialistih in krščanskih demokratih, je socialdemokratski tajnik Cariglia predlagal, da o teh odbori razpravlja vseh pet strank vladne večine, in sicer naj bi o tem razpravljali odgovorni za krajevne uprave. Toda doslej Cariglia ni prejel še nobenega odgovora. Zato pa se je razvnela nova polemika v zvezi s tajnim glasovanjem. Pri tem je socialist Fabbrici demokristijanom, da se o tem na tihem dogovarjajo s komunisti. To pa naj bi po mnenju socialistov potrjevalo, da je v pripravi nekakšen dogovor med KD in KPI na škodo socialistične stranke.

G. R.

Nenaden odstop iranskega premiera

TEHERAN — Iranska tiskovna agencija IRNA je sporočila, da je predsednik vlade Hosein Musavi ponudil odstop. Razloge je visoki funkcionar obrazložil v pismu, ki ga je v ponedeljek poslal iranskemu predsedniku Ali Hameneiu. V njem je Musavi izrazil bojazn, da bi člani parlamenta odrekli podporo osmim ministrom njegove vlade. Seja parlamenta, na kateri naj bi se izrekli o tem, je bila napovedana ravno za včeraj, zaradi Musavijevega odstopa pa je parlamentarno delo sedaj prekinjeno. Musavi vsekakor ni hotel navesti imena osmerice.

Reakcija iranskih državnih vrhov je bila takojšnja: predsednik države Hamenei je ostavko zavrnil, duhovni poglavar Homeini pa je pozval Musavija, naj se nemudoma vrne na odgovorni položaj. Homeini je hkrati napovedal, da se bo osebno srečal z Musavijem.

Musavijeva poteza je iznenadila številne zunanje ministre neuvrčenih držav, ki se te dni mudijo v Nikoziji. Konferenca se začne ravno danes, na njej pa bi moral sodelovati tudi iranski zunanji minister Velajati. Kaže, da je Musavijev odstop povezan s tem dogodkom, saj po nekaterih domnevah Musavi ni hotel tvegati nezaupnice ravno v času, ko poteka konferenca neuvrčenih.

Mirovna pogajanja v Ženevi med Iranom in Irakom so medtem od sobote prekinjena. To je izjavil švedski diplomat Ian Eliasson, ki vodi posredovanje med državama v imenu OZN.

● Karin B izplula iz Le Havra

NADALJEVANJE S 1. STRANI

bi bilo bolje vprašati Andreottijeve urade, kako se bo odisejala odvijala naprej. Dejstvo je, da prave rešitve še ni v vidiku. Tudi na obrambnem ministrstvu, ki so ga poklicali na pomoč, da bi vojaško rešilo zadevo, so nam odgovorili, da je vsa stvar nekako še »na odprtem morju«. To pomeni, da je vojna mornarica res preverila možnosti, da bi se za zasedanje Karin B. in za odstranitev odpadkov s krova poslužili vojaških pristanišč. V ta namen je bil sestavljen seznam, ki obsega pristanišča, kot so Taranto, Livorno, La Spezia ipd., vendar je uporaba vojnomojnariških oporišč zaenkrat le hipoteza, ki jo bodo morali pač še poglobiti. Kljub temu pa so se sinoči že širile govorice, da bi lahko Karin B. s svojimi strupenimi odpadki zaplula v Livorno, kjer bi odpadke le pretočili in spravili v nove posode, uničili pa jih bi drugje.

Tudi kar zadeva hipotezo uporabe tržaškega pristanišča, ki jo je sprožila ponudba podjetja Crismani, ni v Rimu

še nobene prave reakcije. Minister za civilno zaščito Lattanzio, ki se je sinoči vrnil z obiska v Grčiji, je izjavil, da mu o tem predlogu ni še nič znanega, ker ga tudi še ni videl. Na njegovo mnenje bo treba torej še počakati. Z Grčije se je z njim vrnil tudi polk. Falco, ki je na ministrstvu zadolžen prav za ta problem. Zato nam je povedal le to, da je treba na dokončne odločitve še počakati.

Vzporedno z iskanjem rešitev za Karin B. potekajo priprave za izdelavo zakonskega ukrepa za uničevanje industrijskih odpadkov. O osnutku, ki ga je prejšnji petek predstavil minister za okolje Ruffolo, se bo danes izrekel ministrski svet. Zaradi nujnosti in aktualnosti tega problema je vlada postavila osnutek na prvo mesto dnevnega reda današnje seje. Z današnjim dnem naj bi se torej po mnenju ministra Lattanzia začelo novo poglavje v knjigi obravnavanja odpadkov, ki sramotno potujejo po svetu. Upati je, da bo res tako.

Potrč o pobudah za SAP Kosovo

LJUBLJANA — Včeraj so v slovenski skupščini pripravili posvet, na katerem se je predsednik Miran Potrč med drugim dotaknil tudi razmer, ki so nastale po procesu na ljubljanskem vojaškem sodišču. Po njegovem mnenju so že nastopile razmere, ki terjajo pripravo celovite strokovne in politične ocene, ki bodo podlaga za stališča skupščine. Predsednik slovenskega parlamenta pa je komentiral tudi kosovski dramo: »Storiti moramo vse, da se bo situacija reševala po drugih poteh in z drugimi sredstvi, ne pa prek mitingov, zagotoviti moramo predvsem hitreje odpravljanje vzrokov za probleme na Kosovu - to je tudi podlaga za naš odnos do predloga, naj bi podobno pohodniško zborovanje organizirali tudi v Ljubljani.« Ob tem je Potrč pozdravil ekskurzijo Dnevnika in Radia Študent, s pomočjo katere naj bi slovensko javnost objektivno seznanili z dogajanji na Kosovu. (dd)

Slovenski novinarji danes v Prištini

LJUBLJANA — Včeraj popoldan je izpred hotela Kompas krenila na pot po Kosovu skupina več kot štiridesetih novinarjev, med katerimi je tudi dopisnik Primorskega dnevnika. »Informativni prodor« slovenskih novinarjev je odgovor na očitke, da Slovenci o nemirni pokrajini ne vedo dovolj in da jih tudi ne zanima.

Na pobudo Ljubljanskega dnevnika in Radia Študent so se novinarji samorganizirali in krenili na pot. Slovenskim novinarjem so se pridružili še kolegi zagrebške revije Danas, Večernjih novih iz Sarajeva in Novega lista z Reke.

Danes dopoldan bo skupina prispevala v Prištino. Jutri bo v Dečanih in Peči, v petek pa v Djakovici in Prizrenu. Predvidena je vrsta srečanj z najvišjimi kosovskimi politiki in drugimi ugledniki.

Dejan Verčič

Italija bo končno spremenila svojo politiko Smeti: posel stoletja

RIM — Leto 1988 bo nedvomno ostalo v spominu kot prelomnica v dosedanjem mačevskem odnosu Italije do vprašanja skladiščenja in uničevanja industrijskih odpadkov. Italijo so dobesedno strelzili nepričakovani mednarodni in notranjepolitični zapleti.

Vse se je v bistvu začelo s sirsko ladjo Zanoobio, ki je po dolgi odisejdi po svetovnih morjih končala v genovskem pristanišču s svojim nevarnim tovorom italijanskih industrijskih odpadkov. Dosedanji cenen sistem »izvoza« italijanskih strupov v države Tretjega sveta pa se je dokončno zamajal, ko so nigerijske oblasti v Koku odkrile nezakonito odlagališče odpadnih materialov italijanske industrije. Vlada v Lagosu je v domovino odpoklicala svojega veleposlanika v Rimu. Diplomatski incident pa je prebrazil v pravo izsiljevanje, ko so 9. julija v lagoškem pristanišču zaplenili ladjo Tržaškega Lloyda Piave. Nigerija je zagrozila, da bo ladji s svojimi 24 možmi posadke dovolila izplutje, ko bodo iz Koka odpeljali italijanske industrijske odpadke. Vsi diplomatski poskusi, da bi rešili neobičajne talce, so se izjalovili, tako da je morala Italija kloniti. Sredi julija je predsednik De Mita poveril ministrstvu za civilno zaščito, naj prouči vso zadevo; minister Lattanzio je nato poveril zunanjemu ministrstvu nalogo, naj poskrbi za sanacijo odlagališča v Koku. To nezavidljivo delo si je prevzela italijanska družba Ambiente v sklopu ustanove ENI, ki je obenem poiskala zahodnonemškega brodarja, lastnika ladij Karin B in Deep Sea. 30. julija je Karin B izplula iz Nigerije in začela svojo dolgo odisejdo, ker se je Ravenna postavila po robu sklepu, naj Karin B zapluje v to pristanišče. Nekaj dni kasneje je izplula tudi Deep Sea Carrier, v Bonnu trdijo, da je namenjena v Italijo, trenutno pa ni znano, kje se nahaja.

Skoraj istočasno kot v Nigeriji so tudi v Libanonu nedaleč od Bejruta odkrili nezakonito odlagališče italijanskih industrijskih odpadkov. Tu ni prišlo do diplomatskih zapletov, ker je vlada iz bojazni pred morebitnimi terorističnimi zapleti hitro ukrepala. O tem primeru pa se ve le bore malo. Baje je del industrijskih odpadkov že sprejela na krov neka jugoslovanska ladja, ki prav tako kot Karin B in Deep Sea išče primerno pristanišče, kjer bi se znebila svojega tovara. Tuje agencije navajajo, da se je tem

ladjam pridružila še četrta, ki je vkrčala svoj tovor pri Bejrutu.

Ko so se izjalovili vsi poskusi, da bi lahko Karin B izkrcala nad 2000 ton industrijskih odpadkov v kakem neitalijanskem evropskem pristanišču, je vlada 2. septembra sprejela zakonski odlok, ki naj bi kratkoročno rešil zaplete s tavajočimi ladjami, dolgoročno pa vsaj nekoliko uredil vprašanja odlaganja in uničevanja industrijskih odpadkov.

Kot vedno, se je pri kratkoročni rešitvi zataknilo. Ravenna, ki jo je še pred odlokom minister Lattanzio izbral za končno postajo ladij s strupi, se je uprla. Ko so se začele širiti govorice o »vojaški rešitvi«, so se uprli tudi v La Spezii in v Tarantu, preostali dve oporišči italijanske mornarice, La Maddalena (Sardinija) in Augusta (Sicilija), pa nimata primernih struktur, da bi sprejeli take nevarne tovore. Pristojna ministrstva sedaj mrzlično iščejo kako alternativno pristanišče. Ob pomanjkanju uradnih vesti je povsem normalno, da se širijo najrazličnejše govorice, tako da nekateri ne izključujejo možnosti, da bi bil lahko Trst tisto alternativno pristanišče, ki ga oblasti iščejo, saj se je neko podjetje ponudilo, da prevzame industrijske odpadke ladje Karin B.

Glede dolgoročnih posledic pa že vsi navajajo, da bo uresničitev odloka ministra za okolje Ruffola predstavljala pravi posel stoletja. Odlok namreč predvideva uresničitev vsaj enega večnamenskega čistilnega obrata v vsaki deželi. V roku 6 mesecev bodo morali sestaviti prednostni načrt, dežele bodo imele nato 60 dni časa, da določijo lokacijo teh večnamenskih obratov. Če tega ne bodo storile, bo prevzel nalogo CIPE. Dežele so tudi poverili nalogo, da zgradijo te obrate, v nasprotnem primeru bo za to poskrbelo ministrstvo za okolje, ki bo gradnjo in obratovanje dalo v zakup občinskim podjetjem, javnim ustanovam in konzorcijem zasebnih podjetij.

Ob tem je lahko vsakomur jasno, da prvi večnamenski čistilni obrati ne bodo zagledali luči pred enim letom. Položaj je torej vse prej kot rožnat. Ob štirih ladjah, ki bi morale prej ali slej pripluti v Italijo, ne smemo pozabiti, da italijanska industrija letno »proizvede« 50 milijonov ton industrijskih odpadkov, med katerimi kar 10 odstotkov (5 milijonov ton) uvrščajo med tako imenovane »zdravju in okolju nevarne strupene snovi«. V tej šte-

vilki pa niso vštete komunalne smeti, teh se letno nabere za kakih 16 milijonov ton, ki prav tako predstavljajo vse prej kot enostavno vprašanje, saj na vsakega italijanskega državljanca odpade v bistvu dobra tona smeti. 10 milijonov ton komunalnih smeti konča na smetiščih, od teh le 3 milijone ton v urejena in nadzorovana smetišča, 3 milijone ton upepelijo v tehnično spornih upepeljevalnikih, ponovno predelajo pa le poldrugi milijon ton.

Glede industrijskih odpadkov je položaj še bolj dramatičen, saj je urejenih odlagališč bore malo. Nezakonitih odlagališč je bilo po podatkih civilne zaščite za leto 1986 kar 4.500, med temi so v 135 ugotovili skrajno nevarne strupene snovi. Niso redki primeri, ko so razna specializirana podjetja sode s strupenimi kemikalijami na skrito zakopala v zemljo. Še več kemikalij je po trditvah naravovarstvenih organizacij končalo v nerazvite države Afrike in Latinske Amerike, da bi lahko vsak trenutek odkrili nova odlagališča, podobna onim v Nigeriji in Libanonu. Nič čudnega torej, da je vlada dovolila sedaj izvoz italijanskih odpadkov samo v države članice Evropske skupnosti in OECD.

Italija je ob tem vprašanju v desetletni zamudi. Trenutno ima samo Modena javni čistilni in predelovalni obrat za industrijske odpadke, nekaj zasebnih obratov je še v severni Italiji, a bi jih lahko prešteli na prstih ene roke. Zakonodajne pobude so se do sedaj omejevale na zakonske odloke, ki jih parlament ni uspel pretvoriti v zakone. Izjema je le zakonski odlok 361 iz avgusta 1987, ki so ga oktobra istega leta spremenili v zakon 441; ta v bistvu predvideva sredstva za smotrnejše reševanje tega vprašanja. V resnici pa tudi ta zakon ni vplival na dejansko stanje. Ob vsem tem je popolnoma jasno, da bo treba pred izgradnjo večnamenskih čistilnih naprav poskrbeti za kratkoročno skladiščenje vseh strupenih snovi. Navsezadnje bi taka skladišča prav prišla tudi v bodoče, saj določene odstotka industrijskih odpadkov ne morejo prečistiti ali uničiti, temveč morajo take kemikalije uskladiščiti, ker trenutno ni drugih tehničnih rešitev. Jasnejšo sliko o tem vprašanju bomo bržkone imeli po današnji izredni vladni seji, ki bo med drugim posvečena tudi vprašanju industrijskih odpadkov, predvsem pa iskanju primerne pristanišča za Karin B in druge ladje z italijanskimi strupi.

VOJKO COLJA

MAXI PRILOŽNOSTI

od 3. do 17. SEPTEMBRA

POLETNA OBLAČILA '88 od 5.000 lir do 30.000 lir
ZIMSKA OBLAČILA '88 od 15.000 lir do 80.000 lir

OBNOVA TRGOVINE

SPORT

VELEBLAGOVNICA
ZA ŠPORT

PRIX

250 m od mejnega
prehoda Fernetiči
Tel.: 213780

Pozitiven obračun lanskih prvih šestih mesecev Švedska Electrolux vse bolj utrjuje položaje v Zanussiju

PORDENON — Carla Verrija, poverjenega upravitelja pordenonskega industrijskega obrata Zanussi, ki je s 1. oktobrom postal predsednik letalske družbe Alitalia, ne bo zamenjali v tem industrijskem kolosu. Ustanovili bodo nov »team«, ki bo vodil razne delovne enote, vsaki katerih bo predsedoval poverjeni upravitelj. Ta mesta bodo zasedli direktorji, ki so že zaposleni pri Zanussiju in sicer Mario Vischi, Aldo Sessegolo, Gianfranco Zoppas, Lionello Verdusio in Fulvio Borsero.

To je včeraj na tiskovni konferenci sporočil predsednik Zanussija Gian Mario Rossignolo, ki je med drugim orisal strategijo skupine in anticipiral nekatere finančne rezultate ter podrobno analiziral položaj raznih sektorjev, vključno televizijskega.

Sedanja vodilna skupina, švedska Electrolux, bo v vodstvu pordenonskega obrata imela še večjo moč — je na tiskovni konferenci podčrtal predsednik Rossignolo. Podpredsednik z izvršnimi funkcijami Lennart Bibohn, ki je član upravnega sveta in član odbora Zanussija bo postal tudi poverjenik upravitelja novega holdinga »Elfin«, poleg tega bo odgovarjal za koordinacijo med raznimi enotami »Elfin« in Zanussija.

V pogovoru s italijanskimi in tujimi časnikarji je predsednik Rossignolo na tiskovni konferenci v Porcii potrdil pozitivne rezultate skupine v prvih šestih mesecih letošnjega leta. Promet se je povečal za 14,9 odstotkov in dosegel 1.005 milijard lir, medtem ko so v istem obdobju lanskega leta zabeležili 875 milijard lir.

Tudi v poglavju dolgov se je stanje dokaj izboljšalo: po prvih šestih mesecih lanskega leta jih je podjetje imelo

za 408 milijard lir, v istem obdobju letos pa 370 (torej 9,3 odstotkov manj) in to kljub novim pridobitvam, ki so podjetje »obremenile« za okrog 50 milijard lir.

Največ poslovnega uspeha v prvih šestih mesecih so zabeležili v oddelku kuhinjskih strojev, kjer je proizvodnja narasla za 6,8 odstotkov; ta oddelek ustvarja 67 odstotkov celotnega prometa pordenonskega industrijskega obrata.

Predsednik Rossignolo je na včerajšnji tiskovni konferenci tudi ugotavljal, kako podjetje »prispeva« za skoraj tisoč milijard lir, da je italijanska trgovinska bilanca v sektorju kuhinjskih strojev v aktivu. Dodal je, da se po sanaciji sedaj gradijo nove tovarne in odločno zanika, da bi podjetje Zanussi lahko kotiralo na borzi.

Danes program nove vlade F-JK

TRST — Predsednik deželne vlade Furlanije-Juljske krajine Adriano Biasutti bo na današnji seji skupščine prebral program, ki ga je šeststrankarska koalicija sprejela pred sestavo novega odbora. O programskih izjavah bo skupščina razpravljala v ponedeljek, 12. t. m., nakar bo začela z redno upravno in zakonodajno dejavnostjo.

MANJŠINSKI MOZAIK

Razgledi po manjšinski teoriji in praksi

Piše: Pavel Strani

ROMI: nič več na dnu lestvice diskriminiranih manjšin!

O njihovem izvoru ni že dolgo nobenega dvoma: med jezikoslovci, ki so že v prejšnjem stoletju dognali, da njih izvir iz severno-zahodne Indije, je bil tudi Slovenec Miklošič.

Kdaj so zapustili svojo pradomovino, je že nekoliko bolj sporno, gotovo pa ne pred 5. stoletjem našega štetja in gotovo pred letom 1.000. Napredovali so počasi proti vzhodu, skozi dežele Irancev, Armencev, Grkov in končno Slovanov in od vsakega od teh narodov so si izposodili nekaj jezikovnega »orodja«.

Največji jezikovni vpliv nanje je imela, kot vse kaže, romunščina tako da najbolj upoštevana delitev današnjih številnih romskih narečij loči dve skupini: vlaško in nevlaško, glede na jakost romunskega vpliva.

Rome so iz Balkana porinili Turki. Potisnili so jih naprej proti Madžarom in Nemcem, a tudi na zahod, k Italijanom in dlje, do Španije. Pozneje so se Romi razselili še v druge kontinente in danes jih lahko najdemo tudi v obeh Amerikah in v Južni Afriki. Tako so dobili več različnih imen, običajna slovenska in italijanska oznanka (»Cigani« in »Zingari«) izhaja iz imena, ki so jim ga dali že Bizantinci (»athinganoi«, po neki verski sekti), špansko in angleško ime (»gitanos« in »gypsies«) pa izhaja iz zmotnega prepričanja, da so prihajali iz Egipta. Iz podobne napake izhaja tudi francosko imeno »Bohémiens«.

»Romi« je ime, ki ga sami rabijo, da se označujejo in pomeni »ljudje«; za njih jezik pa rabijo izraz »romanés« ali »romani čib«. Na celem svetu jih je približno dva milijona, v Italiji navedajo razne ocene vrednosti, ki gredo od 45.000 do 80.000, v Sloveniji pa od

1.500 do 5.000. V Jugoslaviji pa 168.000 (po popisu iz leta 1981).

Danes ni več dvomov, da je treba Rome upoštevati kot narodno in jezikovno manjšino. Ostalo je sicer veliko predsodkov, saj jih še danes italijanski statistični zavod označuje kot »hudodelce in berače«. Vse kaže pa, da so najhujši časi za Rome končali po nacističnih pokolih, ki so zahtevali nad pol milijona žrtev.

Glavni problem današnjih Romov je njihov odnos do družbe, ki se je temeljito spremenila v skoro vseh državah, kjer krožijo. Tradicionalne dejavnosti Romov, nekatere obrti in trgovina s konji, danes ne nudijo dovolj možnosti za zaslužek in položaj odrinjenosti, v katerega jih marsikje še pehajo, ustvarja še težje pogoje za sožitje.

Precej Romov se je v zadnjih generacijah, kjer so našli primerne pogoje, ustalilo in poglalo korenine, kar pomeni, da so se v precejšnji meri asimilirali. Tisti, pa ki še krožijo imajo vedno večje težave. Za izvrševanje skoro vsakega poklica in za pridobitev uradnega pooblastila, je potrebna neka osnovna šolska izobrazba, ki je večina Romov nima. Obiskovanje šol pa predpostavlja neko ustaljenost in torej razpolaganje s prostorom, kjer bi posamezne družine lahko ostale dalj časa. Romski otroci, poleg vsega ostalega, imajo tudi drugačne obveznosti v družini in zato težko sprejemajo »normalne« šolske urnike ostalih otrok.

Kot omenjeno se je po drugi svetovni vojni začelo romsko vprašanje reševati na nov, učinkovitejši, način. Sami pa so se organizirali v državne in nedržavne organizacije. V Italiji je že pred letom 1970 nastala »Opera nomadi« in kasneje »Centro studi Zingari« v Rimu, ki izdaja dvomesečnik »Lacio Drom« (srečno pot).

Te organizacije so začele vrsto pobud, ki naj bi predvsem mladim Romom omogočile doseganje osnovne izobrazbe. Leta 1971 je še delovalo 60 posebnih razredov, ki naj bi Rome in druge nomade pripravljali za vstop v normalne razrede. Ta prehod je bil odrejen že leta 1974, a izvajanje je bilo vse prej kot enostavno.

Leta 1985 je rimski Študijski center izvedel raziskavo v 15. italijanskih pokrajinah ter na vzorcu 13.000 Romov ugotovil, da jih je 35% bilo še nomadskih, 15% polustaljenih ter preostalih 52% ustaljenih. V vzorcu je bilo 3.600 šoloobveznih otrok, od katerih je bilo redno vpisanih 41%, a le 70% od teh je tudi obiskovalo šole. Iz tega izhaja, da le približno 20% ciganskih otrok v Italiji obiskuje kako šolo. Podrobnejši podatki o razredih, ki jih obiskujejo so še bolj zgovorni: 46% obravnavanih otrok je obiskovalo prvi razred osnovnih šol, 9% peti razred, v vseh nižjih srednjih pa je bilo le 3% vseh opazovanih otrok.

Smisel teh števil je jasen: ni dovolj objavljati zakone, ki dopuščajo nek razvoj; treba je storiti tudi vse, da se proglašena načela tudi uresničijo. Ta problem skušajo Romi reševati ne le na italijanski državni ravni, ampak tudi na mednarodni. Evropski svet in Evropski parlament so izdali že vrsto priporočil in resolucij, ki pozivajo posamezne vlade k večji odprtosti in strpnosti. Glavni argument je vsekakor ta, da se Rome ne sme obravnavati kot nek socialni problem, ampak kot posebno narodno skupnost, ki ne potrebuje miloščine in usmiljenja, ampak predvsem spoštovanje za svojo identiteto.

3. srečanje harmonikarjev Primorske v Senožečah

SEŽANA — V počastitev praznika občine Sežana, je bilo v nedeljo, 28. avgusta 1988 3. srečanje harmonikarjev Primorske. Že prvo srečanje leta 1986 je dalo slutiti, da bo tovrstna prireditve našla svoje mesto med ljubitelji harmonike in njenih melodij.

Tako se je v Senožečah tokrat zbralo 26 harmonikarjev in preko 700 obiskovalcev. Prelepo okolje parka za restavracijo Adria in sončno popoldne sta splošni vtis olepšala v nepozaben dogodek.

Vrli harmonikarji, predpogoj za udeležbo je bil, da nastopajoči igrajo na frajtonarico, so skladbe igrali po svojem izboru. Čeprav vsi amaterji ljubitelji so vsak posebej prispevali svoj delež k prireditvi. Nekateri med njimi so instrument resneje »zagrabili« šele po upokojitvi, drugi pa se ne spomnijo več, kdaj so prvičkrat izvabili glasove iz tega zanimivega in med ljudmi zelo priljubljenega instrumenta.

Velik prispevek k uspehi prireditvi je prispeval tudi Andrej Jelačin, domačin, sicer pa poznan širšem po Primorskem kot pisec humorističnih tekstov pod vzdevkom »Toni Karjola« in gledališki režiser ter igralec. Njegove domislice in intervjuji nastopajočih so med gledalce vnašali smeh in vedro razpoloženje. Zanimivost sre-

čanja je gotovo povečal tudi gost - Oskar Kjuder, dobro poznani dirigent Tržaškega partizanskega pevskega zbora. Njegova prisotnost v žiriji je gotovo povečala tremo nekaterim nastopajočim. Kljub temu so bili nastopi ubrani, obarvani s pristranstvom nastopa in samosvojimi karakternimi potezami.

Nastop dirigenta Kjudra je vzbudil zanimanje in pokazal, da ni samo uspešen dirigent, temveč tudi izreden glasbenik.

Čeprav to ni bilo tekmovanje, je srečanje ocenjevala posebna žirija, ki je nastopajoče ocenjevala po splošnem vtisu in tehniki igranja. Prvo mesto je zasedel Silvo Kobal iz Malega polja pri Colu.

Na srečanju so nastopili: Ivan Koren, Silvo Kobal, Jurij Čuk, Alojz Žakelj, Milko Babič, Palmiro Krmac, Armando Krmac, Albert Zafred, Albin Doljak, Jože Rener, Grozdan Rener, Stanislav Uršič, Veselko Kočevar, Vladislav Kokošar, Tiberijo Mavri, Sergio Ražman, Ivo Vouk, Pino Kermac, Jože Vouk, Jože Korenčič, Jože Cole, Renato Debernardi, Ludvik Žiberna, Anton Puc.

Srečanje sta uspešno organizirala ZKO Sežana in KUD »Pepca Čehovin-Tatjana« Senožeče.

MARJAN SUŠA

**42. MEDNARODNI
VZORČNI
SEJEM**

Pordenone

**OD 2. DO 11. SEPTEMBRA
NA SEJMU V PORDENONU.**

**NOVI PROIZVODI,
NOVA TRŽIŠČA,
NOVE ZAMISLI.**

CRUP
Cassa di Risparmio
di Udine e Pordenone

2. - 11. SEPTEMBER 1988
Urniki: ob delavnikih 16.00 - 23.00
sobota in praznik 9.00 - 23.00

Delegacija ZZB NOV Jugoslavije v Modeni

KOPER — Delegacija ZZB NOV Jugoslavije, ki jo je vodil Rado Pišot - Sokol iz Kopra se je udeležila prireditve na 42. festivalu Unità v Modeni. V okviru prireditve so pripravili konferenco o popuščanju napevosti in razorožitvi v svetu in o vlogi odporbnih gibanj v tem procesu. V razpravi je sodeloval tudi Aleksander Gruđen iz Kopra, ki je prisotne seznanil s stališči jugoslovanske politike in Zveze borcev NOV Jugoslavije o razoroževanju in popuščanju napevosti v svetu, o vlogi neuvrščenih, OZN, o pomenu sodelovanja v Sredozemlju in o stikih predstavnikov evropskih odporbnih gibanj. Izvajanje članov jugoslovanske delegacije je pozdravil tudi častni gost festivala Giancarlo Pajetta, član direktiva Komunistične partije Italije. (B. Š.)

Reportaža iz Tupelč: Refošk zahteva več nege

TUPELČE — Ko se ob letošnjem prazniku terana in pršuta v Dutovljah Zofija Abram, po domače Petrova nona iz Tupelč, iz opravičljivih vzrokov ni mogla udeležiti podelitve (zadnjega od mnogih) priznanj za dolgoletno sodelovanje s kmetijsko zadruzo, 22 ton lani oddana grozdja refošk, obnovo pol hektara vinograda in dobro gospodajenje, je diploma namesto nje prevzel eden od sinov. Ker so se za to čast potegovali tudi nekateri od petih vnukov, se torej nagradjenki ni treba bati, da bo kmetija ostala brez naslednikov.

Petrova družina iz Tupelč je bila v zvezi s kmetijo od nekdanj pripravljena deliti vse dobro in slabo. »Čeprav so bili Abramovi otroci običajno šolani, saj je bil tudi moj pokojni mož advokat, so bili (in so) vedno voljni kmetiji priskočiti na pomoč: najsi bo z denarjem ali pri kmečkih opravilih«, je z neprikritim ponosom povedala 65-letna Zofija Abram. Z združenimi močmi in znano kraško vztrajnostjo so zato v dveh ali treh generacijah na skopo kraško zemljo na njive in vinograde navozili na stotine ton zemlje in ustvarili eno najmočnejših in najboljše vodenih kmetij v tem okolišu.

»Kmetijo smo lahko izboljšali tudi zato«, pravi Zofija, »ker nismo bili nikdar enostransko usmerjeni. Ob vinogradih s skoraj 5000 trtami, ki dajejo ob povprečnem pridelku približno 230 kvintalov (ali 23 tisoč litrov) vina na leto, imamo tudi poln hlev. Tako na dan oddamo skoraj 20 litrov mleka, redimo povprečno 10 glav govejih pitancev in imamo seveda tudi prašiče za domačo potrebo. Živina nam daje dovolj gnoja, da z njim izbolj-

šujemo z umetnimi gnojili prenasličeno zemljo.« »Zemljo smo z rokami nosili skupaj.«

»Ob taki kombinaciji lahko pričakujemo dober in obilen pridelek, ki se ga nam ni treba sramovati. Vedno namreč skrbimo, da oddamo le najkvalitetnejše grozdje. Ob trgatvi, ko tudi do 10 dni dela v vinogradih od 20 do 30 trgačev, v zadružno zbiralnico vedno odpeljemo le prebrano grozdje, torej brez gnilih in zelenih jagod. Ker je črno grozdje (refošk), kakršnega pretežno pridelujemo na Krasu, in tukaj daje priznani teran, se posebno podvrženo boleznim in je hkrati bolj občutljivo za drobne pomanjkljivosti, moramo seveda pridelek še skrbneje prebrati in razvrščati po kvaliteti, kot v tistih vinorodnih okoliših, ki so zasajeni z belimi sortami. Prebranja in razvrščanja vinogradnik ne more prepustiti pomagачem in najetim trgačem, ki jih že tako zbere z največjo težavo«, se je razgovoril tudi sin Edo, ki se takrat, ko je potreba in ko more, z družino pripelje mami na pomoč iz Nove Gorice.

Pogovor ne brez grenkobe nadaljuje mama Zofija, ki se je po moževi smrti s pomočjo otrok uspešno spopadla z veliko kmetijo.

»Zemlja zahteva celega človeka. Zato jo ljudje zapuščajo in jo počejo obdelovati. Mi pa kar vztrajamo, čeprav se nam nekateri zato marsikdaj smejejo. Ne moremo zanemariti zemlje, ki smo jo sami in rodovi prednikov dobesedno s svojimi rokami navozili in raztrosili po kraškem kamenju. Tudi mojega znoja je toliko v tej zemlji, da tega ne bi privoščila niti sovražniku. Vendar

uživam v delu. Spoznanje, da je nekaj dobro opravljeno, mi prinaša največje zadoščenje in srečo. Kljub temu pa nikomur od otrok nisem branila, da si je izbral drug poklic in se zaposlil. Nikogar nismo vezali na kmetijo, saj smo se zavedali, da mu zaposlitev omogoča večjo finančno neodvisnost. Sama pa vem, da je tisti, ki je delaven v službi, lahko priden tudi na kmetiji, in obratno!«

Zofijin recept je očitno uspešen. Vsi trije njeni otroci imajo dobre službe in so hkrati najtesneje navezani na kmetijo. Hlevi so polni, ne manjka pa tudi kmetijske mehanizacije, saj imajo za vsak stroj tudi rezervno ali celo dve. »Ne moremo si privoščiti, da bi med škropljenjem zaradi okvare ostali brez škroplilnice. Zato imamo dve. Podobno je tudi s kosilnico, traktorjem in drugimi stroji ter priključki«, se skoraj opravičuje Edo. Petrovi sproti obnavljajo vinograde in skrbijo, da povečujejo delež domače krme. Prav letos jim je kljub suši ne bo manjkalo, saj se jim je tokrat prvič oddolžilo 12 hektarov novih travnikov, ki so jih uredili pred dvema letoma.

Desetletja delovnosti, znanja in načrtnega gospodarjenja se danes torej na 40-hektarski kmetiji obrestujejo kljub presenečenjem muhastega vremena in udarcem nepremišljene državne gospodarske politike. Sedaj, ko je kmetija obnovljena in mehanizirana, otroci pa preskrbljeni, je prišel čas, da so začeli razmišljati tudi o obnovi domačije in ureditvi borjača, ki je pravi biser nekdanje kraške arhitekture.

JANEZ ODAR

Nepričakovan upravni sklep deželne vlade Novi pritiski za ustanovitev naravnih parkov na Tržaškem

Deželna uprava je pred kratkim poročila strokovnjakom nalogo za izdelavo načrtov za razvoj naravnega parka na Krasu. Deželna vlada je sprejela ta sklep na predlog odbornika za načrtovanje Carboneja, na osnovi deželnega zakona št. 11 iz leta 1983, ki formalno ustanavlja štirinajst naravnih parkov na območju Furlanije-Juljske krajine. Naša Dežela je namreč z Umbrijo edina, ki ima neposredno pristojnost za vprašanja ustanovitve ter namembnosti naravnih parkov, v vseh ostalih krajih pa sta za to v prvi osebi pristojna vlada in parlament. Kraški naravni park ali rezervat, kot ga nekateri imenujejo, je polnopravno vključen v osrednji deželni urbanistični načrt (PUR) ter zajema občine tržaške pokrajine, z izjemo Milj, ter doberdobsko občino na Goriškem.

Sklep deželne uprave, ki je prišel precej nepričakovano, zanima od blizu devinsko-nabrežinsko, zgonsko, repentaborsko in tržaško občino, ki kot kaže niso še predložile Deželi svojih konkretnih predlogov in načrtov za ustanovitev parka. Deželni zakon št. 11, ki je bil svojčas predmet ostrih polemik, namreč obvezuje Občine, da same izdelajo te načrte. Dežela pa prispeva 90 odstotkov potrebnih denarnih sredstev. Na Tržaškem se je doslej za ta korak odločila edino dolinska občinska uprava, ki ima formalno gledano torej edina svoje parke v naši pokrajini. Dežela se je sedaj nepričakovano odločila za "trdo linijo" in bo, kot je razvidno iz stališča njenega izvršilnega telesa, vsilila občinam svoje načrte.

Deželni sklep je presenetil marsikatero občinsko upravo, ki je v naši Kraški gorski skupnosti, ki se že dalj časa v prvi osebi ukvarja s to kočljivo problematiko. Kraški parki so že veliko let v središču pozornosti in so bili večkrat predmet polemik. Občine, ki zastopajo kraško prebivalstvo, si prizadevajo za zaščito Krasa, vključno pa z njegovim prebivalstvom in s tradicionalnimi ekonomskimi panogami. Stremijo po tako imenovani aktivni zaščiti teritorija, za katero si med drugim prizadeva tudi Kmečka zveza. Okoliške občine in Kraševci v tem sklopu še čakajo na pokrajinsko konferenco o teritoriju, ki jo je Dežela obljubila ob podpisu sporazuma o odškodninah in o protivednostih za hitro cesto. Prav zaščita Krasa bi morala biti ena glavnih tem te tolikokrat napovedane konference, za katero sta se direktno obvezala deželna odbornika Carbone in Rinaldi.

S. T.

Znaten porast števila prehodov čez mejo: kar dva milijona in pol več kot lansko leto

Od januarja do avgusta letos je prekorčilo mejne prehode na Tržaškem približno dva milijona in pol ljudi (11,11 odstotka) več kot v istem obdobju lanskega leta.

V omenjenem času je namreč šlo skozi mejne prehode (v obe smeri) 25.191.269 ljudi, v prvih osmih mesecih lanskega leta pa 22.671.591 oseb. Veliko bolj omejen porast (1,53 odstotka več) pa so zabeležili avgusta letos. Prejšnji mesec so namreč zabeležili v primerjavi z lanskim avgustom kar 120 tisoč turistov

manj, to je celih 6,13 odstotka. Po vsej verjetnosti je do tega prišlo, ker so se turisti ustrašili novic o cvetenju morja, ki je zajelo jadranske obale in tudi Istro.

Ce se je torej avgusta znatno skrčilo število prehodov čez mejo s potnim listom, se je nasprotno znatno povečalo število prehodov s prepustnicami, in sicer za 11,54 odstotka. S prepustnico je prekorčilo mejo 1.473.659 ljudi, lani pa jih je šlo čez mejo 1.321.212. Italijanskih državljanov je bilo nekaj preko milijona, jugoslovanskih pa nekaj manj kot štiristo tisoč.

V soboto prvi koncert v Miramarskem parku Glasbeni sprehodi v okrnjeni izvedbi

Miramarski park bo v kratkem doživel še četrto izvedbo Glasbenih sprehodov. Bodo sicer nekoliko okrnjeni, razveseljivo pa je že dejstvo, da se bo ta hvalevredna manifestacija tudi letos pojavila na obzorju tržaškega kulturnega dogajanja.

»Škoda bi bilo opustiti to večdnevno glasbeno prireditev, ki smo jo zasnovali pred štirimi leti in jo vse do lanskega septembra tudi uspešno uresničevali.« S to mislijo je skušal utemeljiti letošnjo skraćeno izvedbo Glasbenih sprehodov prof. Severino Zannerini, sicer prvi čelist v orkestru tržaške operne hiše in dirigent Komornega orkestra gledališča Verdi. Prof. Zannerini pa je v tem trenutku predvsem predsednik in glavni pobudnik teh svojevrstnih sprehodov po Miramarskem parku, ki jih od vsega začetka prireja glasbeno društvo Opera giocosa. Obenem pa je tudi mentor in dirigent istoimenskega orkestra, v katerem igrajo mladi glasbeniki iz Furlanije-Juljske krajine.

Četrta izvedba Glasbenih sprehodov je bila postavljena pod vprašaj vse do konca avgusta. Pred približno poldrugim mesecem smo namreč že pisali o tem, kako so prireditelji zaman iskali potrebnih denarnih podpor, ki so jim jih za uresničitev te glasbene manifestacije vsako leto nudile javne ustanove in nekateri bančni zavodi. Kljub vsem še tako upravičenim utemeljitvam pa so organizatorji naleteli le na gluha ušesa. Vsemu navkljub so se odločili, da Glasbene sprehode priredijo, pa čeprav bosta od štirih predvidenih na vrsti le dva.

Vsekakor pa je za oba predvidena sprehoda na vrsti dokaj pestra izbira koncertnega sporeda. Prvi bo že v so-

boto, 10. t. m., in sicer v sledečem zaporedju: ob 15.30 pri Labodjem jezeru Albinonijeva Simfonija v G-duru, ob 16.05 pri gradiču Salierijeva Simfonija v D-duru »La veneziana«, ob 17.10 pod spomenikom Leopolda II. Mozartova Simfonija v A-duru ter ob 18. uri v Miramarskem pristanišču Haydnova Simfonija v fis-molu. Isti spored bo orkester izvajal tudi v nedeljo, 11. t. m.

Drugi Glasbeni sprehod, ki bo v soboto, 18., in v nedeljo, 19. t. m., pa bo obsegal Vivaldijeve Letne čase, pri katerih bo kot solist igral violinist Črtomir Šiško, Dolcettijeve Opere za ljudstvo ter Mozartovo opero buffo Bastiano e Bastiana. (dam)

Nova delovna mesta za tehnike

Uspešno delovanje raziskovalnega centra pri Padričah

Mesec avgust je bil zelo uspešen za Center za znanstvene raziskave pri Padričah, kot poudarja v poročilu za tisk konzorcij, ki center upravlja. Nadaljevali so z raziskavo o znanstvenih ustanovah v Furlaniji-Juljski krajini, v službo so sprejeli nove tehnike, nadaljujejo se gradbena in druga dela v območju Centra, izdelali so nekatere srednjeročne načrte.

V okviru raziskave o obstoječih znanstvenih ustanovah v naši deželi (javnih in zasebnih) so že obiskali približno sto ustanov in izvedli vrsto intervjujev. Raziskavo vodijo štirje mladi raziskovalci, ki so zaključili univerzitetne študije.

Potem ko so najeli diplomirance iz upravnomo-juridčnih ved in dva tehnika za informatiko, je v Centru zaposlenih že 250 oseb: od tehnikov do upravne-ga osebja.

V polnem teku so dela za izgradnjo stavbe, ki bo merila 1.500 kv. metrov. V prostorih nove zgradbe bodo namestili vse potrebne stroje za fiziko trdnin, tehnološke raziskave in center za proučevanje najsoodnejših medicinskih strojev. Nadaljujejo se dela za izgradnjo stavbe, kamor bodo namestili laboratorije za genetsko in biotehnološko inženirstvo.

Izredni komisar Domenico Romeo in direkcija Centra za znanstvene raziskave so izdelali srednjeročne načrte na področju molekularne medicine, nuklearne fizike, katalize itd.

V pismu ministru za državne udeležbe

Sindikati zahtevajo nov sestanek z vlado in Deželo za bivšo Terni

Deželna tajništva CGIL, CISL in UIL so poslala ministru za državne udeležbe Carlu Fracanzaniju ob njegovem obisku na velesejmu v Portofnu odprto pismo v zvezi s težkim položajem v bivši škedenjski železarni Terni. V pismu, ki so ga podpisali deželni tajniki Pasqual za CGIL, Giustina za CISL in Trebbi za UIL, se sindikalisti sklicujejo na srečanje, ki je bilo še 17. maja na ministrstvu za državne udeležbe v Rimu in na katerem so obravnavali probleme prisotnosti IRI v Juljski krajini. Takrat so se tudi domenili za nadaljnja srečanja na Deželi, na katerih pa so državne finančne družbe zavzele birokratska in omalovaževalna stališča, ki so preprečila, da bi omenjenim problemom našli ustrezne rešitve.

Kot se dogaja v teh primerih, pravijo sindikati v pismu ministru, je čas stvari še zaostrial: prišlo je do prehoda SBE zasebnikom in do počas-

nega nazadovanja Ansaldo, Lloyda in Tržaškega arzenala tako s produktivnega kot z zaposlitvenega stališča. Še najbolj kritičen pa je položaj v AIT po sklepu Finsidra, da prodaja obrate bivše železarnice na dražbi. To bo namreč vso stvar zavleklo, kar je toliko bolj nerazumljivo glede na dejstvo, da so že obstajali industrijski načrti, ki jih je sama Finsider pozitivno ocenila. Po mnenju sindikatov je ta zamuda nepotrebna in nevarna, zato poziva vlado, naj zamudi, da bi predstavljene industrijske projekte prediskutirala s sindikati in z Deželo. V ta namen deželna tajništva CGIL, CISL in UIL zahtevajo, naj ministrstvo za državne udeležbe prevzame pobudo za ponovno sklicanje srečanja med Deželo, sindikati in IRI ter samim ministrstvom, da bi skupno našli ustrezno in kratkoročno rešitev problema bivše Terni.

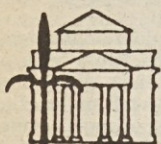
Od jutri predavanja za osnovnošolske učitelje

Seminar se uspešno nadaljuje

Prvo predavanje letošnjega seminarja za slovenske šolnike, ki ga je imel prof. Vlado Rotar s Pedagoške akademije v Ljubljani na temo »Nove interpretacije naturalističnih vsebin v predšolski starosti«, je tudi včeraj privabilo številne vzgojitelje otroških vrtcev. Včeraj je predavanju na učiteljsko sledila druga skupina vzgojiteljev, in sicer vzgojitelji didaktičnih ravnateljstev pri Sv. Ivanu in iz Doline. Prva skupina je včeraj imela didaktične vaje v Povirju, druga skupina pa se bo s praktičnim delom spoprijela danes v Gradišču. Jutri pridejo na vrsto osnovnošolski učitelji, ki se bodo srečevali v Finžgarjevem in Prosvetnem domu na Opčinah, od 13. septembra pa so na sporedu predavanja za profesorje nižjih in višjih srednjih šol.

Na sliki (foto Magajna) prof. Rotar med včerajšnjim predavanjem.

CAMERA DI COMMERCIO
INDUSTRIA ARTIGIANATO E AGRICOLTURA - TRIESTE
TRŽAŠKA ZBORNICA
ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO, OBRT IN KMETIJSTVO

Tržaška zbornica za trgovino, industrijo, obrt in kmetijstvo — služba za neobdavčeni bencin, opozarja vse zainteresirane, da rok za vložitev obrazcev za dodelitev neobdavčenega bencina zapade 10. septembra.

Zasebniki morajo izpolniti obrazec 1 (modulo tipo 1) in ga oddati na kateremkoli anagrafskem uradu v tržaški občini (uradi so odprti od ponedeljka do sobote med 14. in 20. uro), če imajo stalno bivališče v občini Trst oziroma na sedežih županstev, če stanujejo v ostalih občinah pokrajine. Urniki so naslednji:

- DOLINA: od ponedeljka do sobote od 8.30 do 12.00; ponedeljek in sredo od 15.30 do 17.45;
- ZGONIK: od ponedeljka do sobote od 8.00 do 14.00; torek in četrtek od 15.00 do 18.00;
- DEVIN - NABREŽINA: od ponedeljka do sobote od 9.00 do 13.00; od ponedeljka do petka od 17.00 do 19.00;
- REPENTABOR: od ponedeljka do sobote od 8.00 do 14.00;
- MILJE: od ponedeljka do petka od 16.00 do 20.00;

Prosilcem bo ob vložitvi obrazca izdan družinski list za neobdavčeni bencin. Družinski list je treba predložiti obrazcu, s seboj pa je treba prinesiti tudi prometno knjižico in vozniško dovoljenje.

Podjetja, krajevne ustanove in institucije morajo izpolniti obrazec 2 (modulo tipo 2) in ga vložiti na sedežu Tržaškega avtomobilskega kluba ACI v Uil. Cumano 2 in sicer od ponedeljka do petka med 8. in 13. uro ter med 15. in 18. uro. K obrazcu je treba predložiti fotokopijo dokumentov, ki jih zahteva pravilnik glede na predvidene primere.

Mešani zbor Milan Pertot že začel z vajami

Tudi v Barkovljah iščejo nove pevce

Prihodnji teden odhaja mešani pevski zbor Milan Pertot na tridnevno gostovanje na avstrijsko Koroško. Za to gostovanje, ki predstavlja, lahko rečemo, uradni začetek letošnje sezone, se pevci že vestno pripravljajo.

Prva vaja z družabnostjo je bila v barkovljanskem društvu že pretekli teden; tej bodo sledile še druge, ki bodo pomagale pevcem, da se »upojejo«, dirigentki Aleksandri Pertot pa, da vzame ponovno »vajeti v roke«.

»Rast vsakega zbora je povezana s čim večjim številom vaj, pa tudi s številom pevcov,« nam je Aleksandra povedala. »Naš zbor je štel v pretekli sezoni okrog 30 mladih pevcov. Sedaj se nam bodo pridružili še novi. Dokončnega števila še ne morem povedati, ker se pač na začetku šele iščemo, spoznavamo in navezujejo stike za bodoče skupno delo. Na vsak način si želimo, da bi zbor dosegel število okrog 40 pevcov. S tolikimi člani bi se lahko lotili zahtevnejših in zanimivejših programov.«

Da bi to dosegel, bo zbor letos koncertiral svojo dejavnost predvsem na vaje in študij novih pesmi. »Seveda bomo imeli tudi več nastopov, a prav gotovo ne toliko, kot v pretekli sezoni, ki je bila po številu nastopov, koncertov in gostovanj, res izjemno bogata. V lanski sezoni smo imeli na primer okrog 30 nastopov, kar pomeni, da smo nasto-

pali približno trikrat vsak mesec. Nastopi so sicer zelo vzpodbudni in dobrodošli, vendar zahtevajo toliko dela in pripravo, da ohranijo ostalo delo v zvezi s študijem novega programa, zahtevnejših skladb itd.«

Od 16. do 18. septembra bodo imeli pevci zbora M. Pertot dva celovečerna koncerta na Koroškem, kjer bodo gostje tamkajšnjih avstrijskih zborov, ki so jih spoznali na lanskih kulturnih dnevih. Tu bodo svoj program, ki bo v prvem delu obsegal skladbe različnih avtorjev v osmih jezikih, v drugem pa skladbe iz zbirke bogate slovenske ustvarjalnosti, posneli tudi za radio.

»Z vajami smo sicer začeli,« pravi še Aleksandra Pertot, »toda zamudniki imajo še vedno čas, da se nam pridružijo. Seveda posvečamo na vajah predvsem skrb pesmim in njihovemu izvajanju. Ne pozabljamo pa, da so zbori tudi priložnost, da se mladi sestajajo, da se med seboj družijo, da razvijajo čim bolj pristno družabnost. Torej je petje v zboru tudi po tej plati prijetno in zanimivo.«

Le pogum torej. Kdor si želi lepega petja, dobrih nastopov, pa tudi družabnosti in zabave, naj pohiti z vpisom.

N. L.

Socialisti ne marajo delegacije SSK na pogajanjih

Na sedežu Krščanske demokracije so se včeraj popoldne sestale delegacije pokrajinskih vodstev KD, PSI, PSDI, PRI, PLI in LpT, da preverijo možnosti za oblikovanje odborov na tržaški Občini in Pokrajini. V zadnjem trenutku je s srečanja izpadla delegacija Slovenske skupnosti, ki jo je prireditelj, vodstvo KD, sprva uradno povabil, nato pa ji "odsvetoval" udeležbo. Kot smo lahko izvedeli, so socialisti v dopoldanskih urah napovedali tajniku KD Tripaniju, da se srečanja ne bodo udeležili, če bo na njem sodelovala tudi delegacija stranke lipove večice. Na tapeti je po mnenju PSI še vedno politični položaj v devinsko-nabrežinski občini, kjer so socialisti že nekaj mesecev v opoziciji.

Polemika "na daljavo" med PSI in SSK se torej nadaljuje, čeprav je do pred kratkim kazalo, da bodo devinsko-nabrežinski socialisti, ki so podprli varianto regulacijskega načrta o Sosljanskem zalivu, prej ali slej stopili v krajevni občinski odbor. Dogodki pa očitno trenutno ne peljejo v to smer. Pokrajinski tajnik KD Tripani se je vsekakor ponudil kot neke vrste posrednik v tem septembrskem političnem sporu.

Včerajšnje srečanje v Palači Diana je potekalo v precej sproščenem vzdušju, čeprav sporazuma ni še za govoriti. Tajniki navzočih strank, Tripani (KD), Agnelli (PSI), Staffieri (LpT), Castigliano (PRI), Berni (PRI) in Berce (PSDI) so bili mnenja, da je treba poiskati s pogajanj ter da je treba v tej prvi fazi pogajanj posvetiti osrednjo pozornost programu novih uprav. V tem sklopu so se sporazumeli za ustanovitve posebne medstrankarske komisije, ki bo v roku enega tedna sestavila osnutek programa novega občinskega in pokrajinskega odbora. Ta komisija se bo prvič sestala v soboto.

Stranke petstrankarske koalicije in LpT računajo, da bodo dosegle sporazum neke na koncu prihodnjega tedna, vsekakor pred 19. septembrom, ko se bo spet sestel pokrajinski svet. Zanimivo bo videti, kakšno stališče bo v prihodnjih dneh zavzelo melonarsko gibanje, ki sodeluje na pogajanjih, ne pa se direktno angažirani v novih upravah.

Šeststrankarska koalicija KD, PSI, PSDI, PRI, PLI in SSK razpolaga v tržaškem občinskem svetu z 32 glasovi na 60, v pokrajinskem svetu pa s točno polovico glasov (12 na 24).

S. T.

Tudi podjetje iz Pordenona bi sprejelo tovor ladje Karin B V Trstu se je dvignil pravi politični valobran proti prihodu strupene ladje

Plovni kanal v industrijski coni, kjer ima svoja skladišča tudi družba Crismani

(foto Magajna)

Tržaškemu podjetju Crismani se je včeraj pridružilo tudi podjetje Casagrande iz Pordenona. Vodstvo slednjega je javno sporočilo, da je pripravljeno prevzeti strupene odpadke ladje Karin B. Podjetje je med drugim delalo v Černobilu. Novica, da je tržaško podjetje Crismani pripravljeno analizirati, zavarovati in raztovoriti strupene odpadke z ladje Karin B, pa je že naletela v Trstu in vsej deželi v glavnem na negativne odmeve. Strupene ladje noče nihče, zakaj bi jo sprejeli prav v Trstu?

Predsednik deželnega odbora Adriano Biasutti je včeraj poslal predsedstvu ministrskega sveta depešo, v kateri pravi, da »v tržaškem pristanišču ni prostorskih, ambientalnih in niti tehnoloških pogojev za raztovarjanje strupenih snovi z ladje«. V Biasuttijevi izjavi lahko razberemo tudi neposre-

den odgovor na ponudbo družbe Crismani. Slednja je poslala svojo ponudbo prav predsedstvu ministrskega sveta in zagotovila, da ima sredstva in ljudi, s katerimi bi lahko izvedla nevarni posel.

Družba Crismani je specializirana v čiščenju okolja. V prvi vrsti se ukvarja s čiščenjem onesnaženega morja, podružnice, ki delujejo v njenem sklopu, pa se bavijo tudi z drugimi deli za preprečevanje najrazličnejših onesnaževanj in s preventivo. Specialisti družbe se lotevajo tudi strupenih snovi, bodisi ko gre za njihovo embalažo bodisi ko gre za prevažanje nevarnih odpadkov. Razpolaga z desetimi plovili za čiščenje morja in z več vozili in stroji za delo na suhem. Poleg tega je lastnik velikega prostora ob plovnem kanalu v Industrijski coni, kjer spravljajo kontejnerje. Tu naj bi uskladiščili

tudi zaboje s strupenimi snovmi, ki jih prevažala ladja Karin B; seveda bi zaboje primerno zavarovali.

Roberto Gandusio, direktor podjetja Crismare, ki deluje v sklopu družbe Crismani, je tudi včeraj potrdil pripravljenost podjetja, da opravi nevarni posel. Novinarjem je izjavil, da bi najprej analizirali, katere snovi pravzaprav prevažala ladja Karin B. S tem bi razvozlati eno izmed največjih ugank, saj nihče ne ve, kakšne odpadke skrivajo nevarni zaboji. Nato bi specialisti zavarovali zaboje in jih uskladiščili, dokler bi posamezna podjetja ne prevzela posamezne vrste odpadkov in jih predelala v čistilnih napravah. Bistvo vprašanja je seveda v tem, da je treba najprej vedeti, za katere vrste strupov gre, saj je treba za različne strupe uporabljati različne čistilne naprave in tehnike.

Roberto Gandusio je poudaril, da bi se podjetje povežalo s Tržaško univerzo, povabilo pa bi tudi organizacije naravovarstvenikov in drugih, da bi prisostvovala potekom del in se prepričale, da podjetje spoštuje zakone.

Na vprašanje, če je raztovarjanje ladje Karin B zelo donosen posel, je direktor Gandusio dejal, da je zelo donosen za podjetja, ki ne spoštujejo zakonov, za druga pa gre za navaden posel.

Dejstvo pa je, da se podjetjem, ki bi raztovorila ladjo in uničila strupene pline, nudi lep dobiček: tovor je "vreden" približno 10 milijard lir, kar seveda ni malo. Zakaj naj bi se drugače v naši deželi za to delo ponudili kar dve podjetji?

Bistveno vprašanje pa je, ali je podjetje Crismani (in tudi podjetje Casagrande) resnično usposobljeno za tako veliko in nevarno delo. Ladja Karin B prevažala dva tisoč ton strupenih snovi. Tudi dejstvo, da je nobeno evropsko pristanišče še ni hotelo, ima svoj pomen. Italijanska vlada vprašanja ni še znala rešiti, čeprav traja polemika v zvezi z odpadki že nekaj mesecev.

Tržaške organizacije naravovarstvenikov, stranke in sindikalne organizacije so dokaj podobnega mnenja. Nih-

če noče strupene ladje in vsi trdijo, da v Trstu ni pogojev za raztovarjanje odpadkov.

Deželno vodstvo sindikalne organizacije UIL je v tiskovnem poročilu ostro kritiziralo ponudbo družbe Crismani. Sindikalisti pravijo, da je noro misliti, da bi lahko raztovorili strupeno ladjo v tako obljubljenem kraju, kot je Trst. Sporočilo pa se zaključuje z nedvoumnim stavkom: »Če podjetje Crismani lahko naredi, kar pravi, naj naredi to kje drugje.«

Tržaška federacija KPI je izdala tiskovno sporočilo, v katerem izraža velik dvom, da bi lahko tržaška družba raztovorila ladjo Karin B. V tiskovnem sporočilu so navedene tudi »dosedanje izkušnje« in tehnološka zmogljivost podjetja. Komunistični svetovalec v upravnem svetu Tržaške avtonomne pristaniške družbe Giorgio Canciani pa je poslal predsedniku omenjene ustanove Zanettiju pismo, v katerem pravi, da je odločitev družbe Crismani, ki sodeluje s Pristaniško družbo, huda tudi zato, ker se ni posvetovala z vodstvom EAPT. Canciani dodaja, da bi bilo ravno tako hudo, če bi pristaniška uprava vedela za ponudbo in ne bi obvestila članov upravnega odbora. Canciani omenja tudi možnost »nerodne reklamne akcije« s strani družbe Crismani.

Val protestov prihaja tudi s strani CGIL, WWF, zelenih in zelene liste, protestirali so podpredsednik deželnega odbora Gianfranco Carbone, tajnik LpT Staffieri in drugi politični predstavniki. Ravnatelj pristaniške ustanove Rovelli je izrazil svojo veliko zaskrbljenost, skratka, protesti in zaskrbljene izjave prihajajo od povsod, saj se njihče noče spuščati v tako nevarne dogodivščine. Trst in Dežela FJK sta zgradila valobran, ki želi odbiti pretečo senco ladje Karin B. (am)

† Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš dragi mož, oče in nono

Marjan Guštin

Pogreb bo danes, 7. t. m., ob 18. uri iz hiše žalosti na pokopališču v Dutovljah.

Žalujoci: žena Marija, sin Marjan z ženo Verico, hčerki Sonja z možem Ivanom in Elza z možem Milosavom ter drugo sorodstvo

Vrhovlje, Repentabor, 7. 9. 1988

7. 9. 1985

7. 9. 1988

Ob tretji obletnici tragične smrti naših dragih

Vincenca Miliča

Radija Dolenca

Ivana Sosiča

Rudija Vremca

Valterja Valiča

se jih z ljubeznijo spominjamo

družine Milič, Dolenc, Sosič, Vremec in Valič

Opčine, 7. septembra 1988

Ob smrti tasta Josipa Trampuža izreka iskreno sožalje Vasji Pertotu in družini

balinarski krožek Sokol

Člani in odborniki SK Devin součustvujejo z družino ob bridki izgubi moža, očeta, brata in prijatelja Pepija Trampuža.

PD Mačkolje izreka Adrijanu Rehharju in družini iskreno sožalje ob izgubi dragega očeta.

Okrnjena proslava na pokopališču Počastitev spomina bazoviških junakov

Včeraj je poteklo 58 let od tistega daljnega 6. septembra 1930, ko so fašisti na bazoviški gmajni usmrtili štiri mlade slovenske fante, štiri borce za svobodo, za pravice zatiranega slovenskega naroda: Bidovca, Marušiča, Miloša in Valentiča.

Kot vsa povojna leta, je bila tudi včeraj popoldne na tržaškem pokopališču pred spomenikom, posvečenim bazoviškim žrtvam, kratka spominska svečanost, ki jo je kot vedno organiziral Odbor za proslavo bazoviških žrtev, s položitvijo venca in cvetja. Žal je bila tokrat svečanost, zaradi nenapovedane stavke osebja pokopališča, okrnjena, saj se je začela ob 17. uri, ko so uslužbenci vrata pokopališča zapirali. Tako se je pred spomenikom pri Sv. Ani utegnilo zbrati le malo ljudi, marsikdo, ki bi se rad udeležil svečanosti, pa se je znašel pred zaklenjenimi vrati.

Bazoviških junakov pa so se sinoči spomnili tudi v bazovski cerkvi, kjer je bila maša. Govoril je prof. Tomaž Simčič.

Pet oseb ranjenih v treh nesrečah

Hujših prometnih nesreč na tržaških cestah včeraj ni bilo, pet oseb pa se je vseeno lažje poškodovalo in dve so sprejeli v katarinski bolnišnici. Okrog 14. ure so na oddelku za torakalno kirurgijo sprejeli 48-letnega Marina Sencicha iz Ul. Montedoro 26/e. Moški se je malo prej peljal z vespo 50 po Ul. Salata proti Istrski ulici, ko je iz še neznanih razlogov izgubil nadzor nad vozilom in se prevrnil. Pri padcu si je zlomil levo ramo in nekaj reber; okrevale bo v 30 dneh.

Ob isti uri so v bolnišnico pripeljali tudi 40-letnega Bruna Baruta iz Ul. Ponziana 7. Moški se je ponesrečil na križišču med Cesto za Reko in Ul. Costalunga. Z vespo 200 se je peljal proti Katinari, ko je trčil v pando ter si lažje poškodoval desno ramo in koleno. V bolnišnici so mu nudili prvo pomoč, zdrav pa bo v 20 dneh.

Okrog 15. ure pa so z rešilcem RK prispeli v bolnišnico 27-letni Roberto Vescovo iz Ul. Sant'Anastasio, 26-letni Corrado Cattarossi iz Ul. Fabio Severo in 26-letni Enzo Contessi iz Dignana al Tagliamento, ki so se ponesrečili v Drevo-redu D'Annunzio. Prva dva sta se peljala z motorjem hondo 750, ki ga je upravljal Vescovo, in sta podrla Contessija, ki je pravkar prečkal cesto. Najhuje se je poškodoval Vescovov sopotnik, ki si je zlomil desni komolec ter se bo zdravil 30 dni. Vescovo in Contessi pa bosta zdrava v 15 dneh.

Padel je v obcestni jarek in utonil v odtočni vodi

Globok jarek na Starem trgu, ki so ga izkopali zaradi popravil na cesti, je bil v ponedeljek usoden 54-letnemu Mariu Bartoliju iz Ul. Ombrelle 7. Moški se je nekaj po polnoči vračal domov, ko je padel v jarek in utonil v odtočni vodi, ki se je zbirala v njem.

Tрупlo, ki je molelo iz vode, sta nekaj pred 1. uro odkrila 30-letni Renzo Codanin in 26-letna Lucia Sterzai, ki sta se po Starem trgu vračala domov. Moški je ležal v vodi, roka pa je bila stegnjena kot v poskusu, da bi si rešil življenje. Ko je Codanin z grozo ugotovil, da moški ni več dihal, je takoj stekel do bližnje kvesture in obvestil agente letеčnega oddelka, ti pa so nemudoma poklicali rešilec Rdečega križa. Ko so reševalci Rdečega križa prispeli na Stari trg, pa moškemu ni bilo več mogoče pomagati. Zdravnik Fominich je lahko le izpolnil potrdilo o

smrti, v katerem je zapisal, da je Bartoli utonil.

Ko so policijski agenti in reševalci Rdečega križa bili še na kraju nesreče, je iz bližnje Ul. Ombrelle — kjer je stanoval nesrečnež — prihitela tudi njegova sostanova, 76-letna Anna Eldi. Ta je agentom povedala, da je nekaj po polnoči slišala s ceste Bartolijev glas, ki je nenadoma utihnil. Sprva se za to ni veliko zmenila. Le ko moškega ni bilo preveč časa domov in je opazila, da se je na trgu zbralo nekaj ljudi, je še sama prihitela na kraj nesreče in ugotovila, da se je njen prijatelj smrtno ponesrečil.

Kako je moški padel v jarek, še niso ugotovili. Jarek je bil namreč pravilno ograjen, delavci podjetja, ki ima v zakup popravila, pa so na pregrade postavili tudi primerna mačja očesa, tako da jih je bilo tudi v temi mogoče opaziti od daleč. Nesrečnežu pa je bil mogoče usoden kozarček odveč.

Tovornjak obvisel na ograji

Na nadvozu pred Miljami, ki pelje proti Korošcem, se je včeraj nekaj pred 10. uro pripetila prometna nesreča, ki ni imela hujših posledic, a bi se lahko spremenila v katastrofo. Manjši tovornjak je zaradi preostrega manevra obvisel na odbojni ograji, tovor — jeklenke s plinom — pa se je prevrnil na cesto.

Tovornjak je upravljal Giordano Gaspardi, ki bi moral izročiti jeklenke nekaterim lokalom in zasebnikom. Ko je Gaspardi pred Miljami obrnil proti Korošcem in zapeljal na nadvoz, se je pred njim peljal fant na mopedu. Ta je nenadoma izgubil nadzor nad svojim vozilom. Da ne bi zadel ob fantiča, katerega je med drugim uspelo nadaljevati pot brez hujših posledic, pa je Gaspardi sunkovito zavozil na desno stran. Desno prednje kolo tovornjaka je trčilo ob pločnik, sunek pa je silovito odbil vozilo, ki je poskočilo v zrak in pristalo na odbojni ograji, kjer je tudi obvisel. Gaspardi in njegov sin, ki se je peljal na vozilu, nista imela poškodb, jeklenke pa so se skotalile po cesti in ustavile promet.

Mimoidoči so poklicali miljske gasilce, ki so s premičnim žerjavom postavili tovornjak na cestišče in natovorili vse jeklenke nanj.

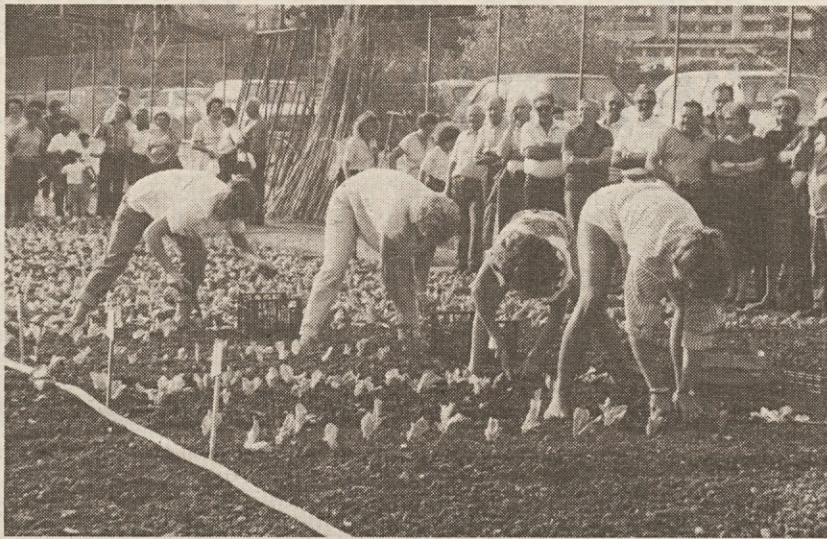
■ V okviru izrednih kontrol, ki jih opravljajo zlasti v poletnem času, je policija v ponedeljek prečesala številne javne lokale v mestnem središču in v predmestju ter tako ugotovila več prekrškov v zvezi z dovoljenji in urniki obratovanja gostiln.

Policija se je osredotočila predvsem na nekatere mestne predele — kot so Drevored XX. septembra, Sprehajališče Sv. Andreja, Terezijanska četrt in okolica železniške postaje — kjer je zvečer pogosto zelo hrupno in kjer se radi zbirajo mamilaši in razbijači. Agenti so legitimirali več kot 150 oseb, med njimi pa je bilo precej takih, ki so že imeli opravka s pravico. Policija je naletela tudi na številne tuje, ki so bili brez dovoljenja za bivanje v Italiji.

Izreden uspeh 10. praznika solate na Kolonkovcu »Solatarji« so se res izkazali

Deseti in jubilejni praznik solate, ki ga je v soboto in nedeljo priredilo Prosvetno društvo Kolonkovec v sodelovanju s tamkajšnjimi vrtnarji, je tudi letos doživel izreden uspeh. V nedeljo je bilo na Kolonkovcu rekordno število obiskovalcev, a tudi sobotno tekmovalstvo v sajenju solate je privabilo trume gledalcev, ki so bodrili tekmovalce in jim vliivali poguma.

Najživahnejši del sporeda je bilo prav tradicionalno tekmovalstvo v sajenju solate, ki se je letos odvijalo na vrtnariji Marčela Debelisa. Tekmovanja se je udeležilo 28 oseb, in sicer osem otrok, osem žensk in dvanajst moških. Njihove sposobnosti v sajenju solate je ocenila žirija, ki so jo sestavljali strokovnjaki Millo in Fantina ter vrtnarji Silvano Sarežin, Marčelo Čok oče in Karlo Valentinčič. Med otroki je zmagal 11-letni Gabrijel Debelis, na drugo mesto se je uvrstil 14-letni Franc Ziberna, tretji pa je bil 9-letni Robert Debelis. Vsi ostali otroci (Albert Zrnada, Luka Ziberna, Nataša Ciliberto, Fabio Domio in Alan Domio) so zasedli četrto mesto ex aequo. V ženski kategoriji je zmagala nepremagljiva Mara Leban, drugo mesto je zasedla Meri Stoper, tretje pa Živanka Lazarevič. V moški kategoriji se je najboljšo izkazal Kristjan Debelis, drugo mesto je osvojil Marcello Čok, tretje mesto pa Giusto Barič. Vsi ostali

tekmovalci, tako v ženski kot v moški kategoriji, so zasedli četrto mesto ex aequo. Organizatorji pa so nagradili tudi najstarejšega tekmovalca, in sicer Maria Kendo s Kolonkovca. Po tekmovalstvu v sajenju solate so nagradili tudi najlepše solate. Osem vrtnarjev je v nedeljo popoldne prineslo na ogled primerke s svojih vrtov (kišo z desetimi glavami solate), ki jih

je ocenilo občinstvo. Vrtnarji pa so se uvrstili takole: prvo mesto je osvojil Alojz Debelis, drugo mesto Valentino Savi, tretje mesto Robert Debelis, četrto Marčelo Debelis, peto Lucio Čok, šesto Mara Leban, sedmo Srgio Pettirso in osmo Gabriele Debelis.

Na sliki (foto Magajna) tekmovalstvo v sajenju solate v ženski kategoriji.

Nabrežinska občina zaposli animatorja

Občina Devin-Nabrežina bo v šolskem letu 1988/89 zaposlila animatorja/ko v vrtcih s slovenskim učnim jezikom.

Kandidati, stari najmanj 18 in največ 35 let (razen izjem, ki jih predvideva zakon), morajo predložiti prošnjo na prostem papirju z navedbo usposobljenostnih tečajev in delovnih izkušenj na področju animacije ali dela s predšolsko mladino nasploh.

Prošnji morajo priložiti fotokopijo diplome vzgojiteljske šole ali višje srednje šole ter vsa ustrezna potrdila o študijskih in delovnih izkušnjah.

Rok za predložitev prošenj: sobota, 10. 9. 1988.

Ocenjevalna komisija, ki jo bo imenoval občinski odbor, bo na podlagi kolokvija izdelala prednostno lestvico za sprejem v službo enega/ene animatorja/ke in za morebitne nadomestitve v tekočem šolskem letu.

Za morebitne informacije ter za dvig tukajšnjega razpisa se zainteresirani lahko obrnejo na občinski urad za stike z javnostjo in prevajanje - soba št. 20, telefon 200-421 - int. 17.

Brezplačni tečaj ruskega jezika

Združenje Italija - ZSSR prireja brezplačne začetniške tečaje rusčine, ki se bodo začeli 12. septembra. Tečaji bodo trajali teden dni, po uro na dan. Število vpisanih je omejeno. Ističasno se bo začel seminar ruskega jezika za študente drugega in tretjega letnika. Seminar bodo vodili ruski docenti, ki poučujejo na univerzah v Moskvi in Leningradu.

Za informacije: vsak dan od 17. do 20. ure, ob sobotah od 10. do 12. ure v Ul. Torrebiana 13, tel. 60158.

koncerti

ŠTIVANSKA CERKEV

V petek, 9. t. m., ob 20.30 bo na sporedu prvi izmed treh koncertov klasične glasbe v okviru poletnih prireditev v občini Devin-Nabrežina. Predstavil se bo duo Agostinello-Bini s skladbami Mozarta, Schuberta, Ravela, Satieja in Poulenca.

REPENTABRSKA CERKEV

V nedeljo, 11. t. m., ob 18.00 bo v okviru glasbenih popoldnevov stare in sodobne glasbe, ki jih organizira Gallus Consort v sodelovanju s tržaškim sedežem RAI in tržaško pokrajino, na sporedu nastop čembalistke Barbare Petrucci.

šolske vesti

Sindikata slovenske šole - tajništvo Trst, Ul. Carducci 8, obvešča, da posluje ob sredah od 10. do 12. ure in ob torkih in četrtek od 16. do 17. ure.

Zgodiška občinska uprava obvešča, da bo zaradi strokovnega seminarja za vzgojitelje začetek šolskega leta 1988/89 v občinskih vrtcih v ponedeljek, 12. septembra 1988, in ne 5. septembra, kot je bilo predhodno domenjeno.

Šola Glasbene matice - Trst obvešča, da je vpisovanje novih gojencev za šolsko leto 1988/89 do vključno 9. septembra od 8.30 do 12.00 na šoli - Ul. R. Manca 29 - tel. 418605. Obenem naproša gojence, ki še niso potrdili vpisa, da to storijo čimprej.

Devinsko-nabrežinska občinska uprava sporoča, da se bo pouk v občinskih otroških vrtcih začel v ponedeljek, 19. septembra 1988, ob 8. uri.

gledališča

CRISTALLO - LA CONTRADA
Danes ob 11. uri bo v gledališču Cristallo predstavitev repertoarja gledališke sezone 1988/89 skupine LA CONTRADA.

kino

ARISTON - 21.00 *Storia di Asja Kljaci-na che amò senza sposarsi*, r. Andrej Michalkov Konchalovskij.

EXCELSIOR I - 17.00, 22.15 *Nico*, pust., i. Steven Seagal.

EXCELSIOR II - 17.00, 22.00 *L'alieno*, shr.

NAZIONALE I - 16.00, 22.00 *L'ultimo imperatore*, r. Bernardo Bertolucci.

NAZIONALE II - 16.15, 22.00 *Il villaggio delle streghe*, shr., i. Vincent Price, □.

NAZIONALE III - 16.10, 22.00 *Intime fantasie del sesso*, porn., □.

NAZIONALE IV - 16.30, 22.00 *Natura contro*, dokum.

FENICE - 16.00, 22.15 *Sulle tracce dell'assassino*, krim., i. Sidney Poitier, Tom Berenger.

GRATTACIELO - 17.00, 22.15 *La casa III*, shr., □.

MIGNON - 16.00, 22.15 *Colors - Colori di guerra*, r. Dennis Hopper, i. Sean Penn, Robert Duvall. **LJUŠKI VRT** - 21.00 *La retata*, kom., ZDA, 1987, r. T. Mankiewicz, i. D. Aykroyd, T. Hanks.

EDEN - 16.00, 22.10 *Mangiala viva*, porn., □□.

VITTORIO VENETO - 16.30, 21.30 *Il colonello Redi*, r. Istvan Szabo, i. Klaus Maria Brandauer. □

CAPITOL - 16.30, 22.00 *Milagro*, ZDA 1988, r. Robert Redford, i. Sonia Braga, Christopher Walken.

LUMIERE FICE - 17.00, 22.00 *Rita, Sue e Bob in più*, kom., V. B., 1988, r. A. Clarke, i. S. Finnerau, M. Holmes.

ALCIONE - Zaprt.

RADIO - 15.30, 21.30 *Mogli golose*, porn., □□.

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

razstave

V TK Galeriji - Ul. sv. Frančiška 20 - je na ogled razstava grafik slovenskih mojstrov.

V konjušnici v Miramarskem parku je odprta razstava z naslovom NOVE MEJE V ARHITEKTURI, ki prikazuje stvaritve arhitekta Maksa FABIANIJA. Urnik: od 10.30 do 18.30.

V Kraškem muzeju v Repnu je odprta razstava CLOVEK IN LES. Razstava bo odprta do 23. oktobra, pripravil jo je Odsek za zgodovino pri Narodni in študijski knjižnici v sodelovanju z odborništvom za kmetijstvo Tržaške pokrajine. Urnik: od ponedeljka do petka od 17. do 20. ure, ob sobotah in nedeljah od 16. do 21. ure.

Na sedežu Letovišarske ustanove v Sesljanu je odprta razstava likovnih del, ki so jih pripravili tečajniki, ki so obiskovali letošnji slikarski tečaj v naravi pod vodstvom umetnika in pedagoga Nina Perizija.

V Beneški hiši v Miljah - Calle Oberdan - je na ogled razstava likovnikov Ermanna Barovera in Carla Fontane.

V Občinski galeriji - Trg Unità 4 - bo do 13. t. m. odprta razstava likovnika Lucija Covre. Urnik: vsak dan od 10.00 do 13.00 in od 17.00 do 20.00. Ob nedeljah od 10.00 do 13.00.

V galeriji Cartesius - Ul. Marconi 16 - bodo v soboto, 10. t. m., ob 18. uri odprli razstavo graverjev pod naslovom "Tri + Tri".

včeraj - danes

Danes, SREDA, 7. septembra 1988
REGINA

Sonce vzide ob 6.34 in zatone ob 19.32 - Dolžina dneva 12.58 - Luna vzide ob 2.20 in zatone ob 18.13.

Jutri, ČETREK, 8. septembra 1988
MARIJA

PLIMOVANJE DANES: ob 2.39 najnižje -46 cm, ob 9.36 najvišje 34 cm, ob 15.16 najnižje -10 cm, ob 20.32 najvišje 27 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 23.4 stopinje, zračni tlak 1018.4 mb ustaljen, brezvetrje, vlaga 81-odstotna, nebo rahlo pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 23.5 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Elena Muesan, Roberto Tarquini, Stefano Cigui, Manuel Garassich, Mija Kalc, Andrea Vascon, Tommy Sabadin.

UMRLI SO: 83-letna Fernanda Trevisini, 80-letna Vittoria Stubelli vd. Serbo, 82-letni Andrea Rehar, 71-letni Antonio Ferneti, 54-letni Aldo Candusio, 77-letna Giovanna Dodich, 55-letni Bruno Fontanot, 74-letna Rosa Bonazza por. Persico, 78-letni Arduilio Michelutti, 67-letni Stefano De Petris.

DNEVNA IN NOČNA

SLUŽBA LEKARN
Od ponedeljka, 5. do sobote, 10. septembra 1988

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30

Ul. Settefontane 39, Trg Unità 4, Ul. Commerciale 21, Trg XXV. Aprila 6 (Nasleje sv. Sergija), Lungomare Venezia 3 (MILJE).
BAZOVIČA (tel. 226210) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30

Ul. Settefontane 39, Trg Unità 4, Ul. Commerciale 21, Trg XXV. aprila (Nasleje sv. Sergija), Drevored XX. septembra 4, Ul. Bernini 4, Lungomare Venezia 3 (MILJE).

BAZOVIČA (tel. 226210) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30

Drevored XX. septembra 4, Ul. Bernini 4, Lungomare Venezia 3 (MILJE).
BAZOVIČA (tel. 226210) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpriznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Privokal je

MARKO

in osrečil Gracijelo in Lucianota.
Srečnima staršema čestita, malemu Marku pa vošči veliko sreče
KD F. Venturini

čestitke

Včeraj sta v Prebenegu praznovala prvo obletnico poroke MAURO in ELEONORA. Vse najboljše in še dosti srečnih let jima želi Marta z družino. Danes slavi 25 let poroke MARTA in LUCIANO DEBERNARDI. Vso srečo v življenju jima želi družina Debernardi.

razne prireditve

Vaški praznik v Lonjerju. V soboto, 10., in nedeljo, 11. t. m., bo v Lonjerju VAŠKI PRAZNIK, ki ga organizirata KD Lonjer-Katinara in ŠD Adria. V soboto zvečer bo igral ansambel Mara in njena skupina, v nedeljo pa bo v popoldanskih urah kulturni program, na katerem bo nastopil tudi harmonikar Zoran Lupinc; zvečer pa bo igral ansambel Zvezde z Opčin. Vabljeni!

KD SKALA

iz Gropade

organizira
od 3. do 11. septembra

TRADICIONALNO ŠAGRO

Vsak večer vas bosta zabavala ansambla VENERA in HAPPY DAY. Na razpolago bo, kot vsako leto, izvrsten golaž s srnjakom.
VABLJENI!

razna obvestila

ŽPZ I. Grbec - Škedenj obvešča pevke, da bo prva pevka v petek, 9. septembra, ob 20.30. Nove pevke se lahko pridružijo vsak ponedeljek in petek od 20.30 do 22. ure v prostorih KD I. Grbec, Ul. di Servola 124.

Priljubljeni odbor Kmetijskih dne-
vov vabi vinogradnike iz tržaške pokra-
jine, ki bi radi sodelovali na razstavi
grozdja v sklopu Kmetijskih dne-
vov v Boljuncu od 9. do 12. t. m. naj prinesejo
po en spon vsake vrste grozdja v soboto,
10. t. m., od 8. do 10. ure v tajništvo
Kmetijskih dne-
vov na županstvu v Dolini ali v tehnične urade okoliških občin.
Špron naj ima en ali dva grozda na rozgi
veji z dvema ali tremi listi.

Slovenski dijaški dom S. Kosovel v
Trstu, Ul. Ginnastica 72 in Campo S. Lu-
igi 11, tel. 573141 ali 573142 vpisuje in
daje informacije za šolsko leto 1988/89
vsak dan, razen sobote, od 9. do 12. ure
in od 15. do 17. ure.

TPPZ P. Tomažič obvešča, da bo prva
pevska vaja v sezoni 1988/89 v petek, 9.
t. m., ob 20.30 v Bazovici. Vrata Partizan-
skega doma v Bazovici so na stežaj odpr-
ta vsakomur, ki ljubi partizansko in ljud-
sko pesem. Pridite, da napolnimo vrzel
naših umrlih tovarišev pevcev, ki so s
pesmijo opevali našo slavno epopejo na-
rodnosvobodilne borbe in odporniškega
gibanja.

izleti

Društvo slovenskih upokojencev v
Trstu obvešča, da je odhod avtobusa za
izlet v Ogled-Grazež jutri, 8. septembra,
ob 7.30 izpred deželne palače na Trgu
Oberdan. Na razpolago je še nekaj pro-
storov.

50-letniki občine Dolina obveščajo,
da je odhod avtobusa v nedeljo, 11. se-
ptembra, ob 7.30 izpred občinske telo-
vadnice v Dolini. Priporoča se točnost.

SKD Barkovlje javlja, da bo odhod av-
tobusa za izlet v Kamnik v nedeljo, 11.
septembra, ob 7. uri izpred barkovljans-
kega portiča.

SPDT prireja v nedeljo, 11. septembra,
avtobusni izlet v Karnijske Alpe. Odhod
avtobusa ob 6. uri izpred sodne palače
na Foru Ulpiano. Planinci se bodo z av-
tobusom peljali do vasi Pierabec, nato pa
se bodo mimo jezera Bordaglia in prela-
za Giramondo podali do jezera Volaia in
do koč Lambertenghi, nato pa do koč
Tolazzi, kjer jih bo pričakal avtobus.
Vpisovanje na sedežu ZŠSDI (tel. 767304).
Izlet vodi Angelo Krmec, za informacije
pa se lahko obrnete do Vojka Slavca (tel.
742405) v večernih urah. Pohitite z vpi-
som.

Kmečka zveza prireja v soboto, 17., in
v nedeljo, 18. septembra, strokovno eks-
kurzijo po Gorenjski. Izletniki bodo šli v
Križe pri Trziču, kjer si bodo ogledali
kmetijsko zadrugo, vrtnarijo Aljancič in
pridelovanje zelenjave na polju, potem v
Begunje, kjer bo ogled zaporov in Drage
ter morebiti tudi Brezji, dalje tudi na
Bled oz. na Selo, kjer bodo obiskali turisti-
čno in živinorejsko kmetijo. Prenočevanje
v Radovljici. Naslednji dan ogled
slapa Savice ter čebelarstva muzeja v
Radovljici ali koroškega muzeja v Kropi.
Odhod iz Trsta v soboto predvidoma ob
6. ali 7. uri. Cena izleta 90.000 lir.

KD Rdeča zvezda organizira 23., 24. in
25. septembra izlet v München (Dachau
in Oktoberfest). Cena za prevoz, preno-
čevanje in ogled muzejev je 220.000 lir.
Vpisuje in nudi vse potrebne informaci-
je: Roberto Kante - tel. 229432 - v popol-
danskih urah.

KD Primorsko-Mačkolje priredi izlet
na Bled, Bohinj in slap Savice v nedeljo,
18. t. m. Prosti je še nekaj mest. Pohiti-
te! Vpisuje Danica, tel. 232114.

SPDT priredi v soboto in nedeljo, 17.
in 18. septembra, izlet z osebnimi avto-
mobili na Planino Jezero, kjer bo sreča-
nje s člani pobratenega društva Integral
iz Ljubljane. Odhod ob 6.30 izpred sodne
palače na Foru Ulpiano. Vpisovanje in
informacije pri odbornikih Ugu Margonu
(tel. 751617) in Mariu Miliču (tel. 229258)
v večernih urah.

Oglasni oddelek

sprejema oglase in razna obvestila
vsak dan od 8. do 13. ure
po tel. 7796-611

menjalnica

6. 9. 1988

Ameriški dolar	1370.—	Japonski jen	9,50
Nemška marka	743.—	Švicarski frank	883.—
Francoski frank	217.—	Avstrijski šiling	105,30
Holandski florint	657.—	Norveška krona	197.—
Belgijski frank	35.—	Švedska krona	211.—
Funt šterling	2320.—	Portugalski eskudo	8,50
Irski šterling	1970.—	Španska peseta	105,50
Danska krona	190,50	Avstralski dolar	0,38
Grška dramma	8,75	Debeli dinar	0,38
Kanadski dolar	1100.—	Drobni dinar	

BCKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Tel.: Sedež 040/67001
Agencija Domj 831-131
Agencija Rojan 411-611

Skoraj tri ure glasbe za tisoče ljudi v Vili Manin

Presenetljiva dvojica Dalla-Morandi

Koncert dvojice Dalla-Morandi so napovedali kot glasbeni dogodek leta, označili so ga celo kot alternativno italijansko ponudbo nasproti gostovanjem tujih rock zvezd.

Siroko zastavljena turneja (približno trideset poletnih koncertov v Italiji, nato pa nastopi po Evropi in Ameriki) pa se navezuje tudi na zamisel o ovrednotenju kulturnih dobrin: nič čudnega zato, da so za ponedeljkov koncert izbrali sugestivno okolje Vile Manin. Oder so postavili pred pročelje vile, tako da so bili svetlobni efekti (med drugim res dobro izdelani) še bolj učinkoviti. Binom Dalla-Morandi pa je v resnici zanimiv, celo nekoliko presenetljiv. Pevca družijo le skupne korenine: oba sta namreč doma iz Emilije. Vse ostalo, predvsem iz glasbenega zornega kota gledano, pa se precej odbija. Izhajata namreč iz različnih kulturnih krogov: dovolj je, da se zamislimo ob njunih vlogah v okviru italijanske glasbene scene.

Na eni strani je Gianni Morandi, večni mladenič z neopogrešljivim nasmehom, ki sicer občuteno poje o vsakdanjih, tako rekoč prosojnih odtokih človekovih čustev. Njegove pesmi so z lahkoto dojemljive, glasbeni okvir pa vsega zgrajen po modelih italijanske popevke. Šele v zadnjih letih pa se skuša približevati nekoliko resnejši in zrejši interpretaciji smeri.

Na drugi strani pa Lucio Dalla in njegove zbadljive, nežne, včasih tudi »nerodne« pesmi, take, ki marsikoga še

uspejo nekoliko spraviti v zadrego. Kot tenkočutni ustvarjalec sega namreč v globine človekove duše, razkriva njene še tako skrite, pa tudi vznemirjajoče usedline. Svojo avtorsko pesem uokvirja v »avtorske« instrumentalne razsežnosti, obenem pa se prilagaja zahtevam sodobnega časa, ne da bi se prepustil potrošniškemu popevkarstvu.

Ponedeljkov koncert je v Vilo Manin privabil skoraj desetstisočglavo množico. Začel se je z rahlo zamudo, v začetku mogoče ni bil povsem pripravljen. To se je opazilo že pri občinstvu, ki se je ogrelo šele po prvih pesmih. Mogoče gre to pripisati prav začetnim pesmim. Pevca sta namreč najprej predstavila šest novih motivov, povzetih z njune dvojne LP plošče, ki je pred kratkim izšla. Po *Dimmi Dimmi, Felicità, Chiedi chi erano i Beatles, Il motore del 2000, Amore piccolo in Cuori di Gesù* je bil na vrsti prvi korak nazaj. Ko je Morandi začel znano *Un mondo d'amore*, se je navdušeno oglasilo tudi občinstvo. V odgovor mu je Dalla zapel svojo pesem *Futura*, ki še danes sodi med najboljše Dallove stvaritve. Po ponovnem povratku k sedanosti z motivom Vita, je Dalla spet segel po starih uspešnicah in občuteno zapel znano *C'era un ragazzo che come me...*, s katero je svoj čas slovel Morandi in ki jo je pozneje povzela znana ameriška pevka Joan Baez. Dalla jo je uvedel še z mislijo, da se »velike pesmi nikoli ne postarajo, se lahko spremenijo, morda izboljšajo«. To je dokazal tudi s svojo sugestivno, nekoliko mehkejšo interpretacijo pesmi, ki je že pred dvajsetimi leti navdušila množico.

Vloge pa so se spet morale sprevrniti: če je najprej Dalla interpretiral Morandijevo uspešnico, je nato Morandi povzel Dallovo pesem *Il cielo* iz približno istega obdobja. Po fantastični glasbeni pripovedki z naslovom *Il duemila, un gatto e il re*, v kateri se zadnjo noč leta 1999 pomenljivo srečujeta Karl in Jesus, se je občinstvu predstavila skupina Stadio, ki že sedemnajst let spremlja Dallo.

Nato pa spet korak nazaj: Morandi je zapel svojo *Se perdo anche te*, Dalla pa še vedno učinkovito *Anna e Marco*. Po krajšem jazzovskem intermezzu, v katerem se je Dalla izkazal kot dober klarinetist, Morandi pa kot (nekoliko manj) učinkovit kontrabasist v Monkovi skladbi *Misterioso*, sta bili na vrsti še zadnji dve pesmi z dvojne LP plošče Dalla & Morandi. Pevca sta skupaj zapela najprej motiv *Emilia*, pri katerem si avtorske pravice delita Dalla in Guccini, že sam naslov pa jasno namiguje na vsebino in nekakšen višji pomenski odtonek pesmi. Nato pa sta sedaj že navdušenemu občinstvu predstavila še drugi motiv, ki je prav tako nastal izrecno za to priložnost: gre za Battiatovo pesem *Che cosa resterà di me*, pri kateri jasno prihaja na dan značilen glasbeni stil sicilskega kantavtorja.

Sledile so nato uspešnice, kot so *Se io fossi un angelo*, *Quando sarò grande*, čudovita Dallova *Caruso* in še *Occhi di ragazza*, 4. 3. 43, *La fisarmonica* ter *Piazza Grande*. Že se je zdelo, da se je koncert zaključil, ko sta se Dalla in Morandi spet prikazala na odru, med puščavskimi scenografijami Gabriela Salvatores, in podala skoraj vrtoglav potpuri znanih melodij: od Dallove *Disperato erotico stomp* do Morandijeve *Fatti mandare dalla mamma*. Čisto na koncu pa je občinstvu uspelo »izprostiti« še bis.

(dam)

ženska in njena stvarnost bređa pahor

Zasebne razvade in javne odlike

Zasebne razvade in javne odlike oziroma o sodni aferi in nekaterih uglednih priporočilih pismih. Naslov bi zelo pristojal tragikomediji in verjetno si ga je prav zato Claudio Magris izbral za oznako komentarja o ameriški sodni dogodivščini tržaškega podjetnika Sandra Moncinija. Celotna zadeva je namreč groteskna in bi lahko nad njenim epilogom cinčno skomignili z rameni, češ saj je samo po sebi umevno, da se je vse tako izteklo, ko ne bi neposredno zadevala pomembnih vrednot, ki se jih ne more nonšalantno obiti.

Nedvomno so se sodobnega cinizma navzeli tudi novinarji, ki so o zadevi Moncini poročali prej z naklonjenostjo, ki je namenjena uspešnikom v poslovnem življenju kot pa z objektivno suhoparnostjo, ki vsaj navede dogodke, če jih že noče osvetliti z vseh strani. In prav ta pristranskost oziroma očitna podpora oblasti je spodbudila tržaške ženske in maloštevilne predstavnike moškega spola, da se oglasijo in povejo svoje mnenje.

Med redke dovolj pogumne tržaške intelektualce sodi Claudio Magris, ki smo ga zato tudi citirali v uvodu. Za dnevnik *Corriere della sera* je napisal razmišljanje, ki bi ga morali prebrati predvsem podpisniki priporočilnih pism ameriškemu sodniku. Iz drugačnega zornega kota pa je izhajalo več ženskih organizacij in posameznic, ki so sestavile pismo proti splošnemu zadržanju »uglednega Trsta« ob primeru Moncini.

Za kaj pravzaprav gre? Prav gotovo so tudi bralci našega dnevnika sledili razvoju dogodkov v ZDA in bili kot vsi ostali prepuščeni vsedravnim ali nekaterim krajevnim medijem. Zato bomo dogodke obnovili zelo na kratko: Sandra Moncinija so aretirali na newyorškem letališču pod obožbo, da je v ZDA pošiljal pornografski video material s posnetki otrok. S tem je kršil zakon o zaščiti otrok, ki predvideva stroge kazni za kršitelje, istočasno pa so ga dolžili, da je skušal zlorabljeni otroke v spolne namene.

Ker je druga obožba slonela na posnetku telefonskega razgovora, je

ameriški sodniki v razsodbi niso vzeli v poštev ter so sodili Monciniju samo zaradi uvoza pornografskega materiala, v katerem so glavno vlogo igrali otroci. Pred razsodbo pa so sodniku Lewu, ki je vodil preiskavo, številni tržaški politiki in podjetniki poslali pisma, v katerih naglašajo, da je bil Moncini vseskozi ugleden član tržaške družbe. Ameriški sodnik je ta zagotovila o uglednosti in družbeni koristnosti Moncinija upošteval in tržaškemu podjetniku dosodil sila milo kaznen.

Bolj kot sodni razplet kot tak pa je nekatere tržaške organizacije in številne posameznike, v prvi vrsti seveda ženske, razburila tako odločna in sovočna podpora Monciniju od nekaterih politično-ekonomskih krogov. Pri tem ni tako pomembno ugotavljanje, ali je Moncini res bil in še bo Trstu v slavo in okras zaradi svojih podjetniških zaslug, temveč popolno omalovaževanje nekaterih temeljnih človeških vrednot. Sodniki namreč niso bili poklicani, da bi ocenjevali Moncinija kot podjetnika, temveč kot človeka, ki je zakrivil nekaj kaznivih dejanj.

In še nekaj hujšega izhaja iz pism tržaških uglednih prijateljev Moncinija: prepričanje, da pravzaprav dejanja, ki naj bi jih zakrivil, niso tako huda, ker zadevajo spolno sfero in prizadevajo žensko poloblo sveta, tokrat izraženo v nebolglih deklici iz daljne nezavite države. Za moške, ki so tako širokogrudno skušali pomagati prijatelju v nesreči, je očitno Moncini samo dal duška svojim nekoliko pregrešljivim nagnjenjem; morda je njegova najhujša krivda v nerodnosti, ki je privedla zadevo v javnost.

Velja namreč podčrtati, da bi za podoben prekršek Monciniju v Italiji ne mogli soditi, ker ga italijanski zakonik ne obravnava kot kaznivo dejanje. Zato dejansko dajejo italijanski zakonski predpisi večjo težo teza, ki jih izraža splošna moška solidarnost kot pa protestom. Tudi zaradi tega je zaskrbljujoče dejstvo, da se je o aferi izreklo tako malo organizacij ter posameznikov, posebej iz moških vrst.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1 11.55 Vreme in dnevnik 12.05 Variete: Portomatto 13.30 Dnevnik 13.55 Dnevnik - tri minute... 14.00 Variete: Portomatto (2. del) 14.15 Film: Rascal fifi (kom., It. 1956, r. Guido Leoni, i. Renato Rascel, Dario Fo) 15.45 Variete: Tanti varietà di ricordi (ured. Ascania Baldasseroni) 16.45 Dokumentarec: Pianeta acqua 17.45 Risanka: L'ispettore Gadget 18.20 Filmska šola: Di paesi di città 18.50 Dnevnik 19.00 Nogomet: za evropski pokal IFK Norrkoeping-Sampdoria, Vitoc-ha-Milan 21.15 Dnevnik 21.45 Nanizanka: La signora in giallo - Delitto alla ribalta 22.35 Aktualno: Venezia Cinema 1988 (vodi Bruno Vespa) 22.50 Filmske novosti 22.55 Športna sreda: atletika in bezbol 24.00 Dnevnik - zadnje vesti 0.10 Kolesarstvo: dirka po Siciliji (iz Imbaccarija)	RAI 2 12.00 Nadaljevanka: Cuore (3. del) 13.00 Dnevnik - ob trinajstih 13.30 Nanizanka: Saranno famosi 14.30 Dnevnik 14.40 Variete: Il piacere dell'estate (vodita Patrizia Pellegrino in Luca Raffaelli) 16.00 Nogomet: pokal UEFA, Otelul Galati-Juventus, Roma-Norimberga 18.30 Dnevnik - športne vesti 18.45 Nanizanka: Bert D'Angelo Superstar 19.30 Horoskop, vreme, dnevnik, šport 20.30 Film: L'amico di Vincent (dram., Fr. 1983 r. Pierre Granier-Deferre, i. Philippe Noiret, Jean Rochefort) 22.05 Dnevnik - večerne vesti 22.30 Nogomet: posnetki srečanj za evropski pokal 23.30 Dnevnik - zadnje vesti 23.40 Dok.: Le grandi inchieste 0.30 Film: Quando l'inferno si scatena (vojni, ZDA 1958, r. K. G. Crane, i. Charles Bronson, Richard Jaechel)	RAI 3 12.00 Aktualno: Magazine3 13.00 Glasbena oddaja: Jeans Blues 14.00 Deželne vesti 14.10 Simfonični koncert: Te Deum (Anton Bruckner, orkester dunajske Filharmonije, dir. Herbert von Karajan) 15.30 Odbojka: pokal Gran Sasso 16.00 Film: Le vie della città (dram., ZDA 1931, r. R. Mamoulian, i. Gary Cooper, Sylvia Sidney) 17.20 Glasbena oddaja: Speciale Jeans 17.50 Nad.: Il cappello del prete 18.45 Športna oddaja: Derby 19.00 Vreme in dnevnik 19.30 Deželne vesti 19.45 Dokum.: 20 let prej - Drobci 20.00 Inf. odd.: Otroški laboratorij 20.30 Nanizanka: Professione pericolo 21.20 Dnevnik - večerne vesti 21.30 Film: Il ritorno dei magnifici sette (vestern, ZDA 1966, r. Burt Kennedy, i. Yul Brynner) 23.05 Kult. odd.: Una sera, un libro 23.20 Dnevnik - zadnje vesti 23.35 Nogomet: povzetki srečanj za evropski pokal	RTV Ljubljana 10.00 Mozaik. Drama: Slike iz življenja nekega plonkarja (pon.) 11.05 Aktualno: Osmi dan (pon.) 11.45 Informativna oddaja: Mostovi 16.00 Mozaik (pon.) 17.10 Tečaj angleščine 17.30 Spored za otroke in mlade: Z besedo in sliko - Leteči vrtnar 17.45 Nadaljevanka: Mladost na stopnicah (Anton Ingolič, 1. del) 18.15 Izobraževalna serija: Izgubljena govorica (1. del) 18.45 Risanka 19.00 Vremenska napoved in Obzor-nik 19.13 TV Okno in Zrno 19.30 Dnevnik 19.55 Vremenska napoved 20.05 Mednarodna obzorja: Italija, ki se spreminja 20.50 Film tedna: Oseba boljše vrste (dram., VB 1985, r. Frank Cvitanovich, i. Neil McPherson, Eileen Atkins) 22.50 Dnevnik 23.05 Mali koncert: Suita za čelo solo v d-molu (Max Reger)	TV Koper 13.30 TVD Novice 13.40 Tenis: turnir Flushing Meadows (posnetki iz New Yorka) 17.00 Kronika in reportaže: Šport spektakel 19.00 Odprta meja V današnji Odprti meji bodo med drugim naslednji prispevki: TRST — Programske izjave predsednika Furlanije-Juljske krajine Biasuttija TRST — Še o aferi ladje Karin B TRST — Razgovor s tajnikom Kmečke zveze Bukavcem o volitvah v pokrajinske seznane kmetijskih podjetnikov VILLA MANIN — Koncert uspešne dvojice Dalla-Morandi 19.30 TVD Stičiče 20.00 Nanizanka: I ragazzi del sabato sera 20.30 Tenis: turnir Flushing Meadows (posnetki iz New Yorka), vmes (22.00) TVD Vsedanes
CANALE 5 8.30 Nanizanke: La casa nella prateria, 9.30 Storie di vita, 9.55 Alice 10.30 Film: Un'isola sulla Luna (dram., ZDA 1983, r. R. Lewis, i. Barry Bostwick) 12.30 Nan.: Hotel 13.30 Nad.: Sentieri 14.30 Nan.: Dottor Kildare 15.00 Film: In due per la città (krim., ZDA 1983, r. Noel Nosseck, i. Yvette Mimieux) 17.15 Kviza: Doppio slalom, 17.45 C'est la vie 18.15 Nanizanki: I cinque del quinto piano, 18.45 Love Boat 19.45 Kviz: Tra moglie e marito 20.30 Glasbena oddaja: Festivalbar 23.30 Aktualno: Cineamando (vodi M. Costanzo) 24.00 Rubrika: Première 10 Film: Arcipelago in fiamme (vojni, ZDA 1943, r. H. Hawks, i. J. Garfield, G. Young)	ITALIA 1 8.30 Nan.: Rin Tin Tin, 8.55 Flipper, 9.25 La terra dei giganti, 10.15 Chopper Squad, 11.05 Ralph Supermaxieroe, 12.00 Movin' On 13.00 Otroška oddaja: Ciao Ciao, vmes risanke Lo 18. Mel Damski, i. Michael Brandon) 11.00 Nanizanke: Giorno per giorno, 11.30 Lucy show, 12.00 Vicini troppo vicini, 12.30 In casa Lawrence, 13.30 Detective per amore, 14.30 Bonanza, 15.30 La grande vallata, 16.30 Mary Benjamin, 17.30 Mary Tyler Moore, 18.00 Dalle 9 alle 5 orario continuato, 18.30 Lou Grant, 19.30 Gli intoccabili 20.30 Film: Una fidanzata per papà (kom., ZDA 1963, r. Vincente Minnelli, i. Glenn Ford, Shirley Jones) 22.50 Nanizanka: Alfred Hitchcock presenta 23.20 Dokumentarec: Vietnam (1. del) 23.50 Film: L'Agnesa va a morire (dram., It. 1976, r. Giuliano Montaldo)	TELEFRIULI 17.30 Dokumentarec 18.00 Risanke 20.00 Nanizanka: Squadra speciale anticrimine 20.30 Film: Mezzanotte d'amore (glas., It. 1970, r. Ettore Fizzarotti, i. Romina Power, Al Bano) 22.20 Kviz: Colpo grosso 23.20 Oddaja o ribolovu 23.50 Nanizanka: Switch 0.50 Film: Il mare dei vascelli perduti (dram., ZDA 1954, r. Joseph Kane, i. John Derek) TELEPADOVA 12.30 Nadaljevanka: I Ryan 13.30 Risanke 14.15 Nad.: Un vita da vivere, 15.10 Ciranda de Pedra, 16.30 Piume e paillettes	RADIO TRST A 7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, koledarček; 8.10 Zbornik: Problemi sodobne družbe, (9.00) Kuharska potovnica; 10.00 Pregled dnevnega deželnega tiska; 10.10 Koncert v cerkvi Madonna del Mare v Trstu: Simfonični orkester iz Békéscsabe in zbor Cappella Civica; 12.40 V prostem času; 13.20 Otroški zbor GM v luteranski cerkvi; 13.40 Glasbeni listi; 14.00 Deželna kronika; 14.30 Glasbene diagonale; 16.00 V objemu gora; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album; 18.00 Slovensko slovstvo v filmu; 18.20 Glasbeni listi. LJUBLJANA 5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 19.00, 21.00, 22.00, 23.00 Poročila; 8.05 Za knjižne molje; 8.30 Instrumenti; 9.05 Z glasbo v dober dan; 9.35 Turistični napotki; 10.05 Rezervirano za; 10.40 Lokalne radijske postaje; 11.05 Danes smo izbrali; 12.10 Pod marelo; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Pojemo in godemo; 13.30 Melodije; 14.05 Mehurčki; 14.20 Mladi mladim; 14.45 Mozaik; 15.00 Radio danes, jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Vrtljak želja; 17.00 V studiu; 18.00 Ansambel Fantje vseh vetrov; 18.15 Naš gost; 18.30 Ljudska tema; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Studio 26; 20.00 Zborovska glasba; 20.35 Naši interpreti; 21.05 Operna glasba; 22.30 Zbrane melodije; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Jazz.	RADIO KOPER (slovenski program) 13.30, 14.30, 17.30 Poročila; 6.05 Spominski datumi; 6.10 Vreme in promet; 6.30 Jutranjik; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled dnevnega tiska; 13.00 Na valu Radia Koper; 14.40 Teme v živo: zanimivosti, reportaže in pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po želja; 16.30 Inf. odd.: Primorski dnevnik; 17.00 Glasbeni kiosk; 17.40 Aktualna tema; 18.00 Glasbena oddaja V ritmu; 18.35 Popevke po telefonu; 19.00 Prenos Radia Lj. RADIO KOPER (italijanski program) 6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.25 Kole-darček; 7.35 Naše poletje; 7.45 Raz-glednica; 8.00 Otroški spored; 8.15 Naj... program; 8.20 Pesem tedna; 8.40 Glasba; 9.15 Carosello Curci; 9.32 Feeling v glasbi; 9.45 Ansambel Casadei; 10.00 Na prvi strani; 10.10 Srečanja; 10.40 Vstop prost; 11.00 Superpass; 12.00 Glasba po želja; 14.00 Srečanje s Kompasom; 14.45 Edig Galletti; 15.55 Popevka tedna; 16.05 Glasba; 17.00 Bubbling; 17.33 Hot 20; 18.00 Glasba; 18.30 Music business. RADIO OPČINE 10.00 Za vsakogar nekaj; 12.00 Glasbeni mozaik; 19.00 Glasba po želja; 20.40 Pogovor z odvetnikom; 21.00 Ostali Trst, nato Nočni glasbeni spored.
RETEQUATTRO 8.30 Nanizanka: Il santo 9.15 Film: La voce del sangue (dram., ZDA 1980,		TELEQUATTRO (Se povezuje s sporedi Italia 1) Lastne oddaje: 19.30 Dogodki in odmevi		

Avgusta prvič po precej letih na Goriškem Milijon potnikov čez mejo

Mesec avgust je, kar zadeva promet na goriških mejnih prehodih, prinesel "zgodovinski" rekord. Prvič po precej letih je v enem mesecu šlo čez mejo na Goriškem več kot milijon potnikov: statistični obračun, ki ga mesec za mesecem vestno pripravljajo pri mejni policiji navaja milijon 73 tisoč 765 potnikov. Gre za število prehodov oseb v obe smeri, tako italijanskih kot tujih državljanov, s potnimi listi ali maloobmejnimi pooblastili.

Pri podatku za mesec avgust takoj izstopa obračun mednarodnega prometa, saj gre občutno povečanje prometa in rekordni obračun pripisati skoraj izključno povečanju turističnega prometa skozi goriška mednarodna mejna prehoda. Če skušamo še podrobneje opredeliti značilnosti tega turističnega prometa, ugotovimo, da gre v veliki večini za italijanske turiste, katerih število se je v primerjavi z dosedanjim mesečnim povprečjem več kot podvojilo. S potnim listom je šlo namreč avgusta čez mejo na Goriškem 324.519 potnikov, medtem ko jih je navadno okrog 150 tisoč vsak mesec. Tudi julija, ko je bil opažen prvi porast zaradi poletnih počitnic, njihovo število ni doseglo 200 tisoč. Očitno se velika večina italijanskih turistov še vedno odloča za počitnice v mesecu avgustu. Zanimiva je tudi razlika med odhodi in povratki: slednjih je bilo kar 13 tisoč manj kot odhodov, kar pomeni, da se za mnoge počitnice še nadaljuje v septembru.

Manj se je avgusta povečal promet tujih državljanov. Na Goriškem jih je šlo čez mejo 141 tisoč, kar je le za malenkost več kot junija in julija. Verjetno pa drži, da je do sprememb prišlo v sestavi prometa. Navadno so v tej skupini skoraj izključno jugoslovanski državljanji, ki prihajajo po nakupe. Število le-teh se je avgusta (zaradi zaprtih trgovin) občutno zmanjšalo, nadomestili pa so jih turisti iz raznih evropskih držav.

V maloobmejnem prometu niso beležili posebnih razlik glede na povprečje. Skupno je šlo čez mejo 608 tisoč upravičencev (julija 604 tisoč). Tudi v tem primeru pa je do premikov prišlo znotraj skupne številke. Povečalo se je število italijanskih upravičencev (približno 372 tisoč, medtem ko jih je julija bilo 359 tisoč), zmanjšalo pa število jugoslovanskih (od julijskih 245 tisoč na 236 tisoč).

Kljub stalnemu večanju prometa pa na goriških prehodih ne beležijo posebnih zastojev, saj čakanje le redkokdaj presega kakih deset minut. Delno gre to pripisati dokaj

Večina potnikov še izbira prehod pri Rdeči hiši (foto Marinič)

enakomerni porazdelitvi prometa čez vse dneve v tednu (kot dokazuje slika, ki smo jo posneli na delavnik, sredi dopoldneva), delno pa razumevanju mejnih organov. Kot nam je povedal inšpektor mejne policije Ambrosini, so namreč v prometno najbolj vročih dneh - spoznamo z jugoslovansko policijo - omejili na minimum pregledovanje dokumentov in druge formalnosti, tako da je promet kljub povečanemu obsegu ostal kar naprej tekoč.

Prof. André Corboz predaval na gradu Docent z Univerze v Zürichu o novih pogledih na Canaletta

V okviru pobud ob razstavi beneških "capricci" je bila te dni na gradu konferenca na temo Benetke v očeh Canaletta. Zanimivo poročilo je o tem podal profesor zgodovine urbanistike z Univerze v Zürichu André Corboz.

V nabito polni dvorani je prof. Corboz skušal dokazati in razložiti svojo teorijo o slikah Canaletta, ki ga uradna kritika postavlja med največje italijanske "vedutiste". Ugledni profesor je to teorijo ovrgel in sprejel tezo, da so Canalettove slike "capricci". Nato je razjasnil razliko med pojmovoma "veduta" in "capriccio": po njegovem mnenju se pojma med seboj sploh ne izključujeta, ampak je med njima neka povezanost ali bolj kontinuiteta. Predavanje je bilo zelo zanimivo s stališča umetnostne kritike, saj je predavatelj predstavil novo teorijo o Canalettovem slikarstvu. Canaletto so dolgo časa proučevali kot umetnika brez prave fantazije, ki je Benetke slikal le s fotografsko tehniko. Corboz je s pomočjo diapozitivov dokazal, da ni niti ene prave "vedute" v celotnem njegovem opusu. Njegove slike se odlikujejo ne po točnosti, ampak po natančnosti, kakor je sam prof. Corboz večkrat poudaril.

Poročilo je bilo v celoti osnovano na primerjavi med Canalettovimi slikami in fotografijami Benetk. Med prvimi in drugimi so velike razlike: beneški slikar je spreminjal proporcije, topografske razdalje med raznimi elementi, pa še elemente same. Zaradi tega, je dejal prof. Corboz, nikakor ne moremo govoriti o Canalettu kot predstavniku "vedutizma".

Poslušalci so bili ob koncu zelo zadovoljni z vsebino in podajanjem prof. Corboza. Dodati je treba tudi pripombo, da je bilo med občinstvom

precej mladih, kar mogoče kaže na neko večje kulturno zanimanje med mlajšimi generacijami.

Predstavitev knjige o narodni zaščiti

Knjižnica Franceta Bevka v Novi Gorici in Odbor skupnosti borcev in bork narodne zaščite za Primorsko prirejata nocoj ob 18. uri v veliki sejni dvorani Skupščine občine Nova Gorica na predstavitev monografije Franca Hvale - Petra z naslovom Organizacija in delo narodne zaščite med NOB na Primorskem. Pri predstavitvi sodelujejo mag. zgod. Irena Mrvič, Slavica Plahuta, Ljubica Dornik Šubelj in avtor.

Občina Doberdob prireja izlet za upokojece

Občina Doberdob prireja tudi letos izlet za upokojece. Doberdobski upokoječki se bodo tokrat z avtobusom odpeljali v Južno Tirolsko in Tridrentino, kjer si bodo v dveh dneh, 23. in 24. septembra, lahko ogledali nekatere med najlepšimi kraji slikovite pokrajine ter znamenitosti mest kot sta Bogen in Trento.

Cena izleta znaša 153 tisoč lir, pri čemer pa bo upokojeccem priskočila na pomoč Občina, ki bo krila 47 tisoč lir na osebo. Vsak izletnik bo zato plačal 106 tisoč lir. Vplačilo je treba poravnati ob vpisu, ki je že v teku na Občini vsak dan od 7. do 10. ure. Rok za vpis zapade 15. septembra.

Bolgarski orkester drevi v Štarancu

Drevi s pričetkom ob 21. uri bo v dvorani Montes v Štarancu nastopil priznani bolgarski orkester iz Sandanski, ki ga vodi Stefan Borilov. Glasbeni večer prireja domači tamburaški orkester v sodelovanju z Združenjem za družbeni razvoj.

GLASBENA
MATICA
GORICA

Vpisovanje v šolo Glasbene matice se nadaljuje na sedežu v Ul. Croce 3 še do 14. septembra (od ponedeljka do petka), po sledečem urniku: od 10. do 12. ure ter od 14. do 16. ure.

Vpisovanja v podružnicah:

SOVODNJE: v četrtek, 8. t. m., od 16. do 18. ure v Kulturnem domu

ŠTEVERJAN: v petek, 9. t. m., od 16. do 18. ure na sedežu društva Briški grič na Bukovju

DOBERDOB: v ponedeljek, 12. t. m., od 16. do 18. ure na sedežu kulturnega društva Jezero

Delegaciji občin Gorica in Nova Gorica vzeli v pretres vrsto skupnih problemov

V Novi Gorici sta se včeraj sestali delegaciji Gorice in Nove Gorice, ki sta ju vodila župana Antonio Scarano in Albert Bevič. Srečanje je bilo izrazito delovnega značaja in je trajalo skoraj štiri ure. Vzeli so v pretres vrsto vprašanj, ki zanimajo obe mesti ter razpravljali o reševanju skupnih problemov. Župana sta ocenila, da je sestanek bil pozitiven in je potekal v duhu sodelovanja in prijateljstva, ki označuje odnose med mestoma. Bevič in Scarano sta v strnjeni obliki seznanila novinarje z vsebino razgovora, ki je zajel sledeče teme.

Poplave. Občasne, v zadnjem času že pogoste poplave, so za obe mesti žgoč problem. Bevič je seznanil goriško stran z deli, ki jih izvajajo na območju Šempetra ter drugimi objekti, ki naj bi odpravili nevarnost. Pozornost sta delegaciji posvetili načrtu t. i. Lavričevega kanala, ki naj bi iz Vojkove ulice v Novi Gorici kanaliziral deževnico naravnost proti Soči. Tako bi razbremenili Koren in odpravili nevarnost poplav tudi v Gorici. Delega-

ciji sta ocenili, da bi objekt bil v obojestransko korist in da ga je treba čimprej izvesti. Finansirala naj bi ga tudi italijanska stran, ki bi se tako izognila izkopu podobnega kanala tostran meje.

Jez pri Podgori. Novogoriška delegacija je sogovornike obvestila o pomislekih in protestih občanov na jugoslovanski strani zaradi zvišanja gladine vode tja do jez pri Solkanu (zaradi česar bi tamkajšnja elektrarna izgubila do 8% zmogljivosti). Predlagala je, da bi na italijanski strani zgradili samo jez za namakalne potrebe (ki je predviden v meddržavnih sporazumih) in se odpovedali načrtovani elektrarni. V zameno bi jugoslovanska stran v času največje suše zagotovila kot minimalno količino 2,5 milijona kubičnih metrov vode za namakanje.

Cena vode. Pitna voda, ki jo Gorici dobavljajo od Mrzleka, se bo podražila. Goriška delegacija je načelno pristala na zahtevo Nove Gorice, da se v ceno vključijo stroški za amortizacijo

investicij, zadnja beseda pa je v pristojnosti vlade.

Elektrika. Gorica je zaprosila, da bi povežali električni omrežji obeh mest in s tem preprečili nevarnost trajnejših izpadov elektrike, do kakršnih je prišlo v zadnjem času v Gorici. Načelno je Nova Gorica sprejela predlog, možnost njegove izvedbe pa bodo proučili tehniki na obeh straneh.

Avtoceste. Bevič je podal informacijo o postopku za gradnjo odseka Razdrto-Nova Gorica. Zagotovljenih je 23 milijonov dolarjev za krajši odsek pri Vogrščku ter začetek obeh krakov pri Razdrtem. Nadaljnji kredit si skušajo zagotoviti od Evropske investicijske banke, 96 milijard lir komercialnega kredita z italijanske strani pa bo krilo stroške del, ki jih bodo neposredno izvajala italijanska podjetja.

Gledališka srečanja. Festival Alpe-Jadran je treba ohraniti, čeprav se na obeh straneh pojavljajo težave za kritje stroškov. Vprašanje bodo poglobili prihodnji teden odgovorni za kulturne dejavnosti pri obeh občinah.

Kljub semaforju še vedno nesreče

Nevarno križišče med Štandrežem in Sovodnjami je bilo včeraj ponovno prizorišče nesreče, v kateri je prišlo do večje gmotne škode na vozilih, lažje ranjena pa je bila le ena oseba.

Nekaj pred poldnevom je 24-letni Roberto Livesu iz Gorice bil vozil proti Sovodnjam. Ko je privozil na križišče in je semafor pokazal zeleno luč, je zapeljal naprej. V tistem trenutku je iz nasprotne smeri pripeljal 29-letni Sergio Tomasini iz Sovodenj in je neprevidno zavil proti Soči.

V nesreči je dobila lažje telesne poškodbe Tomasinijeva mama, 68-letna Viktorija Ziani. Zaradi udara v obraz se bo predvidoma zdravila šest dni.

KD OTON ŽUPANČIČ

JESENSKI PRAZNIK v Štandrežu

V petek, 9. septembra, ob 20.30 koncert znane country skupine

POHORJE EXPRESS
iz Maribora

V primeru slabega vremena bo koncert istega dne v Kulturnem domu v Gorici.

CAFO pospešil dela za priključitev k novim zajemom

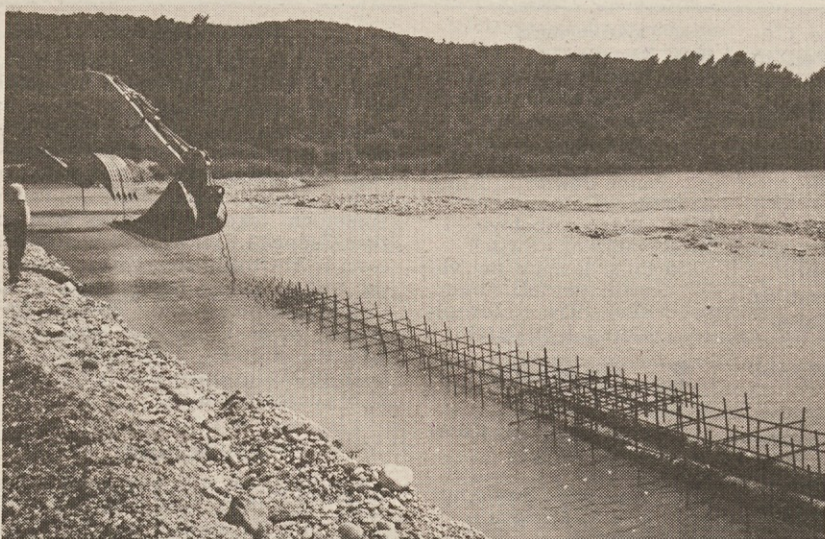
V kraški vodovod kmalu voda iz Fare

Vodovodni konzorcij CAFO v Gradišču, ki oskrbuje tudi sovodensko in doberdobsko občino, je v zadnjem času zaključil nekaj pomembnih del v izvajanju načrta za obnovo črpalšč in omrežja. Načrt predvideva skupni strošek v znesku 1.580 milijonov lir, od katerih so za doslej postavljene objekte porabili 824 milijonov.

Med pomembnejšimi že postavljenimi objekti je napeljava dovodnih cevi iz zajemov pri Fari na drugi breg Soče za potrebe kraškega dela omrežja, ki oskrbuje tudi slovenski občini. Druga dela so izvedli na krminko-gradiščanskem delu omrežja ter na črpalšču ob jezerih pri Fari, kjer so že gotovi trije novi zajemi v globini 30 metrov. Nadalje so zgradili prostore za električne naprave in črpalke ter postavili približno 3 kilometre cevi.

V programu posegov, ki jih še morajo uresničiti, je namestitev potrebnih elektromehaničnih naprav (v vrednosti 347 milijonov lir), naprav za daljinsko upravljanje in nadzorovane (160 milijonov) ter povezava teh naprav z omrežji Enel in Sip (32 milijonov).

Z uresničitvijo navedenih del menijo pri vodstvu konzorcija, da bodo končno rešili vprašanje ponavljajočih se težav v dobavi vode, do katerih je prihajalo vsa ta leta v poletnem času. Še posebno nestrno pričakujejo zaključek del na levem bregu Soče, ki so ga doslej oskrbovali z vodo iz zajema pri Petovljah, za katerega ni mogoče trditi, da je dajal neoporečno vodo. Zadnje težave je ta zajem povzročil pred dobrim mesecem, ko so

Polaganje cevi za dobavo vode iz zajema pri Fari na levi breg Soče

morali župani Sovodenj, Doberdoba in Zagraja (za Martinščino) prepovedati uporabo pitne vode, ker je bila bakteriološko okužena. Z novim vodovodom bodo lahko opustili ta zajem in tudi kraški del oskrbovali z vodo iz Fare, ki je - pravijo pri CAFO - bila vedno izredno čista, tako da je ni bilo niti treba klorirati, kar je navadno potrebno v večini zajemov po Furlaniji.

Da bi čimprej zagotovili kraškemu območju čistejšo vodo, so pri konzorciju sklenili, da bodo elektromehanične

naprave namestili pred napravami za daljinsko upravljanje in tako omogočili hitrejšo priključitev kraškega vodovoda.

O teh vprašanjih bodo razpravljali na seji skupščine CAFO, ki bo prihodnje sredo ob 18.30 na sedežu v Gradišču. Na dnevnem redu bo ob vprašanjih vodovodnega omrežja tudi izvajanje metanizacije v nekaterih občinah konzorcija ter prilagoditev tarif za vodo.

včeraj-danes

Iz goriškega matičnega urada v tednu od 28. avgusta do 3. septembra 1988.

OKLICI: zavarovalec Eugenio Musulin in trgovka Cristina Barletta, upravni funkcionar Giovanni Mighetti in uslužbenka Elisabetta Mitidieri, zdravnik Raffaele Catapano in zdravstvena pomočnica Adriana Albertini, častnik Giuseppe Carone in gospodinja Rosa Capone, mehanik Roberto Peric in frizerka Cristina Novelli, geometer Giovanni Glessi in psiholog Mariamaddalena Francioso, geometer Alberto Padovan in študentka Arianna Ferluga, uslužbenec Duilio Mombelli in uslužbenka Marina Gaudenzi.

POROČILI SO SE: serigrafist Ignazio Romeo in serigrafistka Maria Tami, zidar Marino De Maio in gospodinja Patrizia Marchi, zidar Renato De Maio in vzgojiteljica Laura Busatta, policijski agent Alessio Della Gaspara in uslužbenka Rita Guerra, zidar Giorgio Tommasi in uslužbenka Cinzia Valle, delavec Stefano Balbinot in delavka Rosanna Giovannini, podčastnik finačne straže Gaetano Bitetti in učiteljica Patrizia Sforza, trgovec Angelo Musto in trgovka Daniela Cavallari.

kino

Gorica

CORSO Zaprt. Jutri 18.00-22.00 »Qualcosa di travolgente«.

VERDI 18.00-22.00 »Chi protegge il testimone?«

VITTORIA 17.30-22.00 »Porno miss magnificenti«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Nova Gorica

SOČA 18.30-20.30 »Glasnik smrti«. DESKLE 19.30 »Vse v rok službe«.

pogrebi

Danes ob 9. uri Tiziano Collenz iz splošne bolnišnice v cerkev sv. Justa in na glavno pokopališče, ob 11. uri Oreste Silfigoi iz splošne bolnišnice v cerkev in Silfigoi na pokopališče v Ločniku, ob 12.30 Venceslav Leban iz bolnišnice Janeza ob Boga na glavno pokopališče.

Glasbeni popoldnevi stare in sodobne glasbe V nedeljo na Repentabru prvi koncert

Štirje koncerti ciklusa Repentabor dopolnjujejo s svojo specifično koncertno ponudbo življenje tržaških Slovencev; prav tako pa so se priljubili tudi italijanski publiki, saj imamo v Trstu le redkokdaj priložnost poslušati koncerte stare glasbe. Če je specifičnost te glasbe po eni strani privlačna, je prav ta specifičnost lahko tudi nevarna: staro glasbo moramo obravnavati predvsem kot glasbo. Pojem »stara glasba« je namreč nekaj novega. V Italiji je ta glasba zaživela v zadnjih dvajsetih letih, v svetu malo prej, v Sloveniji pa, predvsem po zaslugi Društva ljubiteljev stare glasbe, prav v zadnjih letih. Za vsa prejšnja obdobja je bilo značilno, da so vedno izvajali le glasbo svojega časa. Ko se je menjal glasbeni okus, so skladatelji pisali po novem, stara glasba pa je ostajala po predalih. Tako je popolnoma odpadlo vprašanje stila, ki je danes za staro glasbo eno poglavitnih vprašanj; ker je bil glasbeni okus za določeno obdobje enoten, so bili tako dobri kot slabi skladatelji in poustvarjalci vedno »v stilu«.

Problem stila se pojavi ob vsaki skladbi, ki ni napisana po današnjem glasbenem okusu. Iskanje pravega stila, iskanje pravega glasbenega izraza pa nas vodi v študij starih učbenikov, v študij starih instrumentov. Glasbo skušamo tudi razumeti, ne le romantično »občutiti«. Če je vse to iskanje za razumevanje stare glasbe neobhodno potrebno, nas pa lahko zavede na stranpota, če postane samo sebi namen: med ljubitelji stare glasbe večkrat najdemo take, ki pozabljajo na bistvo glasbe; pozabljajo, da je bilo »okraševanje« ne le navada, temveč tudi razvada; pozabljajo, da je bil v baroku smisel za tonaliteto (in za čisto intonacijo) bolj živ kot danes in pozabljajo, da je ritem v glasbi vedno ena od osnovnih komponent. Tudi takim »navdušencem«, ki največkrat izrabljajo pristno zanimanje občinstva, gre pripisati, če v Italiji zanimanje za staro glasbo rahlo upada. Če je v začetni fazi zanimanje za izvedbe s »starimi instrumenti« brezpogojno in vedno združeno z večjim ali manjšim »občudovanjem«, mora čimprej to zanimanje postati bolj kritično. Za izvedbe s starimi instrumenti niso dovolj zgodovinski in filološki razlogi; važni so predvsem glasbeni razlogi. Naše ambicije so, da bi tudi o koncertih na Repentabru lahko glasbeni kritik zapisal to, kar je o koncertu Mozartovih skladb s starimi pihali v Amsterdamu napisal N. Kenyon: »... takoj je postalo jasno, da je občinstvu zven starih pihal nekaj najbolj naravnega na tem svetu. Nobenih polemičnih stališč med starimi ali modernimi instrumenti, temveč le bistveno vprašanje: glasbeni rezultat.«

Če iščemo bistvo glasbe, nam bo tudi glasba različnih obdobj bližja. In če naše zanimanje za staro glasbo ni le beg iz realnosti, mora biti naše zanimanje za sodobno

Sergio Balestracci (na levi) preizkuša s svojimi učenci basovske kljunaste flaute iz zbirke v veronski ustanovi Accademia

glasbo nekaj povsem naravnega. Ciklus Repentabor je usmerjen tudi v to smer: v letošnji sezoni bomo slišali dve praiizvedbi. Seveda lahko tudi o sodobni glasbi povemo nekaj podobnega kot o stari: poleg pristnih glasbenikov so tudi tu »navdušenci«, ki računajo bolj na to, da bi občinstvo pridobili z raznimi »novostmi«, zanemarjajo pa bistvo glasbe: glasbeni izraz. V glasbenem izrazu lahko gotovo dobimo vez med staro in novo glasbo; večkrat pa lahko nova glasba dobi novih navdihov v stari. Nekateri sodobni skladatelji zelo uspešno uporabljajo glasbene instrumente, ki so pravzaprav značilni za barok: čembalo, kljunasto flauto in violo da gamba. Poleg drugačnega glasbenega izraza je taka rešitev lahko zanimiva tudi iz drugega razloga: moderni instrumenti so večkrat zelo kričeči.

Preračunani so za igranje v velikih dvorinah, pri tem pa se malokdo vpraša, koliko je tako igranje škodljivo zdravju samih glasbenikov. Čeprav obstaja o tem že dokajšnja dokumentacija, smo najbrž še zelo daleč od tega, da bi kdo (podobno kot v tovarnah) predpisal, koliko decibelov sme skladatelj uporabiti v svoji skladbi! Navdušujemo se torej za nove ideje; morebiti pa si bodo nekatere skladbe pridobile nov naziv - ekološka avantgarda.

MILOŠ PAHOR

Razstava bo odprta do srede oktobra Piranesijeve umetnine so na ogled v Piranu

Veliki platneni plakat na stavbi piranske Mestne galerije, ki vabi na razstavo Piranesijevih grafik, je zanimiv vsaj z dveh plati. Arhitektura te stavbe, na kateri je obešen plakat, vsaj v nekaterih podrobnostih spominja na nekatere podobe Piranesijevega ustvarjanja in zato skuša plakat na taki stavbi posnemati utrinek z ene od umetnin mojstra grafik. Po drugi strani pa so piranski kulturni (natančneje - galerijski) delavci tokrat poskrbeli za pravo reklamno potezo, kakršnih so na primer v veliko bolj izkušenih Benetkah vajeni že od nekdaj.

Seveda je taka reklama, tak zunanji videz, nujen tudi zato, ker gre tokrat v Piranu res za izjemno kulturni dogodek. V katalogu ob razstavi so menda prvič objavili podatke, ki dokazujejo, da se je Giovan Battista Piranesi rodil v Benetkah (4. oktobra 1720) in da njegov rod (po vsej verjetnosti oče, ki je bil kamnosek) nedvomno izvira iz Pirana. To, da obstaja zveza med Piranom in mojstrom grafike, Tartinijevim sodobnikom, so seveda morali dokazovati tuji (italijanski) strokovnjaki. Glavno zaslugu za postavitev te izjemne razstave pri nas pa ima direktor Obalnih galerij Toni Biloslav, ki je bil, kot sam pravi, dobesedno obseden od domnevne povezanosti Piranesija s Piranom in si je dolgo prizadeval, da bi jo lahko organizirali tudi pri nas. Razstavo »Piranesi v Piranu« pa je bilo moč uresničiti šele potem, ko je v to privolilo italijansko ministrstvo za kulturno in prostorsko dediščino, ko je dal jamstvo republiški izvršni svet Slovenije in ko je Kulturna skupnost Slovenije primaknila nekaj potrebne-

ga denarja. Ker gre za dela neprecenljive vrednosti, saj gre za prve odtise grafik (Ječe, Capricci), ki jih je pred več kot 200 leti naredil sam Giovan Battista Piranesi, so razstavljena dela tudi primerno varovana s popolno varovalno opremo in varnostniki (česar si v piranski galeriji še niso privoščili). Prav tako so tudi prvič postavili vstopnino (5.000 din). Kljub temu pa je obisk že v prvih osmih dneh skoraj tolikšen (700 obiskovalcev), kot je sicer obisk ob povprečni razstavi v cellem mesecu...

Razstavljene grafike bodo v Piranu na ogled do srede oktobra, seliti pa jo nameravajo še v ljubljansko Narodno galerijo, v Zagreb, morda pa tudi v Beograd.

B. Š.

Razstava likovne umetnosti slovenskih izseljencev

LJUBLJANA — Z dopoldanske tiskovno konferenco v prostorih slovenske izseljenske matice in večerno svečano otvoritvijo se je v ponedeljek v Cankarjevem domu začela skupinska razstava likovnih del slovenskih izseljencev. Umetnice Erike Marije Bajuk (ZDA), Marka Bajuka (ZDA), Borisa Y. Božiča (Kanada), Lillian Brulc (ZDA), Tamare Burmicky (Venezuela), Lucille Dragovan (ZDA), Bojanke Drufove Gelot (Francija), Toneta Kobala (Kanada), Paula Kosa (ZDA), Antona Mikuža (Velika Britanija), Ande Novak (ZDA), Franceta Petriča (Kanada), Vlaste Radišek (ZDA), Metke Skrobar (Avstralija), Jožeta Stražarja (Švedska), Betke Tomšič (Argentina), Romane Favier Zorzut (Avstralija) in Enike Junkar Zulic (ZDA) bodo na ogled domači, slovenski javnosti, vse tja do 16. septembra.

Pregledna razstava likovne umetnosti slovenskih izseljencev v prvem predverju Cankarjevega doma je druga te vrste - prva je bila septembra 1985. leta. Nekateri razstavljalci se v Ljubljani predstavljajo drugič, nekateri so prišli prvič, nekaj pa jih je že samostojno razstavljalo. S tem se zamisel skupnega slovenskega kulturnega prostora razširja tudi na področje likovne umetnosti.

Tako pa je v katalog, ki je izšel ob razstavi, zapisal dr. Cene Avguštin: »Razstava slikarskih in kiparskih del slovenskih izseljencev je zgleden prikaz ustvarjalnih težej naših ljudi, ki so razstreseni po mnogih državah in skoraj po vseh kontinentih. Tako kot književnost, glasba, dramatika in druge kulturne panoge je tudi likovna umetnost nepogrešljiva sestavina njihove človeške in narodnostne identitete.«

D. V.

Jeseni in pozimi v Benetkah izjemna umetniška ponudba

Razstave, film, gledališče, glasba, simpoziji...

Jesen in zima sta v Benetkah kljub dežju in megli prijetnejša od poletja, ko moramo v ozkih uličicah poleg sopare trpeti tudi krdela turistov. Da bi to tako zvano mrtvo sezono naredili še privlačnejšo, da bi v Serenissimo privabili tudi tiste, katerim samota in beneški kamen kot atrakcija niso dovolj, je beneško odborništvo za kulturo pripravilo bogat in pester spored prireditel, koncertov in razstav.

Ze številnim razstavam se bodo septembra pridružile nove. Kot prvo omenimo najzabavnejšo. V Palači Fortuny so pred kratkim odprli galerijo fotografij iz 50. let. Imenuje se Papparazzi. Papparazzi so bili fotografi brez predsodkov in meja sramežljivosti, ki so živeli od škandalov in ljubezni filmskih zvezd in zvezdnikov. Večkrat jim je uspelo te ljudi prikazati v njihovi vsakdanjosti brez krinke in brez žarnega venca filmske mitičnosti. Zvezdnikom so tudi zato šli večkrat na živce in razstava prikazuje marsikateri trenutek trenja.

V Palači Fortuny je na ogled tudi razstava sovjetskega porcelana od leta 1917 do 1930 z naslovom Revolucija v dnevnici sobi. 250 predmetov, med katerimi so izdelki Kandinskega in Maleviča, odkriva nove vpoglede tistega obdobja na umetnost.

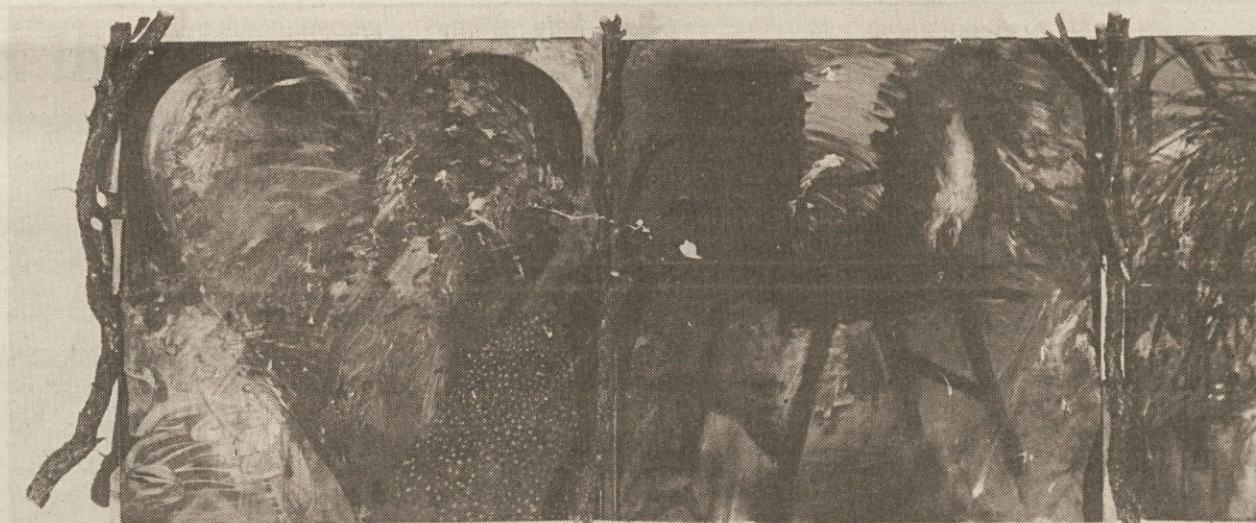
Palača Fortuny bo tudi prihodnje leto nadaljevala z že običajnimi pobudami na področju novih tehnologij, kot sta video in računalnik. Ob 150. obletnici iznajdbe fotografije pa bo organizirala veliko razstavo italijanskih fotografov ter začela zajetno delo katalogiranja deželnih fotografskih arhivov.

Medtem ko je še vedno odprta razstava I mestieri della moda v muzeju Correr in je bila do 23. oktobra podaljšana velika ekspozicija mehiške prekolonijalske umetnosti v Doževe palači, so v Muzeju moderne umetnosti Ca' Pesaro odprli razstavo Jima Dine. Ameriški slikar, skupaj z Johnsom in Rauschenbergom eden najznamenitejših predstavnikov pop umetnosti, je v Benetkah prisoten s stotimi slikami, grafikami in skulpturami.

Za 30. september je napovedan močnejši glavni umetniški dogodek te beneške jeseni. V muzeju Correr bo na ogled 120 del Giorgia De Chirica ob stoletnici njegovega rojstva. Ravnatelj razstave Maurizio Calvesi želi obiskovalcu nuditi celovit pregled De Chiricovega umetniškega razvoja, od prvih slik v duhu nemške šole preko znamenitih metafizičnih motivov do zadnjih stvaritev velikega italijanskega mojstra.

Še druge velike razstave so bile napovedane za prihodnje leto. Med njimi lahko omenimo razstavo, posvečeno Tračanom, ki bo organizirana v sodelovanju z bolgarskimi muzeji, v sodelovanju s Splitom pa razstavo, posvečeno velikemu dalmatinskemu umetniku Blažu iz Trogira iz 15. stoletja ter razstavo Ivana Mestrovica.

Letos so Benetke preizkusile tudi nov, neobičajen način »razstavljanja«.

Jim Dine: Smrt v South Kensingtonu (1983)

Namesto da bi zbrali dela določenega avtorja na istem mestu, so umetnine pustili v njihovem običajnem okolju. Obiskovalcu pa zato nudijo podroben plan mesta s točnimi navodili za sesto osebnost in toliko bolj zanimive poti od cerkve do cerkve, od palače do muzeja. Pobuda je posrečena in lahko zbudi zanimanje tudi za manj znane mestne četrti, ki se izkazujejo presenetljivo bogate z umetninami.

Prvi tak vodič je nastal ob četrti stoletnici smrti Paola Veroneseja. Bodisi sklad Cini kot galerija Accademia sta velikemu slikarju 16. stoletja posvetila razstavi, vendar ima iskanje Veronesejevih umetnin po neznanih beneških cerkvah in palačah poseben čar. Vodič nas pelje od cerkve San Sebastiano, ki predstavlja za ljubitelje Veroneseja vrhunec, preko osmih znanih in manj znanih beneških cerkev do knjižnice Marciana in Doževe palače.

Decentralizacija turističnega navala na Markov trg na ta način zadobi pristoje kulturno motivacijo. Beneško odborništvo za kulturo pripravlja zato še mnoge nove podobne vodiče, ki bodo posvečeni gotskim, baročnim in neoklasičnim Benetkam, leta 1990 pa Ticijanu. Ticijanu bo ob petstoletnici rojstva sicer posvečena tudi velika razstava. Razstave pa so predvidene tudi za Palmu il Giovane in Canovo.

Omeniti moramo tudi živahni beneški filmski resor, ki bo končno začel z ureditvijo specializirane videoteke, posvečene Benetkam v filmu. Zbrali bodo filme in dokumentarce, televizijske programe in video izdelke, ki so bili snemani v tem mestu. Napovedujejo pa med drugim tudi poseben ciklus jugoslovanskega filma.

Glasbeni oddelek organizira nov niz koncertov z naslovom Zvok in spomin, v katerem bo mogoče poslušati antično glasbo od prvih začetkov polifonije do baroka. Nadaljeval se bo niz Glas-

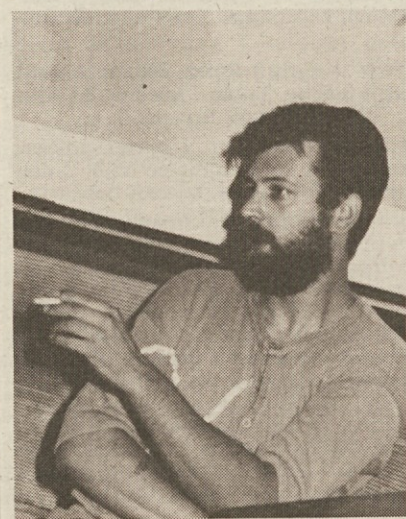
ba cesarja, ki je v preteklih sezonah na področju komorne glasbe žel obilo uspeha. Pripravili pa bodo tudi pregled italijanskega jazza Belo, rdeče, zeleno... jazz!, ki bo trajal od 18. septembra do 4. oktobra. Uvedel ga bo koncert kvarteta Ornette Coleman. Omembe vredna je tudi pobuda Il suono improvviso, ki večšim in manj večšim glasbenikom nudi priložnost skupnega ustvarjanja in izpopolnjevanja.

Ta bežen in nepopoln pregled kulturnega dogajanja v Benetkah v prihodnjih mesecih lahko zaključimo z gledališčem. Ne da se seveda naštet vseh napovedanih predstav, treba pa je omeniti vsaj znamenitega angleške-

ga mima in igralca Lindsaya Kempa, ki bo sredi decembra v Benetkah s svojo zadnjo postavitevjo Alice po knjigi Lewisa Carrolla. Za pust prihodnjega leta pa se bo v Benetke povrnil Maurizio Scaparro, tokrat sicer ne kot organizator celotne manifestacije, ampak kot režiser Goldonijeve komedije Una delle ultime sere di Carnevale. To gledališko delo je beneški avtor napisal tik pred dokončnim odhodom iz rojstnega mesta v Pariz. Scaparro meni, da je v njem jasno Goldonijevo sporočilo Benečanom, kako lahko, če hočejo, uidejo ozki provincialnosti in postanejo Evropejci.

IVANA SUHADOLC

Mojstri pop-arta v kavarni v Umagu

Marino Cettina

V Caffè Gallerii Dante v Umagu bodo nocoj odprli razstavo del dveh od najbolj zanimivih predstavnikov ameriške likovne avantgarde: Roberta Rauschenberga in Roya Liechtensteina. Po avgustovski razstavi Letnih časov Jasperja Johnsa bo z novo razstavo podjetni lastnik galerije Marino Cettina sklenil nekakšno trilogijo pop art umetnosti, ki jo je v svoji lepo urejeni okrepčevalnici priredil v sodelovanju z newyorško galerijo Castelli Graphics.

Predstavitev ameriškega pot-arta je nekakšna krona dosedanje razstavne dejavnosti v Caffè Gallerii Dante. »To dejavnost sem začel pred približno tremi leti, da bi v tem prostoru predstavil naše pa tudi druge likovne umetnike,« pravi Marino Cettina, mladi in angažirani galerist (kot sam sebi pravi). Cettina je študiral na tržaškem zavodu za likovno umetnost Nordio, postal likovni oblikovalec, zatem pa se ves predal galerijskemu delu. V njegovi kavarni sredi Umaga so v teh treh letih med drugimi razstavljali Andrej Jemec, Janez Pinat, Ivan Lovrenčič, Metka Krašovec, Edo Murtič in drugi. Lani je galerija priredila razstavo fotografij velikega fotografa Roberta Mapplethorpea, Marko Modic je tu priredil svoj »ognjeni show«, koprski umetnik Boris Bencič pa je priredil »nude happening«, o katerem so se jugoslovanski časopisi veliko razpisali.

Ob razstavah je potekala v kavarni tudi bogata glasbena dejavnost s solisti in komornimi skupinami.

Letos je Cettina opravil kvaliteten skok. Ko je bil lani povabljen v New York na 30-letnico delovanja galerije Tržačana židovskega porekla Lea Castelli, je priložnost ugodno izkoristil: iz tega se je porodilo sodelovanje s Castelli Graphics, ki je privedlo do letošnjih razstav treh ameriških mojstrov pop-arta v Umagu.

Danes prvo kolo evropskih nogometnih pokalov

Za Italijane in Jugoslovane ugodni nasprotniki

Pokal prvakov

V prvem kolu pokala prvakov ne bo vrhunskih srečanj, kot je bilo npr. lani Real Madrid - Napoli. Milan bo brez Ancelottija, Baresija in Gullita igral v Sofiji proti prvaku Vitochi, ki bo sicer še precej okrnjen. Kaže, da je v tem obdobju Milan najboljša evropska ekipa, saj premaguje vse prestižne ekipe kot na tekočem traku. Sicer pa bo tokrat končno šlo zares in bo šlo »poletno prvenstvo« na stranski tir. Jugoslovanski prvak Crvena zvezda pa bo igral na Irskem proti domači ekipi Dundalk. Prvak PSV Eindhoven bo prvo kolo prost.

Pokal pokalnih prvakov

Tudi letos bo ta konkurenca, ki je lani »dovolila«, da se je drugoligaš Atalanta prebil skoraj do finala, še precej slabša od ostalih dveh evropskih. Italijo bo tokrat zastopala odlična Sampdoria Viallija in Mancinija, ki je favorit proti sicer dobri švedski enajsterici IFK Norrköping. Boškoviči varovanci imajo še to prednost, da igrajo prvo tekmo na tujem. Jugoslavijo bo v tej konkurenci predstavljali banjaluški Borac, ki se bo spoprijel s sovjetsko ekipo Metallisk in Karkova. Favoriti so Sovjeti.

Pokal UEFA

Tradicionalno je ta konkurenca najmočnejša sploh, saj med drugim igra dvojno število ekip kot v pokalu prvakov in v pokalu pokalnih prvakov. Italija bo tu nastopila s štirimi, Jugoslavija pa s tremi ekipami. Inter bo v prvem kolu igral proti solidnim Švedom IK Brage. Ekipa ni v formi, društvo pa je uvedlo tiskovni molk. Trapattonijevi varovanci so sicer boljši od nasprotnikov, vendar ne smemo pozabiti, koliko težav je imel lani Inter na dvojnem srečanju proti Fincem Turuna. »Nov« Juven-

POKAL PRVAKOV		
Šestnajstina finala	1. tekma	2. tekma
Eindhoven (Niz.)	prost	prost
Sparta Praga (ČSSR) - Steaua (Rom.)	danes 5.10.	5.10.
Real Madrid (Šp.) - Moss (Nor.)	danes 5.10.	5.10.
Pezoporikos (Cip.) - Göteborg (Šve.)	danes 5.10.	5.10.
Bruges (Bel.) - Brondby (Dan.)	danes 5.10.	5.10.
Porto (Port.) - Helsinki (Fin.)	danes 5.10.	5.10.
Dinamo Berlin (NDR) - Werder (ZRN)	3:0	11.10.
Rapid Dunaj (Av.) - Galatasaray (Tur.)	danes 5.10.	5.10.
Spartak Moskva (SZ) - Glentoran (Irska)	danes 5.10.	5.10.
Vitoša Sofija (Bol.) - Milan (It.)	danes 5.10.	5.10.
Hamrun (Malta) - Nentori (Alb.)	danes 5.10.	5.10.
Gornik Zabrze (Pol.) - Jeunesse Esch	danes 5.10.	5.10.
Larissa (Gr.) - Neuchatel Xamax (Švi.)	danes 5.10.	5.10.
Honved Budim. (Madž.) - Celtic (Škot.)	danes 5.10.	5.10.
Dundalk (Irska) - Crvena zvezda (Jug.)	danes 5.10.	5.10.
Valur Reykjavik (Isl.) - Monaco (Fr.)	1:0	4.10.

POKAL POKAL ZMAGOVALCEV		
Šestnajstina finala	1. tekma	2. tekma
Fra Reykjavik (Isl.) - Barcelona (Šp.)	danes 5.10.	5.10.
Omonia (Cip.) - Panathinaikos (Gr.)	0:1	5.10.
Floriana (Malta) - Dundee U. (Škotska)	0:0	5.10.
Malines (Bel.) - Beggen (Luks.)	danes 5.10.	5.10.
Dinamo Bukarešta (Rom.) - Lahti (Fin.)	danes 5.10.	5.10.
Metz (Fr.) - Anderlecht (Bel.)	danes 5.10.	5.10.
Glenavore (S. Irska) - Arhus (Dan.)	danes 5.10.	5.10.
Flamurtari (Alb.) - Lech (Pol.)	danes 5.10.	5.10.
Norrköping (Šve.) - Sampdoria (It.)	danes 5.10.	5.10.
Grasshoppers (Švi.) - Eintracht (ZRN)	0:0	5.10.
Carl Zeiss Jena (NDR) - Krems (Av.)	danes 5.10.	5.10.
Derby City (Irska) - Cardiff (Wales)	danes 5.10.	5.10.
Borac Banjaluka (Jug.) - Karkov (SZ)	danes 5.10.	5.10.
Roda Kerkrade (Niz.) - Vitoria (Port.)	danes 5.10.	5.10.
Inter Slovnaft (ČSSR) - Sredec (Bol.)	danes 5.10.	5.10.
Sakaryaspor (Tur.) - Bekescsaba (Madž.)	danes 5.10.	5.10.

tus trenerja Dina Zoffa bo igral v Romuniji proti nepredvidljivim igralcem Otelula. Turinčani so se do sedaj izkazali za zelo homogeno in celo navdušeno ekipo, zato ne bi smeli imeti težav proti tem nasprotnikom. Vendar pa ni rečeno... Napoli bo doma igral proti vedno nevarnim Grkom Paok iz Soluna. Bianchijeva enajsterica bo zelo okrnjena, saj je polovica ekipe ali poškodova-

na ali izven forme. Poleg tega bo treba videti, ali nista Maradona in njegov trener zopet skregana... Roma bo danes igrala doma proti Nürnbergu, vprašanje pa je, ali se je njena katastrofalna forma vsaj malo izboljšala.

Jugoslovanske ekipe so, kot vedno, neznanka, saj se lahko prebijajo v finale, pa tudi mirno izpadejo v prvem kolu. Velež bi moral doma

visoko odpraviti ciprsko enajsterico Apoel, Dinamo iz Zagreba pa ne bi smel na tujem imeti težav vsaj za neodločen izid proti turški ekipi Bestikas. Beograjski Partizan pa bo igral doma proti Slaviji iz Sofije, ki je bila vedno neugoden nasprotnik.

Tekme bodo predvajali RAI 1 (19.00), RAI 2 (16.00), RAI 3 (23.35), pa še cela vrsta privatnih televizij-skih postaj.

halo seul!

Pecarski in Radović doma

LJUBLJANA — Zvezni selektor jugoslovanske košarkarske reprezentance Ivković je sestavil ekipo, ki se bo udeležila olimpijskih iger. V reprezentanci so beki Dražen Petrović, Obradović, Cvjetičanin, Zdovc in Radulović, krila Čutura, Paspalj in Kukoč ter centri Divac, Vranković, Radja in Arapović. Po dolgih pripravah in vrsti treningov tekem sta iz ekipe izpadla bek Radović ter center Pecarski. Radović ne more v Seul zaradi poškodbe, Pecarski pa po mnenju trenerja Ivkovića ni v taki formi kot Arapović.

Plemenito zavarovanje

BONN — Zahodnonemški olimpijski odbor v zvezi s seuskimi igrami res ne stedi z denarjem. Sklenil je, da kar za pet milijonov dolarjev zavaruje dvajseterico čistokrvnih konj, ki jih bo uporabila konjeniška reprezentanca za nastope v skokih in dresuri.

Biondi kot Spitz?

NEW YORK — Američan Matt Biondi je začel kariero kot vaterpolist, a se je premislil in je zdaj ena vodilnih svetovnih plavalnih zvezd. Ljubitelji tega športa v ZDA so prepričani, da so dobili novega Marka Spitzja, dobitnika sedmih zlatih kolajin na igrh v Münchnu. Glede na to, da bo Biondi nastopil na 100 in 200 m prosto, na 100 m delfin ter še v štafetah, je možno, da se bo dokopal do šestih ali več najlahtnejših kolajin. Zahodnonemški tekmeč Gross pa je kategorično izjavil: »Biondi Spitzja ne bo izenačil, vsaj zato ne, ker bomo štafeto 4x200 m prosto dobili mi!«

Črna borza uspeva

SEUL — Do začetka 24. izvedbe iger manjka še 11 dni, a črna borza že cveti. Za otvoritveno prireditve ni več napredaj niti ene vstopnice. To potrjuje tudi vest, da je seulska policija prejela Južnega Korejca, ki je 12 vstopnic prodajal za 42 tisoč dolarjev.

Zasičena televizija

RIM — Za »fanatike« iger bo televizijskih prenosov kar dovolj. Vodstvo RAI je sporočilo, da bo po drugi mreži kar za 225 ur neposrednih prenosov, za tiste, ki ne želijo prenasenosti, pa poldruga ura (Raiuno) obnove. Po Rai-ite bo v slogu zloglasnega »Il processo del lunedì« na sporedu oddaja s komentarji in z zanimivostmi. Za poslušalce radia je predvidenih 140 ur neposrednih prenosov.

Tenis: mednarodno prvenstvo ZDA

Izpadel še Šved Edberg

NEW YORK — Na mednarodnem teniškem prvenstvu ZDA se nadaljujejo presenečenja. Potem ko so izpadli Mecir, Noah in Becker, se je včeraj od nadaljnega tekmovanja poslovil še zmagovalac iz Wimbledonu Stefan Edberg. Po maratonskem boju ga je premagal Američan Krickstein. Sedaj je glavni favorit za zmago Šved Wilander.

MOSKI (3. kolo): Agassi (ZDA) - Kriek (ZDA) 6:3, 6:1, 2:6, 6:0; Lozano (Meh.) - Perez-Roldan (Arg.) 6:4, 6:4, 5:7, 7:6; Agenor (Haiti) - Stoltenberg (Avs.) 6:3, 2:6, 6:4, 4:6, 6:3; Chang (ZDA) - Wilkinson (ZDA) 4:6, 3:6, 6:3, 6:4, 7:5; Rostagno (ZDA) - Mayotte (ZDA) 6:3, 6:4, 6:2; Osmina finala: Krickstein (ZDA) - Edberg (Šve.) 5:7, 7:6, 7:6, 4:6, 7:5; Cahill (Avs.) - Laurendeau (Kan.) 6:4, 6:4, 6:3; Wilander (Šve.) - Woodforde (Avs.) 6:3, 6:2, 6:2; Sanchez (Šp.) - Frawley (Avs.) 6:2, 6:3, 6:4; Connors (ZDA) - Lozano (Meh.) 6:1, 6:2, 6:0.

ZENSKE (osmina finala): Garrison (ZDA) - Sanchez (Šp.) 4:6, 7:5, 6:2; Maleeva (Bol.) - Sukova (ČSSR) 6:1, 6:3; Savčenko (SZ) - Phelps (ZDA) 6:3, 6:1;

Graf (ZRN) - Fendick (ZDA) 6:4, 6:2; Navratilova (ZDA) - Reinach (J. Af.) 6:4, 6:1; Evert (ZDA) - Wiesner (Av.) 6:2, 6:4;

Bezbol: Kuba v finalu

PARMA — Kuba je prvi finalist 30. svetovnega prvenstva v bezbolu. Nastop v finalu so si Kubanci zagotovili z zmago s 7:3 proti Japonski.

Košarka: turnir Alpe-Jadran

TREVISO — Na košarkarskem turnirju Alpe-Jadran je v rdeči skupini Irge Desio s 94:92 (85:85, 44:48) najprej premagal Klosterneuburg z Dunaja, zatem pa je z 72:96 (32:62) zgubil proti ljubljanski Olimpiji (v tej tekmi je bil Desio brez obeh Američanov, ki sta lažje poškodovana). Lestvica rdeče skupine: Hitachi Benetke in Olimpija 4 točke (2 tekmi), Desio Irge 2 (23, Klosterneuburg 0 (3), Filo D'Oro Brescia (0). V zeleni skupini so doslej odigrali le eno tekmo, S. Benedetto Gorica - Cibona, zmagali pa so Goričani s 96:89.

Vse do sobote v Gorici

SP letalskih modelov

Deseto svetovno prvenstvo v poletih letalskih modelov F4C, ki te dni poteka na miremškem letališču pri Gorici, prehaja v najzanimivejšo fazo. Včeraj so namreč zaključili statično ocenjevanje modelov, s katerimi so se predstavniki iz 14 držav predstavili na tej svetovni preizkušnji. Mednarodna žirija je imela pri ocenjevanju dokaj zahtevno nalogo, saj so razstavljeni modeli tehnično izredno dobro izdelani in predstavljajo bogat prerez zgodovine svetovnega letalstva.

Danes bodo na miremškem letališču začeli s prvimi radi-ovodnimi akrobatskimi poleti. Vsak tekmovalac bo imel na razpolago tri preizkušnje, med katerimi bo moral izvesti tudi nekaj obveznih likov. Po treh opravljenih poletih bo žirija izrekla oceno, ki jo bodo prišteli tisti, ki so jo tekmovalci prejeli ob statičnem pregledu.

Tekmovanje v akrobatskem letenju bo trajalo do sobote, ko se bo svetovno prvenstvo uradno sklenilo z nagrajevanjem najboljših ekip in posameznikov. Zaradi prepovedi nastopa letalske akrobatske skupine Alpski orli, se bodo na nedeljskem jutranjem sporedu predstavili člani goriške skupine padalcev, piloti goriškega Aerokluba ter domači letalski modelarji.

Kotalkarski tečaj pri ŠD Polet

Kot običajno, prireja ŠD Polet tudi letos začetniški kotalkarski tečaj, ki je namenjen vsem ljubiteljem tega športa. Tečaj se bo začel v ponedeljek, 12. t. m., in bo trajal do 30. t. m. Vpisovanje poteka na kotalkališču Poleta vsak dan od 19.00 do 20.00 ter pol ure pred začetkom tečaja, ki bo vsakokrat od 15.00 do 16.00.

Tudi znamke za Seul

Že od minule zime skoro teden za tednom prihajajo v prodajo znamke, posvečene letošnjim olimpijskim igram. Ljubiteljem tematskih zbirk bodo te znamke dobrodošle, pa čeprav bodo morali za nakup vseh znamk porabiti precej denarja. Skoro je ni države na svetu, kjer ne bi izdali vsake štiri leta serijo znamk na to temo. Risbe pa so običajno skoro vedno ene in iste, kar je sicer tudi razumljivo.

Poštna uprava republike San Marino bo s tremi znamkami počastila prisotnost športnikov iz te male države na igrh v Seulu. Tri znamke v nominalni vrednosti 650, 750 in 1.300 lir, za katere je načrt izdelal Giacomo Porzano, so združili tudi v spominskem bloku. Naklada bloka je 300.000.

Košarka: prijateljska tekma v Novi Gorici

Zaslužena zmaga Jadrana

ISKRA NOVA GORICA - JADRAN 70:87 (39:42)

ISKRA NOVA GORICA: Kodrič, Vranješ 2, Božič 4 (4:5), Arh 15 (1:1), Čičigaj, Kaver 16 (2:6), Skrt 2, Krt 21 (1:2), Miška 7 (3:4), Torkar 3 (1:4), Žižmond, Bole.

JADRAN TRST: Starc 8, Persi 2 (2:4), Čuk 18 (2:2), Corsi 4, Sosič 1 (1:3), Manzano 4, Rauber 12, Ban 16, Daneu 14 (2:3), Gobbo 8 (0:1).

SODNIKA: Šinček in Kimlar.

NOVA GORICA — V včerajšnji prijateljski tekmi so košarkarji Jadrana povsem zaslužno premagali ekipo Iskre iz Nove Gorice. V prvem delu je bilo srečanje še dokaj izenačeno, vendar so varovanci trenerja Brumna večkrat le vodili z nekaj točk prednosti. V nadaljevanju so domačini poskušali z nekoliko bolj zavzeto igro v obrambi, a kljub temu jim poteka srečanja ni uspelo spremeniti. Za to ima največ zaslug Čuk, ki je bil praktično nezmotljiv pri metih s strani in je vse točke dosegel v drugem polčasu, saj v prvem ni stopil na igrišče. Proti koncu tekme so domačini povsem popustili in jadranci so tudi z nekaterimi lepimi in atraktivnimi potezami prednost le povečevali. Videti je bilo, da sta obe ekipi šele sredi priprav na novo prvenstvo, tako da igra še ni bila taka, kot sta si jo zamislila oba trenerja. Kljub temu pa smo na trenutke le videli nekaj lepih potez.

(Ervin Čurlić)

Nogomet: memorial M. Štrekelj

Primorje v finalu

Breg - Primorje 3:5 po 11-metrovkah (0:0, 1:1)

STRELCA: v 72' Princival, v 73' Albertini.

BREG: Suraci, Kerstich, Slavec, Olenik, Diminich, Germani, Zecchin, D'Agostino, Zacchigna, Giuressi (v 60' Corbatti), Albertini.

PRIMORJE: Allisi (v 46' Negrini), Roiaz, Milani, Antoni, Trampuž (v 83' Tence), Manzini, Livan, Umek (v 83' Škabar), Žagar, Crevatin, Tomaseti (v 55' Princival).

Na splošno je bila tekma izenačena. V prvem polčasu so Prosečani imeli rahlo terensko premoč, po obeh zadetkih pa so Brežani zaigrali odločnejše in bili tudi boljši.

V prvem polčasu je bila igra precej skromna, brez strel v vrata. V drugem polčasu je bilo nekoliko bolje, gola pa sta padla eden za drugim. Antoni je v obrambi odvzel žogo nasprotniku in z osebno akcijo prišel celo do kazenskega prostora, podal do Princivala, ki je spretno premagal branilca in vratarja. Brežani so začeli s sredine igrišča in prav v tej prvi akciji je Albertini z diagonalnim strelom ob kazenskem prostoru izenačil. Po tem zadetku je Breg začel napadati, a ni uspel priti do končne strela v vrata, če izvajamo močan udarec z dvajsetih metrov, ko pa je žoga končala čez prečko. Rezultat je tako ostal nespremenjen do kraja in so tekmo odločile 11-metrovke, pri čemer je sreča bila naklonjena Primorju. (Š. M.)

JUTRI: 20.30 finale za 3. mesto Breg - Zarja; PETEK: 20.30 finale za 1. mesto Primorje - S. Marco.

Aletika: italijansko prvenstvo

Brez vidnih rezultatov

MILAN — Prvi dan italijanskega atletskega prvenstva je minil brez vidnih rezultatov. Atleti so že mentalno v Seulu, tako da je to prvenstvo nekakšen trening pred važnejšimi nastopi. Pietro Mennea v Milanu sploh ne bo tekmoval, Gabriella Dorio pa si je na včerajšnjem treningu v Rimu pretegnila mišico, tako da bo morala mirovati dvajset dni. V Seul torej ne bo potovala. Nekaj včerajšnjih zmagovalcev: MOSKI - klavido: Serrani 78,02; hoja 10 km: De Benedictis 40'33"; disk: Martino 60,10 m; 100 m: Ullo 10'48; 5000 m: Panetta 13'37". ZENSKE - višina: Fiammengo 187 cm; 3000 m: Brunet 8'58"97.

Moser se poslavlja

CAMPI BISENZIO (Firence) — »V nedeljo bom kolo obesil na klin, dokončno.« je izjavil svetovni rekord v enourni vožnji Francesco Moser, ki se je udeležil vsedravnega praznika Unità, na katerem se je srečal s številnimi občudovalci. Glede svoje prihodnosti je Moser dejal, da se bo še naprej ubadal s kolesi.

Ballerini v vodstvu

MANRESA (Španija) — Na 4. etapi kolesarske dirke po Kataloniji je zmagal Španec Miguel Iglesias. Na skupni lestvici je še vedno v vodstvu Italijan Franco Ballerini.

Sovjeti v ospredju

MISTERBIANCO (Catania) — Na predetapi kolesarske dirke po Siciliji za amaterje (ekipno na kronometer) je zmagala sovjetska ekipa v času 14'49". Na drugo in tretje mesto sta se uvrstili italijanski postavi Domus '87 Bergamo (po 20") ter Interbags Colnago (po 21").

Golinelli in Colamartino jemala poživila?

AVEZZANO (L'AQUILA) — Italijanska kolesarja Golinelli in Colamartino, ki sta na nedavnem svetovnem prvenstvu v dirkališnih voznjah osvojila srebrno oz. zlato kolajno, sta bila obtožena jemanja poživil, in sicer nor-testosterona. Oba kolesarja sta obtožbo označila za »absurdno«.

Letos v mladinskih nogometnih prvenstvih Štirinajst slovenskih ekip

S predprvenstvenimi pripravami so pričeli tudi naši mladi nogometaši, ki bodo nastopali v raznih mladinskih prvenstvih. V letošnji sezoni je doslej vpisalo 14 naših ekip (1 manj kot lani) in tudi letos bomo zastopani v vseh kategorijah. Največ mladinskih ekip (4) bodo imeli Primorje, Zarja in Breg, medtem ko sta po eno ekipo vpisala Vesna in Bor, ki se letos prvič pojavljata na nogometnem področju.

Breg bo imel svojo ekipo v prvenstvih under 18, naraščajnikov, najmlajših in cibibanov. Naraščajniki in najmlajši so se, pod vodstvom trenerjev Hafnerja in Sluge, že udeležili enotedenskih priprav v Kočevju. Sedaj 3 - krat tedensko redno trenirajo na dolinskem igrišču. Vodstvo ekipe under 18, ki za sedaj vadi skupaj s člansko vrsto, je prevzel Enzo Colavecchia. Cibibane bo, kot lani, vodil Danilo Kocijančič, kateremu bo pomagal tudi Miloš Tul. Brežani ne bodo letos nastopali v kategoriji začetnikov. Od teh jih je 5 prestopilo h Costalungi. Mladi nogometaši prihajajo v glavnem iz Brega, z izjemo ekipe under 18, pri kateri bo nastopalo tudi nekaj Tržačanov.

Mladinske ekipe proškega Primorja so s pripravami pričele že 17. avgusta. Prošečani bodo nastopali v kategorijah cibibanov, začetnikov, najmlajših in under 18, kar pomeni, da bodo ohranili lanske zastopstvo, ki pa bi ga utegnili še okrepiti, saj so še neodločeni glede vpisa ekipe mlajših cibibanov. Ekipo under 18 bo vodil Marjo Adamič, najmlajše prof. Kotnik, začetnike prof. Koren (oba prihajata iz Ajdovščine) in cibibane Franc Metljak. Od 70 mladih

nogometašev, ki bodo branili barve Primorja, jih večina prihaja iz republiške, zgornje in devinsko-nabrežinske občine, medtem ko je Prošečanov okoli 20.

Pri bazoviški Zarji vadi okrog 60 mladih nogometašev, ki prihajajo skoraj iz vseh vzhodnokraških vasi in iz mesta. Nastopali bodo v prvenstvih mlajših cibibanov (trener Boris Primožič) in najmlajših (trener Darjo Birska). Poleg tega razpolagajo z dvema ekipama začetnikov, od katerih bo ena nastopala v neuradnem prvenstvu, ki ga prireja CSI. Ekipa začetnikov, ki bo igrala v uradnem prvenstvu, je precej kakovostna in predstavlja bazo, s katero so pri društvu začeli delovanje na mladinskem področju. Vodil jo bo Mirjan Žagar.

Kriška Vesna, katere mladi nogometaši so lani nastopali v prvenstvih under 18 in naraščajnikov, je letos vpisala le eno ekipo in to v prvenstvo under 18, kar je posledica občutnega pomanjkanja mladine. Ekipo sestavljajo sicer večina Križani, medtem ko bo trener Trebenc Edi Kralj.

Na koncu moramo poudariti prisotnost Bora, ki se prvič pojavlja na področju mladinskega nogometa. Razpolaga sicer le z ekipo cibibanov, a namerava v naslednjih letih okrepiti svoje delovanje. Ustanovitev ekipe je sad sodelovanja z bazoviško Zarjo. Tekme se bodo odvijale na prenovljenem igrišču ob stadionu "1. maj", medtem ko bo ekipo vodil Zarjan Vojko Ražem. Bor namerava sprejemati slovensko mladino iz mesta, ki bi drugače nastopala pri raznih italijanskih društvih.

WALTER KOREN

Goriške šesterke že na delu

Skupina deklet Agoresta in fantov Vala-Našega prapora na pripravah v Tolmini (Foto Mužič)

Odbojkarji goriške Olympie so po enotedenskih pripravah v Radencih pričeli s treningi v novi telovadnici združenja. Pod vodstvom Vojka Jakopiča so treninji usmerjeni predvsem v izvrševanju raznih shem, ki bodo potrebne za prvenstvo. Že v naslednjem tednu pa bo Olympia sodelovala na prvih predprvenstvenih turnirjih.

Tudi ostali odbojkarji ligskega so že pričeli oziroma bodo v kratkem pričeli s pripravami. Ob Olympii, ki bo predstavljala Goriško v državni ligi, bo slovensko zastopstvo imelo dve postavi v prvenstvu C-2 lige.

Po desetdnevni pripravi na Bledu so s treningi pričela tudi dekleta Agoresta, ki jih bo vodil trener Leotta (ekipo je prevzel lani sredi prvenstva). Čeravno je ogrado ekipe ostalo v bistvo nespremenjeno, predstavnice združene ekipe imajo tokrat precej možnosti, da izboljšajo lanske letošnje uvrstitve ter se celo borijo za najvišja mesta.

Kolesarstvo: na vrhu Vršiča K. Marušič prvi

Na 10. jubilejnim jurišu na Vršiču so kolesarji lonjerskega kluba Adria Remsim zabeležili v soboto lep uspeh. V raznih starostnih kategorijah so med 700 nastopajočimi osvojili eno prvo in več drugih mest. Najbolj je presenetil z zmago Klavdij Marušič, ki je na vrhu 1611 m visokega prelaza, po 12 km vzpona iz Kranjske gore, prehitel za skoraj štiri minute klubskega tovariša Hafnerja. Dobri so bili še Komac v mlajši kategoriji z 2. mestom ter Marver in Poropat v starejši kategoriji, kjer sta bila 2. oz. 5.

Lonjerski kolesarji nadaljujejo tako s pozitivno serijo nastopov na raznih dirkah v deželi in pa na maratonih po Sloveniji, zadnji izmed katerih je bil v Kamniku. Tu so lonjerski predstavniki vrnil obisk kolesarkam Svilaniti, ki so bile v začetku julija v Lonjerju. Domači kolesarski delavci se zdaj pripravljajo na organizacijo 12. trofeje Močilnik - dirke na kronometer za cikloamaterje - ki bo 25. septembra na progi Bošket-Lovec-Katinara-Lonjer. (R. Pečar)

Slogi mladinski turnir v Sežani

V okviru proslav ob 28. avgustu, sežanskem občinskem prazniku, je bil v nedeljo v Sežani na sporedu ženski odbojkarjski turnir za igralke izpod 18. leta starosti, ki ga je priredil odbojkarjski klub Sežana. Na turnir je organizator povabil odbojkarjski klub Koper Cimos, Sloga Koimpex in Novo Gorico. Ker pa se Goričanke tekmovanja niso mogle udeležiti, so se vodstva ekip domenila, da razdelijo Koprčanke v dve skupini. Prvo mesto je suvereno osvojila Sloga Koimpex s postavo, ki je v lanske sezoni osvojila deželni naslov v prvenstvu under 16.

Če so odbojkarjski športni delavci na Koprskem aktivni že vrsto let, pa je treba o sežanski odbojki poudariti, da je nastala šele pred nekaj leti, da pa se že začnejo poznati načrtno in dobro zastavljeno delo.

Koper Cimos 1 - Sežana Krasoprema 2:0; Sloga Koimpex - Koper Cimos 2:0 (15:4, 15:7); Sloga Koimpex - Koper Cimos 1 2:0 (15:6, 15:10); Sežana Krasoprema - Koper Cimos 2:0; Sloga Koimpex - Sežana Krasoprema 2:0 (15:7, 15:8).

LESTVICA: 1. Sloga Koimpex, 2. Koper Cimos 1, 3. Sežana Krasoprema, 4. Koper Cimos 2.

SLOGA KOIMPEX: Ciochi, Čebulec, Fabrizi, Kosmina, Lupinc, Marucelli, Mijot, Rebula.

KOPER CIMOS 1: Obid, Korošec, Klepač, Kržič, Krmac, Jurkovič.

SEŽANA KRASOPREMA: Nardelli, Potrata, Velič, Furlan, Bačkovec, Matelič, Fabijan, Velič.

KOPER CIMOS 2: Mankovič, Žilič, Čurič, Kovačič, Peranovič, Reljič.

(Inka)

obvestilo

ŠD JUVENTINA
iz Štandreža obvešča, da so te dni pričeli s treningi ekipe cibibanov (letniki '78, '79 in '80). Treninji so vsak dan od 15.30 dalje na štandreškem igrišču. Podrobnejše informacije zainteresirani dobijo pri Ladiju Marchiju (tel. 21514) in Dariju Frandoliču (78158).

pomočjo planincev iz Bovca označili pešpot po najvišjih okoliških vrhovih.

Značilno za mednacionalne odnose v videmski pokrajini je, da ni opaziti pri vseh športnih dejavnostih zunanjih znakov, ki bi kazali na to, da nastopajo Slovenci, da se je dejavnost porodila v okviru slovenskih prosvetnih društev ali občinskih uprav. Na drugi strani pa je res, da so se zelo pomnožili stiki navzven, česar pred desetimi ali dvajsetimi leti ni bilo niti opaziti, niti ni bilo pravzaprav pomljivo razen v nekaterih redkih primerih sodelovanja na Športnih igrah. V tem desetletju lahko beležimo več srečanj s skupinami z Goriškega, nekaj tudi s Tržaškega, predvsem pa so neko stalnost pridobili stiki s športnimi krogi iz tolminske, občine, kar pomeni sam Tolmin pa tudi Kobariid in Bovec ter še kakšno manjše središče ali vas. Prav gotovo je to prava pot spodbujanja telesnokulturnega delovanja.

Navedel sem socioekonomski razlog, ki preprečuje večji razmah. Gre za dejstvo, da gredo mladi z doma zaradi služb in zaposlitev in se vračajo v domačo vas ali pozno zvečer ali konec tedna ali samo ob dopustu. Izseljevanje v ravninske predele Furlanije povzroča težave tudi gibalnim dejavnostim kot vsem ostalim vidikom narodnostnega življenja tamkajšnje skupnosti. Vendar bi se kakovost in tudi množičnost povečali, če bi se izoblikoval strokovni kader, ki bi bil miselno motiviran za to obliko uporabe prostega časa. Strokovni kader pa ne pomeni samo vaditeljev temveč tudi organizatorje in upravnike. Odprta vprašanja bi bilo treba reševati vzporedno z ostalimi z drugih področij, ne pa sprejemati načela, da je treba najprej rešiti vse ostale vidike družbenega življenja in šele nato telesno kulturo.

Dušan Jelinčič ZVEZDNATE NOČI Utrinki iz Karakorum

Sobota zvečer

»Isa, poslušaj, če bo vreme držalo, pripravi zajtrk za peto uro!« Kako »himalajsko« se to sliši. In s kakšnim »veteranskim« pristopom naročim kuharju jutranji obred. Kot da bi hotel v Himalajo že sto let! Vendar pa Isa prav gotovo zazna negotovost v mojem glasu in v poudarku tistega »če«. Sicer pa, vsaj to, da si sedaj, po več neuspešnih poskusih, resnično stalno želim na goro, da bi nadoknadil izgubljeni čas.

Jutro se pricižja z najbolj turobnim znanilcem: z dežjem. Da bi vsaj snežilo, tako da bi ob porajajočem se dnevu zrl iz šotora in gledal, kako padajo snežinke. Tudi to je lepo opravilo! Tako pa siten dežek bobna po šotorskemu platnu, nobenemu pa ni do pogovora. In vem, da bo to izgubljen dan.

In vendar je danes sobota. Hočem si pričarati obredno čarobnost tega dneva. Hočem si pričarati domačo obrednost tega časovnega utrinka, ki je sicer obredna za tistega, ki si to obrednost želi. Saj je naše življenje le utvara, le fikcija, saj je resničnost le tisto, kar je v nas. Resnice ni, danes bo resnica ta sobota zvečer, ki si jo hočem pričarati lepo, leščeco, nepozabno, torej tako, kot bi si jo želel doma.

Saj smo doma večkrat sužnji določenih navad. In ena čarobnih navad našega delovnega tedna, ki se začne v ponedeljek jutraj še v popolni omami žara prejšnjega nedeljskega večera, ko so izzvenili zadnji kresovi odhajajočega tedna, zaključijo pa prav v tej nedelji, ki jo hočemo polno žara in magičnosti, je prav ta sobota zvečer. Potem pa ni niti posebno važno, da se nam prav redko posreči v nas ustvariti čar, ki smo ga dodelili tej sobotni katarzi našega tedna, in tedni sestavljajo mesece, meseci leta, leta pa celotno naše življenje. Niti ni več važno, da večkrat naša sobota zvečer ne izpade taka, kot bi si jo želeli. Poskušali smo in v to verjeli, v tej veri pa smo že uresničili nas same: naša upanja, naše utvare, našo željo po zvezdah in po sapici, ki bo zapihala in prinesla očiščenje.

In sedaj sem tu v Karakorumu, na tem neskončnem ledeniku, pod temi oddaljenimi zvezdami, ki se mi sedaj smehljajo, in skušam si pričarati svojo soboto zvečer.

Kaj delajo sedaj moji prijatelji, tisti, ki me imajo radi, tisti, ki zaupajo vame, tisti, ki me spoštujejo, pa tudi tisti, ki navsezadnje vame ne verjamejo in sem jim popolnoma odveč? Vsi si skušajo ustvariti svojo soboto zvečer. Svoj magični trenutek. In če bi ta trenutek raztegnili v nedogled, in bi bilo vedno sobota zvečer? Odvisno je le od mene, od moje želje po sreči. Od tega, če si to srečo zaslužim, če sem jo sposoben ustvariti. Zase in za tiste, ki so mi blizu.

Sobota zvečer ne obstaja! Obstaja le naša želja po sreči in po tem, da resnično smo. In torej ni važno, kaj sedaj počenja moji bližnji in daljni, če pojejo, se pogovarjajo, plešejo, pijejo, gledajo zvezde ali morje. Zaupam v njihovo željo po sreči, zaupam v ljudi. Tu pa moram svojo željo poustvariti sam. Zapustim svoje tri prijatelje v šotoru in grem na ledenik. Celi dve uri smo vsi štirje brali vsak svojo knjigo, sedaj pa se bodo nekateri obrnili na trebuh ali

na bok in zaspali, drugi pa bodo morda pomalem, vsak zase, prikapali na ledenik in se zazrli v zvezde. Vtis imam, da so bili vsi dobre volje in v miru s seboj.

Sem pod zvezdami, le nekaj desetnih metrov od šotorov, in si ponavljam: »Sedaj je sobota zvečer!« Ko večkrat to ponovim, opazim, da je ta stavek izpuhtel v zraku, da je materialnost tega stavka izginila, saj je obstajal le, če sem ga nanesel na neko stvarno situacijo, recimo na svoje prijatelje tam daleč doma v Trstu, na šagrah, po nočnem kopanju, ob tihih pogovorih, ob zvokih kitare, ob prasketanju ognja, prikazal pa se je pravi pomen tega stavka, ki mi je sam tiho privrel v usta: »Vem, da iščem srečo.« In ko si tega večkrat ponovim, se zavedam, da se vame počasi seli neka toplina, neka nežnost, kot da je začela pihati neka sapica, ki je odela dušo v žametni pajčolan. In se zavedam, da se je vame naselila sreča.

Kako je to mogoče? Sreča ni mogla priti brez vzroka. Zagledam se proti jugu po ledeniku, kjer se na dnu zrcali v mesečini Buhlova Cogolisa, zagledam se proti severu, kjer se v zvezdah sveti K2, zagledam se na zahod, kjer se temne špice zarezujejo v svetlo nebo, zagledam se na vzhod, kjer je Broad Peak ves v megli. Torej ni gora vzrok moje sreče. Vzrok moje sreče je ta moja prisotnost na tem ledeniku, vzrok moje sreče je ta dolga svetleča dolina, ki odseva mesečino in zvezdni sij. In vtis imam, da sem zaplaval nad te špice, nad to nebo, nad te zvezde in da sem se pridružil svetlobi, soncu, ki bo jutri spet zarezalo, vtis imam, da sem svetloba sama. Nenadoma se mi zdi, da nismo v Karakorumu, da nismo v Pakistanu, da nismo v tej naši bazi pod Broad Peakom, ampak, da je ta dolina, ki se lahko spušča proti svetlobi Cogolise, ves svet, in da se ta svet počasi seli vame. Ker je ta ledenik sedaj center sveta, in trenutno je ta ledenik moj.

Broad Peak pa je še vedno v megli, močniji, premočniji in smrtonosni K2 je pa ves v nebeskem žaru. Gora, nisi važna, le hvaležen sem ti, da sem zaradi tebe odšel na pot, da sem zaradi tebe tu sedaj v tej dolini, ki je središče tega sveta, ki je središče moje sreče.

Pogledam proti Broad Peaku. Megle se odmikajo. Nočem dočakati trenutka, ko bo tudi gora zasijala, ker to pomeni, da sem prišel na konec poti, to pomeni, da sem na cilju. Hočem, da ta ostane prikrit, da bom lahko spet upal in veroval v tisto, kar je pod meglo in zaradi česa sem se podal na svojo zvezdnato pot. Še zadnjič pogledam po dolini, se zamrem v goro, ki se odkriva in me hoče vabljivo, kot Odisejeve sirene, premamiti v mojem iskanju sreče z nežno glasbo, ki zveni tako: Jaz sem sreča, jaz sem sreča, jaz sem sreča. Jaz pa vem, da ni sreča nikoli otpljiva, nikoli očitna, tako da me himalajske sirene ne bodo premamile, sam pa pestujem svojo srečo v sebi, in se z njo podam v Morfejevo kraljestvo, kjer se predam njenemu obljemu. Zvezde na nebu še žarijo in vem, da me bodo, ko si bom to želel, spet obdale s svojim bleščecim žarom in da se bo mesečina spet razlila po tej dolini, ki je cel svet, ki je življenje samo.

ŠAH

V začetku desetletja je vladoval v šahu precejšnje mrtilo kljub odličnemu kadru, ker ga pač nihče ni organiziral. Od delujočih odsekov velja omeniti tistega pri Poletu in drugega pri Kontovelu.

Marca meseca leta 1983 pride do preobrata, ker je začela šahovska komisija pri ZSSDI prirejati redne mesečne hitropotezne turnirje, ki so se jih udeleževali najboljši zamejski šahisti, tudi taki, ki predstavljajo kakovost celo na državni ravni. Leta 1983 je bilo sedem srečanj, leta 1984 devet, leta 1985 spet sedem, prav tako leta 1986. Vsakokrat je zadnji sezonski turnir veljal za prvenstvo. Po smrti enega rednih udeležencev so se turnirji nehali oziroma so ob obletnici smrti leta 1987 priredili memorial, ki je veljal za šahovsko prvenstvo.

Vsa leta je bilo vmes še nekaj zanimivih pobud, na katerih so naši šahisti tekmovali z Ljubljancami, Pirančani, Korošci in Novogoričani. Umestno je omeniti še dve pobudi: leta 1985 je openski Polet priredil mednarodni brzoturnir ob 40. obletnici osvoboditve, od leta 1981 pa prireja Športna šola Trst šahovski turnir za osnovnošolce; v letih 1986 in 1987 je število udeležencev že presegalo številko 60.

Šah je prisoten tudi na vsakoletnih srečanjih manjšin, kjer se pomerijo tudi nogometaši in namiznoteniški igralci oziroma igralke.

Če pa bi sestavili najboljšo četverko v zamejstvu in jo vključili v sistem državnih tekmovanj, bi prav gotovo pomenila nekaj tudi na tej ravni.

Na Goriškem je organizirana oblika šahovskih srečanj in priučenjavanja v tem desetletju izumrla; nekaj zanimanja je le še ostalo in vse kaže, da se bo premaknilo v naslednjih letih vsaj na ravni posameznega društva.

Novo v zamejski
telesni
kulturi

ALDO
RUPEL

Pogledi, popis dejavnosti in društev

54.

Gibalna dejavnost je na tem ozemlju sledila med Slovenci svojevrstnim silnicam, ki so jo pripeljale do vrste zanimivih pobud, načrtov in tudi panog, vendar je bilo in je vse to razdrobljeno, saj še vedno ne moremo govoriti o trajnejših oblikah organiziranega delovanja, o načrtnem delu, o perspektivah ali čem podobnem, kljub temu da obstaja vrsta posameznikov, ki se za telesno kulturo zanimajo in v tem delokrogu tudi delujejo.

Najmočnejša panoga je nogomet, zlasti v Nadiških dolinah in deloma v Terski dolini. Velike možnosti razvoja bi imeli teki na dolge proge, ker so zelo občuteni, pa tudi zato, ker kažejo Benečani zmožnost za to vrsto gibalnega izražanja, saj se jih je že nekaj uveljavilo tudi v državnem merilu. Zanimivo je, da je precej prisoten avtoralni in se nekaj predstavnikov uveljavlja v deželni merilu. Namizni tenis bi bila hvaležna panoga, vendar ne vžge niti v manjših zaselkih, kjer nimajo drugih možnosti. Najresnejši poskus je v zadnjih letih bil opravljen na Matajurju v prostori tamkajšnje restavracije. Tudi nekaj organiziranega smučanja je bilo ravno na Matajurju. V Reziji je kar dobro organizirano planinstvo, in kot sem že drugje napisal, so s

Naročnina: mesečna 13.000 lir - celoletna 156.000 lir; v SFRJ številka 500.- din, naročnina za zasebnike mesečno 6.000.- din, trimesečno 17.000.- din, letno 60.000.- din, upokojenci in študenti mesečno 4.500.- din, trimesečno 12.000.- din, letno 45.000.- din. Za organizacije in podjetja mesečno 7.000.- din, letno 75.000.- din.

Posetni tekoči račun za Italijo

Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ - žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 60.000 lir. Finančni in legalni oglaš 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 90.000 lir. Mali oglaš 700 lir beseda. Ob praznikih povšek 20%. IVA 19%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

7. septembra 1988

TRST Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tix 460270
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
CEDAD - Stretta De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Marko Waltritsch

Izdaja
in tiska

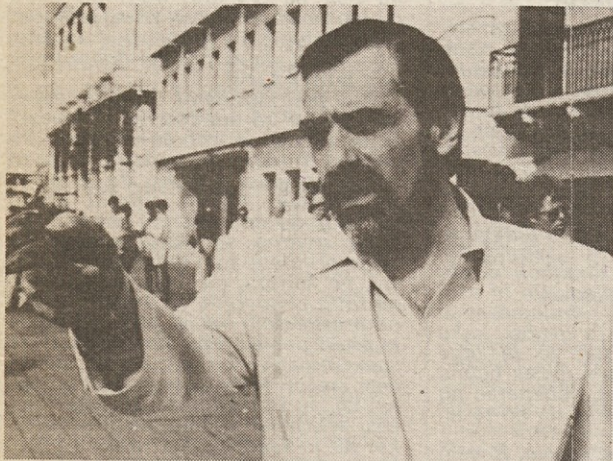
ZTT
Trst

FIEG

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Poskusi cenzure v Benetkah

Zadnja skušnjava?

Martin Scorsese ob prihodu v Benetke

(Telefoto AP)

BENETKE — Sinoči se je v Lidu razvedelo, da je beneška javna uprava prepovedala javni projekciji Scorsesejevega filma o Kristusu v Benetkah in Mestrah, kjer vsako leto ponavljajo festivalske filme pred nastopom dublerjev in »cenzure«. Javni upravitelji se bojijo morebitnih neredov, njihova odločitev pa odpira pereče vprašanje o filmski cenzuri, ki ga v festivalskem okviru še niso uspeli rešiti.

Na filmskih festivalih ni cenzure, ker imajo dostop na projekcije le akreditirani ljudje, naj si bodo to kritiki s pisanimi plastičnimi razpoznavnimi kartončki ali dame z uradnim vabilom. Praviloma so torej vsi filmi »nedolžni« in jih prav zaradi tega ne bi smeli nikakor cenzurirati. Škandal, ki ga je povzročil Scorsesejev film, pa je sprožil nevarno verižno reakcijo, saj so se mnogi navdušili za sodne postopke in zahtevali uvedbo vsesplošne cenzure. Chabrola hočejo križati (verske prisposode so letos še posebno v modi), ker je dopustil, da se njegova Marie poslovi od zemeljskih tegob s kletvico na ustnicah. Skupinica puristov zahteva od sodnikov, naj spremenijo (beri režijo) zadnje metre Chabrolovega filma Ženska stvar. Za enkrat se menda ni nihče spomnil tega, da je v Squitierjevem filmu Nevidni na ogled pornografska oddaja (morda niso vzdržali do konca projekcije), da je v marsikaterem filmu, ki smo ga doslej gledali na Lidu veliko pristnega bogoskranstva, posilstev, odvečnega nasilja, onaniranja in še marsikaj drugega. Naj cenzuriramo festival?

Na Lidu že dolgo ni bilo lova na čarovnice, letos pa so se tako režiserji kot selektorji menda spomnili Marijinega leta in uvrstili v program niz filmskih del, v katerih je protagonist prav vera. Tudi Scorsesejev Kristus ni edini, kar jih letos premore Biraghijeva Mostra. Včeraj so nam ponudili Benvenutijev Judežev poljub, v katerem strumno koraka Kristus, ki je zdaj podoben tistemu, ki ga je mojstrsko naslikal Caravaggio, zdaj pevcu ansambla Ricchi e Poveri, tistemu z velikim nosom. V filmu se ne dogaja nič novega, saj gre za strnjeno verzijo nove zaveze in bi z njim lahko nadomestili filmine med uro verouka. Benvenuti je vsekakor rojen pod srečno zvezdo, saj so ljudje pazljivo sledili projekciji nadvse dolgočasnega filma, ker so čutili potrebo po pripravi na Scorseseja. Poldruga ura razglabljanja o novi zavezi je odličen trening za 158 minut. Poslednje Kristusove skušnjave, ki bo, vsaj za novinarje, na ogled točnoopolno. Prava kazen božja, ki se ji ne bo mogel izogniti nihče. (ef)

Med popravilom v industrijskem pristanišču pri Atenah

V eksploziji grške ladje v Pireju najmanj 6 mrtvih in 27 ranjenih

ATENE — Strahovita eksplozija je včeraj dopoldne odjeknila v industrijskem pristanišču v bližini Aten. Do eksplozije je prišlo na grškem tankerju Anangel Greatness, ki ima nosilnost 41.390 ton in je last grške pomorske družbe Anangel Shipping Enterprises. Ladjo je v eksploziji dobesedno razpolovilo, pri tem pa je bilo najmanj šest mrtvih in 27 ranjenih. Lastnik ladje včerajšnje nesreče ni hotel komentirati.

Ladja Anangel Greatness je bila na popravilu v Pireju in vzroki za nesrečo še niso znani. Vest o eksploziji je posredovala grška policija, ki se tudi boji, da število mrtvih še ni dokončno, saj je bilo v trenutku nesreče na ladji precej delavcev. Zato je povsem možno, da bodo kasneje v notranjosti razpolovljene ladje našli še kakšno žrtev. Policija je tudi sporočila, da je takoj po eksploziji na tankerju izbruhnil tudi požar.

O vzrokih nesreče lahko za zdaj samo ugibamo. Kot že večkrat doslej je najbrž šlo še za eno od takih nesreč na delu, ko ni povsem poskrbljeno za varnost. Pri nekaterih delih v zaprtih prostorih se lahko nabirajo plini in že najmanjša iskra lahko povzroči katastrofo (po trditvah nekaterih očividcev naj bi se to tudi zgodilo). Točne vzroke za nesrečo bo nedvomno ugotovila posebna preiskovalna komisija, ki jo je imenovalo grško ministrstvo za trgovsko mornarico. Glasnik tega ministrstva za zdaj nesreče ni komentiral, temveč je le dejal, da je včerajšnja eksplozija po vsej verjetnosti le splet nesrečnih okoliščin.

Da za varnost pri delu na tankerju Anangel Greatness ni bilo najbolje poskrbljeno, lahko sklepamo iz načina, kako so delavci sprejeli grškega ministra za trgovsko mornarico, ki si je tudi ogledal prizorišče nesreče. Glasno žvižganje in protesti so lahko dokaj zgovoren znak, da v grških pristaniščih ni vse tako, kot bi moralo biti.

Velike poplave v Bangladešu Doslej že več kot 400 mrtvih

DAKA — Že od maja dalje je večji del Bangladeša pod vodo in po najnovejših podatkih bangladeških oblasti je v poplavih doslej umrlo preko 400 oseb, več kot 28 milijonov ljudi pa je ostalo brez strehe nad glavo. Te podatke je objavil dnevnik Bangladesh Times, ki tudi piše, da so poplave prizadele kar 50 od 64 okrožij v državi. Pod vodo je 3,5 milijona hektarov kmetijskih površin, poplavljen pa je tudi večina cest v državi. Deževje sicer počasi popušča, vendar pa bo potrebno še precej časa, da izginejo velikanske količine vode.

Toda koliko so podatki o številu žrtev verodostojni, je povsem drugo vprašanje. Tako na primer samo iz Dake poročajo, da je pod ruševinami stavbe, ki se je v ponedeljek v strahovitem neurju nenadoma zrušila, umrlo 200 ljudi. Vsi so bili begunci, ki so pred poplavami iskali zatočišče v večjih mestih.

Položaj na poplavljenih področjih je izredno dramatičen. Opazovalcem se

zdi, kot da je 110 milijonov prebivalcev Bangladeša izginilo. Vladni helikopterji nadletavajo poplavljenega področja, kjer pa ni znakov življenja. Iz vode štrlijo le drevesa, minareti in ponekod strehe hiš.

Številni begunci se zbirajo v begunskih taboriščih, ki jih je organizirala bangladeška vlada. Vsaka družina tam dobi tudi kilogram riža in koruze, ob tem pa morebiti še kak kos suhega oblčila. Ob vseh težavah pa se pojavljajo še profesionalni in priložnostni tatovi, ki splošno zmedo izkoriščajo za kraje.

Zaradi težavnega položaja je vlada v Daki zaprosila mednarodno skupnost za pomoč in Evropska komisija je že odobrila pol milijona ecujev (770 milijonov lir) za pomoč žrtvam poplav. Denar bodo nakazali na zahodnonemški Rdeči križ, ki koordinira zbiranje pomoči Bangladešu, porabili pa ga bodo za nakup hrane, oblačil in prevoznih sredstev v Bangladešu.

V Litvi zaradi požara izklopili JE Ingalsinsk

MOSKVA — Sovjetska vlada je začela preiskavo o vzrokih požara, ki je prisilil odgovorne, da so izklopili drugi reaktor grafitne jedrske elektrarne v litovskem Ingalsinku. JE Ingalsinsk je s svojimi 1.500 megawatti največja grafitna jedrska elektrarna v Sovjetski zvezi in v svetu. Samodejne protipožarne naprave so takoj pogasile požar in izklopile reaktor, gmočna škoda na drugem bloku reaktorja ni pretrpana, je pa toliko večja gospodarska škoda, saj ta nuklearna oskrbuje z električno energijo skoraj vse industrijske obrate v Litovski in Latvijski SSR.

Včerašnji sovjetski dnevnik niso omenili nesreče, le predsinocna izdaja vladnih Izvestij je navedla, da so se vneli kabli nadzornih aparatov bloka drugega reaktorja. Naprave so še pred človeškim posegom samodejno izklopile reaktor in pogasile omejen požar. Pri tem ni bilo žrtev, prav tako niso zabeležili radioaktivnega onesnaženja, reaktor pa je pod kontrolo. Izvestija so tudi sporočila, da posebna medministrska komisija že raziskuje vzroke požara.

Jedrska elektrarna v Ingalsinku je začela obratovati leta 1983. Številni znanstveniki so to naložbo kritizirali kot zgovoren dokaz »sovjetske megalomanije«. Predvsem švedske znanstvenike je obratovanje te elektrarne zelo skrbelo, saj so že po nekaj

mesecih občasno ugotavljali povečano radioaktivnost ob švedski obali. Švedi so takoj očitali Sovjetski zvezi, da ima nezadostne varnostne standarde. Prve ure po černobilski katastrofi so bili Švedi prepričani, da je prišlo do havarije prav v JE Ingalsink, in šele kasneje so z večdnovno zamudo Sovjeti priznali, kaj se je zgodilo. Tokrat pa je SZ spoštovala mednarodne norme in je takoj obvestila svetovno jedrsko agencijo.

Trenutno ni še zadostnih podatkov o vzrokih sedanje okvare, že sedaj pa je jasno, da je tragična izkušnja černobilske tragedije vplivala na boljše varnostne standarde sovjetskih elektrarn. Novi predsednik sovjetske državnega odbora za uporabo jedrske energije v civilne namene Aleksander Protsenko je na straneh Pravde napisal, da se Sovjetska zveza ne more odpovedati jedrski energiji, a mora še okrepiti svoje varnostne sisteme. Protsenko je tudi navedel, da je černobilska katastrofa povzročila za 8 milijard rubljev (približno 17.400 milijard lir) škode, kar je ogromen znesek, ki mora vseh prepričati o smotnosti nadaljnjih investicij v varnostne sisteme. Samodejni izklop in pogasitev požara v JE Ingalsink je nedvomno dokaz, da so po Černobilu marsikaj nadoknadili.

Ronald Reagan najbolje plačan

LONDON — Po podatkih angleške ekonomske revije Money international je ameriški predsednik Ronald Reagan najbolj plačan politični voditelj na svetu. Na leto naj bi zaslužil 285 milijonov lir, sledijo pa mu hongkonški guverner sir David Wilson z 210 milijoni, novozelandski premier David Lange s 130 milijoni in britanska ministrska predsednica Margaret Thatcher s 120 milijoni lir. Na petem mestu, le za las za železno lady, najdemo italijanskega ministrskega predsednika Ciriaca de Mito, ki prejema 116 milijonov lir na leto.

Med tistimi, ki živijo razmeroma »skromno«, je novozelandski politik Lange, ki je raje izbral navadno stanovanje kot pa uradno rezidenco. To nikakor ne velja za ameriškega predsednika, ki se, kot poroča revija, zelo rad poslužuje Bele hiše. Za svojo volilno kampanjo pa naj bi črpal denar iz državnih blagajn. Tudi guvernerju Hong Konga se očitno ne godi slabo, saj prebiva v luksuzni rezidenzi, poleg tega pa ima šoferja in čedno Daimler.

Youngov Nick in Gino v netekmovalni sekciji, Passer in Senegal za Benetke XLV

Tudi izjemnost ne jamči »leva«

BENETKE — Beneškemu festivalu primanjkuje ventil, ki ga premorejo malodane vsa ostala mednarodna filmska srečanja: na Lidu ni filmskega prodajnega sejma in to hudo bremeni celotno manifestacijo, ki bi rada ohranila visoko programsko raven, a ji tega ne dopuščajo televizijski in distributerjski pritiski. Tako se zgodi, da se že v posameznih sekcijah odloča o bodočnosti filmskega dela, kar povzroča občutno zmanjšavo v programih.

Mladi Toscanini je polomija, ki bi jo - denimo v Cannesu - prodali na »marcheju«, ker je pač namenjena določeni skupini gledalcev in prav gotovo ne izkušenim festivalskim »gostom«. Toscaniniju, ki dirigira valove ob spremljavi Wagnerjevega Tristana, so zvižgali predvsem tisti, ki jim Izoldina smrt pomeni prejšnjega Bunuela kot opero. Tega ameriški TV gledalci srednjih let ne ve (čemu bi moral?) in se bo najbrž raznežil, ko bo gledal s kakšnim notranjim zanosom lahko nadarjeni mladenič kljubuje viharju.

Zato pravim, da bi morali selektorji upoštevati bodoče porabnike avtorskih umotvorov, se poživljati na predfestivalne kupčije in pošteno uvrstiti filme v netekmovalni ali tekmovalni del festivala. Do tega razmišljanja pa me je le delno privedla Zeffrellijeva vsestranska sramota (film je sramoten, režiserjeva avtorska visokost prav tako in tudi tuljenje in žvižganje nista najbolj prijetna izraza človekovih razmišljanj). Vprašanje »nekritičnih« uvrstitev sem si postavila po projekciji ameriškega filma Dominick in Eugene (ali Nick in Gino, odvisno od distributerja) newyorškega režiserja

Robert Younga. Ker je film v distribuciji pri Orion Pictures in ga bodo - ne glede na Beneški festival - odkupili in vrteli tudi v Evropi (in seveda v Italiji), so ga uvrstili v netekmovalni spored Benetke noč. Hvalevredna poteza pa je onemogočila enemu od protagonistov, Tomu Hulceu (Formanov Mozart), da konkurira za zlatega leva. Nick in Gino je nedvomno komercialni film - v smislu, da je izdelan na »ameriški način«, z lepo fotografijo, s solidnim scenarijem in primerno minutažo ganljivih prizorov - vendar obravnava izredno pereče vprašanje nasilja nad mladostniki in prispeva k boju proti pretepanju otrok. Nick in Gino sta dvojčka, ki ju ločujeta 12 minut pri porodu in brezno Nickove umske počasnosti. Gino (Ray Liotta) študira medicino, vzdržuje pa ga Nick (Tom Hulce), ki je postal občinski smetar, ker ni sposoben drugega dela. Holceova interpretacija umsko prizadetega 26-letnega fanta je enkratna, ker je vedno umirjena, tragično resnična in občutena. Igralec bi se lahko nemilo slinil in se šel »norca«, pa se ni. Svoje oči je uperil v filmsko kamero in nam z enim samim pogledom razodel tragedijo otroka, ki ga je oče tako dolgo pretepal, da se mu je zmešalo. Young je kajpak star filmski lisjak, ki se dobro spozna na kinematografske trike, zaradi tega pa ga menda ni treba izključiti iz konkurence, kjer se potem najdejo taki kot Squitieri. Naj se za nagrado potegujejo njegovi »teroristi«?

Morda pa kandidira kdo od glavnih igralcev Passerovega filma Haunted Summer (Začarano poletje), ki ga je češkoslovaški

režiser uresničil z denarci nekoliko upehah »tycoonov« Menahema, Golana in Yoram Globusa. Skupinica Byron, Shelley, Mary Godwin, Claire Clairmont in zdravnik Polidori je zamakala marsikaterega režiserja (med zadnjimi tudi Russella, ki je ustvaril Gothic), Ivan Passer pa je izkoristil priložnost, da je posnel film-razglednico o tegobah romantičnih duš. Ne morem si predstavljati, kako bodo gledalci sprejeli to erotično fresko o mladih in razposajenih pesnikih, vem pa, da si želim počitnice v vili Deodati in trdno upam, da je kdo pomislil na turistični potencial stavbe ob jezeru in poskrbel za vse hotelske ponudbe.

Passerovo filmsko sporočilo najbrž ni imelo turističnih namenov, a žal niti zgodovinskih, kot jih je imel film Thiaroye v taborišče senegalskih režiserjev Ousmane Sembene in Thierno Faty Sow. Oba sta se toplo zahvalila Beneškemu festivalu, ker so njun film uvrstili v tekmovalni program, češ da je to pomemben doprinos k širjenju afriške kulture. Res je. Brez njunega 150 minut dolgega opisa dogajanj, ki so leta 1944 privedli do pokola v taborišču pri kraju Thiaroye, bi najbrž nikoli ne zvedela za vojaške akcije pri Fort Lamyju v Čadu, za spopade med Libijci in Nemci v Sahari, za doprinos temnopoltih afriških enot v zmagi nad nacističnim okupatorjem. Prav zaradi svoje osnovne svežine in prepričljive igre se senegalski film uvršča med najzanimivejša dela letošnjega tekmovalnega programa.

EVA FORNAZARIČ

Prizor iz Passerovega filma Začarano poletje